Fylkesmannen i Østfold

Område miljøvern

Rapport nr.1, 2012

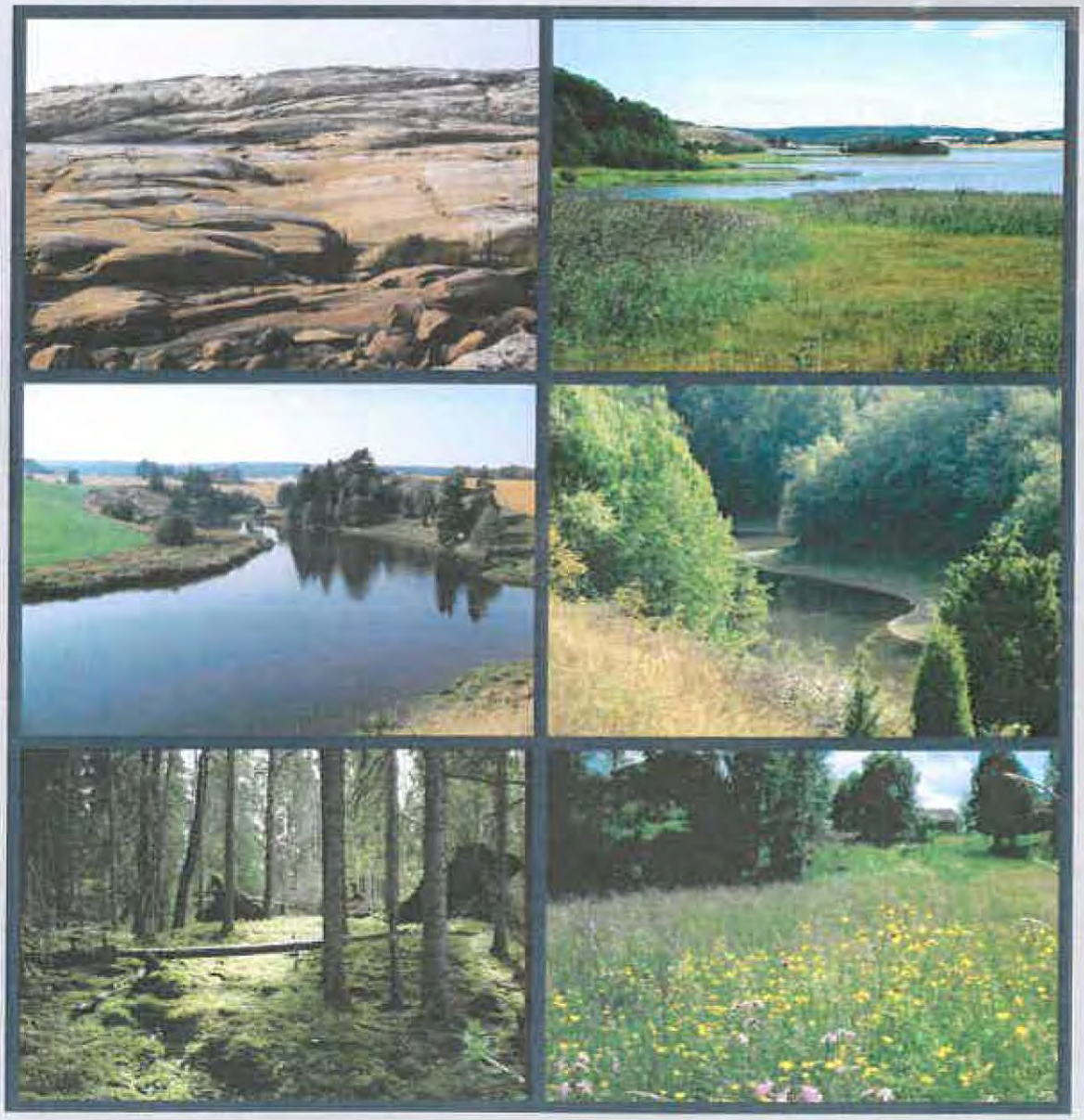

Naturtypekartlegging og biologisk mangfold i

Askim, Eidsberg, Hobøl og Våler

Utkommet i serien *Fylkesmannen i Østfold, rapport miljøvern*

Bestilling: Telefon 69 24 70 00. Fax 69 24 71 01. Postboks 325, 1502 Moss

Fagområde *miljøvern* er gjennom Fylkesmannen i Østfold underlagt Miljøverndepartementet, Statens Foreurensingstilsyn (SFT) og Direktoratet for naturforvaltning (DN). Fagområde miljøvern hos Fylkesmannen er den statlige miljøvernforvaltningens forlengede arm på fylkesnivå og er et viktig bindeledd mellom stat og kommune - og mellom offentlig myndighet og allmennheten.

Fagområde miljøvern hos fylkesmannen har følgende hovedoppgaver:
-Overvåking av forurensning: Avfall, støy, avløp / utslipp
-Tilsyn og kontroll med forurensende virksomheter
-Forvaltning av vann og vassdrag
-Vurdering av arealplaner (kommuneplaner, reguleringsplaner) og arealsaker
-Vern og forvaltning av naturområder, samt truete og sårbare arter
-Vern og forvaltning av vilt- og fiskeressurser
-Sikre befolkningen adgang til friluftsliv

1/85 Årsmelding miljøvernavd.
2/85 Isesjø - 1983. En vannfaglig vurdering
3/85 Rømsjøen 1983. En vannfaglig vurdering
4/85 Tunevannet - 1984. En vannfaglig vurdering
5/85 Tiltaksrettet overvåking 1984 - Iddefjorden
6/85 Lyseren 1983-84. En vannfaglig vurdering
7/85 Kasetjern, Aremark 1984. En vannfaglig undersøkelse
8/85 Tiltaksrettet overvåking 1984. Haldenvassdraget
9/85 Bruk av råterpentin til avverging av elgskader på innmark. Forsøk i Østfold 1984-85
10/85 Kystvannet fra Strømstad til Fredrikstad
11/85 Tiltaksrettet overvåking 1984. Vansjø - Hobølvassdraget
12/85 Kartlegging av vannkvaliteter. Regional-undersøkelse av metallkonsentrasjoner i innsjøer
13/85 Vassdrag og kystområder. Overvåking 1983-84
14/85 Naturressurser langs Heravassdraget. (Trøgstad). Ikke trykket, kan kopieres
1/86 Overvåking av vassdrag og kystområder. Detaljplan 1986
2/86 Littertaturliste for rådyr
3/86 Drifts- og utslippskontroll av kloakkrenseanlegg Årsrapport 1985
3b/86 Oter i Østfold med hovedvekt på Halden
4/86 Fuktområder i kulturlandskapet. (Rygge, se rapp.nr.6/87)
5/86 Årsmelding 1985, miljøvernavd.
6/86 Beiteundersøkelser i skjærgården
7/86 Landskapet på raet i Østfold
1a/ 87 Langstidsplan 1987-90
1b/ 87 Miljøvernavdelingens langtidsplan 1987-90
2/87 Fisken på Øra
3/87 Overvåking av vassdrag og kystområder 1987
4/87 Årsmelding 1986. Årsprogram 1987
5/87 Fiskeribiologi i Ørsjøen, Halden, før kalking i 1986
6/87 Fuktområder i kulturlandskapet. II. Analyse 1800 -1980 i Eidsberg, Rakkestad, Skjeberg og Idd
7/87 Kvikksølv i fisk i Østfold 1986
8/87 Vassdrag og kystområder . Overvåking 1985
9/87 Drifts- og utslippskontroll av kloakkrenseanlegg
1/88 Årsprogram for miljøvernavd. 1988
1b/88 Vassdrag og kystområder. Overvåking 1986
2/88 Skjøtselsplan for Bogslunden naturreservat
2b/88 Drifts- og utslippskontroll kloakkrenseanlegg
2c/88 Tiltaksrettet overvåking av vassdrag og kystområder. Plan 1988. (Ikke trykket, kan kopieres)
3/88 Undersøkelse i Ytre Oslofjord om utbredelsen av planktonalgen *Chrysochromulina polylepsis*
4/88 Overvåking av vassdrag / kystområder. Detaljplan 1989.
5/88 Handlingsplan - Østfold. Kommunale utslipp og forurensning fra landbruket
6/88 Vassdrag og kystområder. Overvåking 1987
1/89 Laksen i Enningdalselva
2/89 Marine planktonalger - Østfoldkysten 1988
3/89 Benthosalger som indikator på forurensning langs Østfoldkysten
4/89 Viltåker til avverging av elgbeiting på innmark
5/89 Glomma som fiskeelv. En spørreundersøkelse blant grunneiere og sportsfiskere
6/89 Botaniske verneverdier på Nordre Jeløy, Moss
7/89 Sjøørret. Undersøkelse av kystnære bekker 1988
8/89 Glomma som fiskeelv. Fiskeressursene
9/89 Kalkingsplan for Østfold
10/89 Utslippskontroll av kloakkrenseanlegg i Østfold
11/89 Krepsefisket i Østfold i 1988
12/89 Naturfaglig bibliografi over vann, vassdrag og sjøområder i Østfold 1881-1985
13/89 LENKA-rapport Østfold fylke
14/89 Båtferdsel mellom Haldenvassdraget og Stora Le. Biologiske konsekvenser
15/89 Miljøplan for Tomb Jordbruksskole. Tiltak for å redusere forurensninger
16/89 Strategisk plan 1990-93.Virksomhetsplan 1990
17/89 Handlingsplan - Kommunale utslipp
1/90 Vassdrag og kystområder. Overvåking kyst 1989
2/90 Elgjaktleder. Oppslagshefte om elgjakt
3/90 Jeløy Naturhus 1985-90
4/90 Vannbruksplan for Glomma i Østfold . Fisk
5/90 Ressursregistrering/ressursvurdering i Eidsberg
6/90 Innsjøer i Østfold. Overvåking i 1988 og 1989
7/90 Elgjaktlederkursene i Østfold 1990
8/90 Østfoldlandskap av regional betydning. Se 1/93
9/90 Utslippskontroll av kloakkrenseanelgg. Årsrapport 1989
10/90 Truede virveldyr i Østfold
11/90 Overvåking av vassdrag og kystområder. Plan 1990-95
12/90 Undersøkelse av laksen i Enningdalselva og sjøørreten i Ørbekken og Vevlenbekken, Halden 1989
13/90 Kureåa.Undersøkelser 1989
14/90 Undersøkelser av fiskevann i Østfold i årene 1950-52
15/90 Vannbruksplan Glomma. Forurensninger - tiltaksanalyse
16/90 Eløya, Kollen og Sletter
1/91 Overvåking planktonalger Oslofjord/Skagerrak 1990
2/91 Kalking av sure vann og vassdrag. Overvåking 1988-90

Forts. 3. omslagsside

Fylkesmannen i Østfold, fagområde miljøvern
ADRESSE: STATENS HUS, BOKS 325, 1502 MOSS. TLF: 69 24 71 00

Dato:
August, 2012

Rapport nr:
1, 2012

ISBN 82-7395-218-9
ISSN 1890-3673

Rapportens tittel

Naturtypekartlegging og biologisk mangfold i Askim, Eidsberg, Hobøl og Våler

Forfatter

Wergeland Krog Naturkart ved Ola M. Wergeland Krog

Delrapporter

Wergeland Krog, O. 2011: Naturtyper i **Askim**. Sammenstilling og digitalisering av kommunens naturtyperegistreringer fra perioden 1996-2003. Wergeland Krog Naturkart notat 2011:1, s.1-66 + kart.

Wergeland Krog, O.M. 2004: Biologisk mangfold i **Eidsberg**. Kartlegging av naturtyper og tiltak for bevaring av biologisk mangfold. 21.12.2004. 52s + kart.

Wergeland Krog, O. 2011: Naturtyper i **Hobøl**. Oppdatering av kommunens naturtyperegister. Wergeland Krog Naturkart notat 2011:2, s.1-64 + kart.

Wergeland Krog, O.M. & Martinsen, S.O. 2006: Naturtyper i **Våler**. Kartlegging av naturtyper og tiltak for bevaring av biologisk mangfold.. Våler kommune og WKN (Wergeland Krog Naturkart) rapport 2006. 37s. + kart

Ekstrakt

Rapportene sammenstiller naturfaglige kartlegginger av områder i Askim, Eidsberg, Hobøl og Våler, som ledd i arbeid med *Naturbase* og naturtypekartlegging i Østfolds kommuner. Det vises til sammendrag foran i de respektive delrapportene.

Emneord

Biomangfold
Areal-dokumentasjon
Naturfaglig inventering
Askim, Eidsberg, Hobøl og Våler

Forord

Naturmangfoldloven, som trådte i kraft 1.7.2009 stiller krav til kommunenes arealplanlegging og arealbruk knyttet til biologisk mangfold, jf. lovens §§ 8-12 om *offentlige beslutninger, kunnskapsgrunnlag, føre-var-prinsippet* og *samlet belastning*.

Det er en målsetning at landets kommuner skal ha en rimelig oversikt over sitt biologiske mangfold og de ulike naturtypene i kommunen. Kunnskap er en forutsetning for at biomangfold skal kunne belyses og vektlegges i arealforvaltningen.

Kommunens rolle for å ivareta sitt biologiske mangfold fremgår av flere st.meld., bl.a.:

st meld nr 34, 1990-91 *Om miljøvern i kommunen*
st meld nr 31, 1992-93 *Den regionale planleggingen og arealpolitikken*
st meld nr 29, 1996-97 *Regional planlegging og arealpolitikk*
st meld nr 42, 2000-01 *Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning*

En hovedoppgave i kommunens miljøvernarbeid er *Å følge opp nasjonal miljøvernpolitikk ved å gjennomføre tiltak og ta i bruk virkemidler som kommunen rår over og har tilgang til, som er nødvendig for å oppfylle nasjonale mål* (st meld 34, 1990-91).

I st meld 29 (1996-97) markeres at biologisk mangfold skal tillegges større vekt ved regional planlegging: *Den viktigste trusselen mot biologisk mangfold i Norge er summen av de mange inngrep som påvirker, reduserer og splitter opp arealene og dermed ødelegger og forstyrrer leveområdene til mange former for liv.*

Kommunene eier og forvalter skog, friluftsområder, kirkegårder, veigrunn/-kantsoner osv., der kommunene gjennom sin arealforvaltning kan ivareta biologisk mangfold.

Kartleggingen gir en oversikt over biologiske naturverdier i innlandskommunene Askim, Eidsberg, Hobøl og Våler. Det vises til *Naturbasen* under Direktoratet for naturforvaltning (www.dirnat.no) og til *Artskart* under Artsdatabanken (www.artsdatabanken.no).

Delrapportene er utarbeidet av *Wergeland Krog Naturkart.*

Kjersti G. Andersen

Kjersti Gram Andersen
miljøverndirektør,
Fylkesmannen i Østfold

Innhold

Wergeland Krog, O. 2011: Naturtyper i **Askim**. Sammenstilling og digitalisering av kommunens naturtyperegistreringer fra perioden 1996-2003. Wergeland Krog Naturkart notat 2011:1, s.1-66 + kart.

Wergeland Krog, O.M. 2004: Biologisk mangfold i **Eidsberg**. Kartlegging av naturtyper og tiltak for bevaring av biologisk mangfold. 21.12.2004. 52s + kart.

Wergeland Krog, O. 2011: Naturtyper i **Hobøl**. Oppdatering av kommunens naturtyperegister. Wergeland Krog Naturkart notat 2011:2, s.1-64 + kart.

Wergeland Krog, O.M. & Martinsen, S.O. 2006: Naturtyper i **Våler**. Kartlegging av naturtyper og tiltak for bevaring av biologisk mangfold.. Våler kommune og WKN (Wergeland Krog Naturkart) rapport 2006. 37s. + kart

Andre rapporter om naturtypekartlegging i fylkesmannens rapportserie

4 / 2007	Naturtypekartlegging i ***Aremark***
5 / 1990	Ressursregistrering / ressursvurdering i ***Eidsberg***
1 /2011	Biologisk mangfold / naturtypekartlegging i ***Fredrikstad***
1 /2011	Biologisk mangfold / naturtypekartlegging i ***Halden***
5 / 1996	Natur, biologisk mangfold og kulturlandskap i ***Hvaler***
1 /2011	Biologisk mangfold / naturtypekartlegging i ***Hvaler***
5 / 2007	Naturtype- og viltkartlegging i ***Marker***
3 / 2007	Biologisk mangfold i ***Moss, Rygge*** og ***Råde***
2 / 000	Handlingsplan biomangfold ***Rakkestad*** 1995-2007
6 / 2007	Naturtype- og viltkartlegging i ***Rømskog***
3 / 2002	Handlingsplan for biologisk mangfold i ***Sarpsborg***
2 / 2011	Naturtyper i ***Skiptvet***
7 / 1996	Biologisk mangfold i ***Spydeberg***. Handlingsplan 1995 – 2007

WKN notat 2011:1

NATURTYPER I ASKIM

SAMMENSTILLING OG DIGITALISERING AV KOMMUNENS NATURTYPEREGISTRERINGER FRA PERIODEN 1996 – 2003

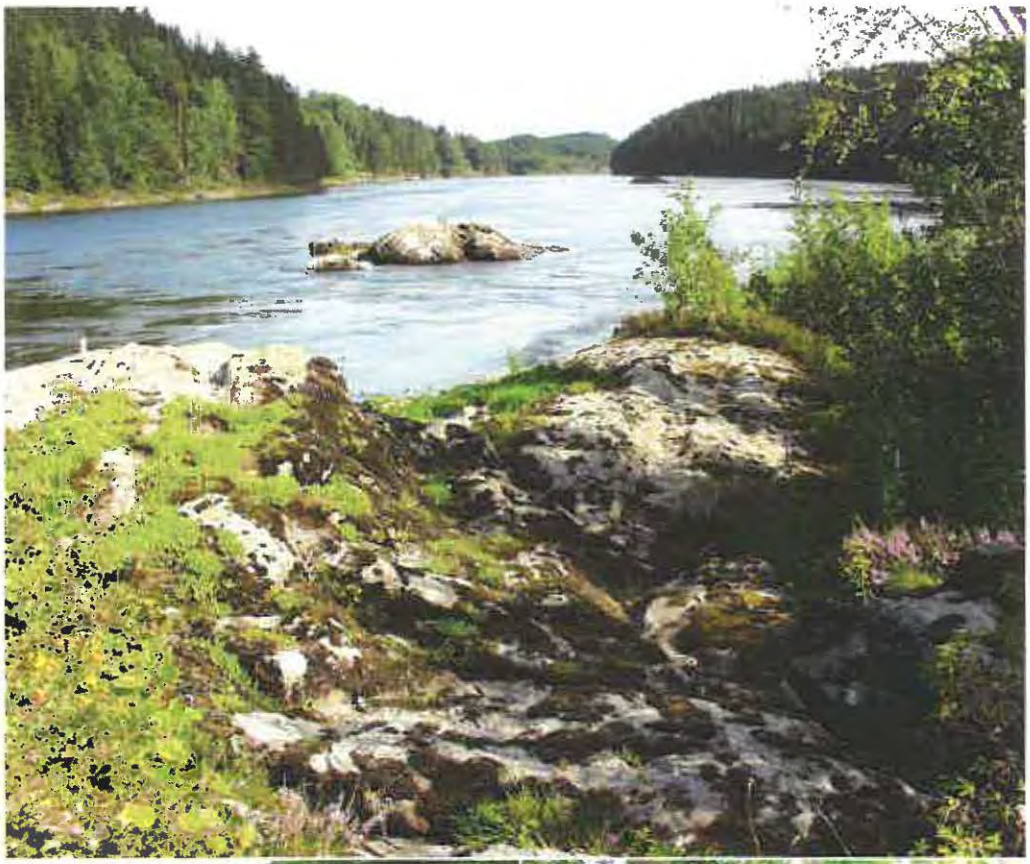

2. FEBRUAR 2011

Hovedbilde – Tobakksøyene i Glomma. Nede til venstre – vill natur ved Vrangfossen. Nede til høyre – edelløvskog ved Glomma Alle foto: Ola Wergeland Krog.

Notat 2011:1

Utførende institusjon:	Kontaktperson:	
Wergeland Krog Naturkart	Ola Wergeland Krog	
Oppdragsgiver:	**Kontaktperson:**	**Dato:**
Askim kommune	Lars Tore Martinsen	02. februar 2011

Referanse:

Wergeland Krog, O.M. 2011. Naturtyper i Askim. Sammenstilling og digitalisering av kommunens naturtyperegistreringer fra perioden 1996 – 2002. *Wergeland Krog Naturkart Notat* 2011-1: 7s. + 2 vedlegg (67s.).

Referat:

Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 - 2011 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto og nyere funn av rødlistearter som er relevante for arealforvaltningen ble innarbeidet. Det ble ikke gjort nytt feltarbeide.

Hovedhensikten med prosjektet har vært å tilrettelegge egenskaper og digitalt temalag for overføring i til Direktoratet for naturforvaltnings dataregister *Naturbase*.

Sammenstillingen resulterte i 140 kartfestede og verdivurderte naturtyper. Verdisettingen er foretatt av Wergeland Krog Naturkart på basis av bilder, beskrivelser og noe lokalkunnskap. Det presiseres at prosjektet har vært et skrivebordsarbeide og Wergeland Krog Naturkart har kun stått for sammenstilling og systematisering av innsamlet materiale.

Av de 140 kartfestede naturtypene er det 70 dammer og av disse er det 7 med stor salamander. Verdifordelingen av samtlige naturtyper er 14 svært viktige, 67 viktige og 59 lokalt viktige naturtyper.

Det foreliggende resultatet er ikke en fullstendig kartlegging av naturtyper i Askim, men de kartlagte lokalitetene er uansett viktige å ivareta i arealforvaltningen. Ved en ny runde med naturtypekartlegging bør det i første omgang fokuseres på bekkesystemene samt på Glommadalføret som representerer det mest særpregede og interessante innslaget i Askimnaturen.

4 emneord:

Askim kommune
Naturtyper
Biomangfold
Kartlegging

INNHOLD

1 INNLEDNING

Wergeland Krog Naturkart har på oppdrag for Askim kommune, ved miljøvernleder Lars Tore Martinsen, gjennomført en sammenstilling av flere serier med naturtyperegistreringer som har blitt samlet inn i perioden 1996 – 2003. Kartleggingen begynte i 1995-1996 i forbindelse med prosjektet *Kulturlandskap Indre Østfold.* Dette var før metodikken for naturtyperegistrering ble utviklet og det omfattet ikke hele kommunen. En kartlegging av hele kommunen ble utført som en nøkkelbiotopregistrering av hovedfagsstudent Sondre Grinna i 1998 (Grinna 1998). Deler av dette arbeidet ble så kvalitetssikret av Wergeland Krog Naturkart som et mindre prosjekt i 2003 (Wergeland Krog 2003). Hovedhensikten med dette prosjektet (2010 – 2011) har vært å tilrettelegge egenskaper og digitalt temalag for overføring i til Direktoratet for naturforvaltnings dataregister *Naturbase.*

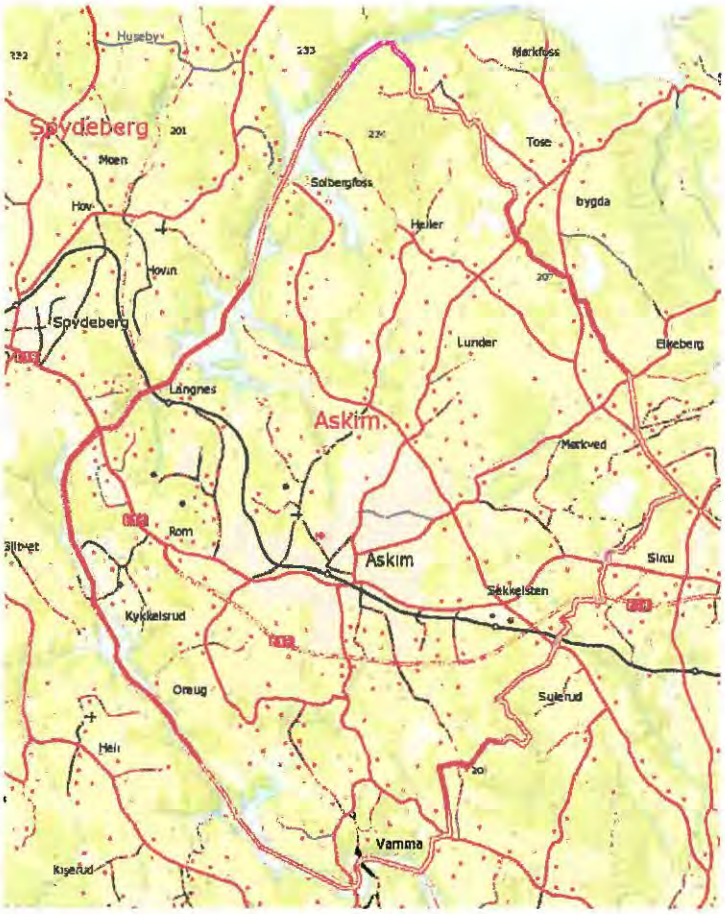

Askim kommune ligger Østfold fylke, og grenser i nordøst til Trøgstad kommune, i sørøst til Eidsberg, sørvest til Skiptvet og i nordvest til Spydeberg kommune. Kommunens totale areal er ca 69 km2 og over halvparten av kommunens areale er innmark og bebyggelse. Det eneste større skogområdet i Askim er Åsermarka i nord. Bortsett fra Glomma som danner grense mot kommunene Skiptvet og Spydeberg i vest, er det ingen vann eller tjern i Askim. Glomma er landets største og lengste elv og den renner inn mot kommunen i nord, renner langs kommunegrensen i en stor bue vestover og renner ut av kommunen nedenfor Vamma – den siste av de tre store kraftstasjonene som demmer opp alle de mange fossene som i sin tid fantes i kommunen.

2 METODIKK

Dette prosjektet er en sammenstilling av naturinformasjon og kartlagte naturtyper som har blitt registrert gjennom flere år, vesentlig utført av Wergeland Krog Naturkartlegging og hovedfagsstudent Sondre Grinna.

Resultatet av kartleggingen har i dette prosjektet blitt systematisert, verdisatt og tilpasset kravene for å overføre de registrerte naturtypene til Direktoratet for naturforvaltnings databasesystem "Naturbase". En viss kvalitetskontroll har blitt foretatt ved at samtlige lokaliteter har blitt kontrollert og avgrenset ved hjelp av høyoppløselige flybilder (ortofoto).

Prosjektet ble supplert med en gjennomgang av samtlige rødlistefunn som er presentert på "Artskart" fra Artsdatabanken. Disse ble gjennomgått og de artsfunnene som hadde relevans i forhold til naturtypekartleggingen har blitt implementert i de eksisterende naturtypene. Det har imidlertid ikke blitt opprettet nye lokaliteter utover de som var kjent fra tidligere.

Prosjektet er basert på DN-håndbok 13-1999 "Kartlegging av naturtyper" (Direktoratet for naturforvaltning 2007), samt "Norsk Rødliste 2010" (Kålås m.fl. (red.) 2010).

3 RESULTAT

Prosjektet resulterte i 140 kartfestede og verdivurderte naturtyper. Fordeling i naturtype, antall og verdi er gjengitt i tabellen nedenfor.

Tabell 1. Kartlagte naturtyper i Askim, antall, fordeling, areal og verdisetting.

Hovednaturtype	Naturtype	A	B	C	Uprioritert	Total	Areal (daa)
Ferskvann/våtmark		**12**	**49**	**19**		**80**	**1 223,4 daa**
	Viktig bekkedrag	1	4	2		7	378,8 daa
	Dam	9	44	17		70	45,1 daa
	Evjer, bukter og viker	1	1			2	591,1 daa
	Viktige bestander av ferskvannsorganismer	1				1	208,4 daa
Kulturlandskap			**7**	**29**		**36**	**707,0 daa**
	Artsrik veikant			3		3	60,2 daa
	Naturbeitemark		5	13		18	609,1 daa
	Hagemark			1		1	7,3 daa
	Småbiotoper			3		3	6,1 daa
	Store gamle trær		1	9		10	6,5 daa
	Parklandskap		1			1	17,8 daa
Myr og kilde			**1**	**6**		**7**	**591,3 daa**
	Intakt lavlandsmyr i innlandet		1	6		7	591,3 daa
Rasmark, berg og		**1**	**2**	**2**		**5**	**87,2 daa**
	Sørvendt berg og rasmark		1	2		3	45,3 daa
	Grotte/Gruve	1				1	38,4 daa
	Annen viktig forekomst		1			1	3,5 daa
Skog		**1**	**8**	**3**		**12**	**577,1 daa**
	Rik edellauvskog		5	1		6	95,1 daa
	Gråor-heggeskog		2			2	35,6 daa
	Gammel lauvskog			1		1	9,9 daa
	Gammel barskog	1	1			2	395,8 daa
	Rik blandingsskog i lavlandet			1		1	40,7 daa
Totalt		**14**	**67**	**59**		**140**	**3 186,1 daa**

Samtlige naturtyper er digitalisert i ArcMap versjon 10 fra Esri med ortofoto som bakgrunn. Temalaget ble produsert i UTM sone 32 og overlevert til kommunen og Fylkesmannen i Østfold som Shape.

Materialet som overleveres kommunen og Fylkesmannen i Østfold består av følgende:

- Et digitalt temalag i Shape med 140 polygoner med ID, digitaliseringsdato, Objekttype og Kvalitet.
- Egenskapstabeller tilpasset overføring til Naturbase.
- Et oversiktskart i PDF-format
- Faktaark med bilder og beskrivelse av de kartlagte naturtypene. Filnavnet tilsvarer det lokale ID-nummeret til naturtypen og er dermed egnet for kobling i Gis-systemer eller på Internett.

4 VIDERE KARTLEGGING

Viktige områder som ikke er tilfredsstillende kartlagt i kommunen, og hvor det er størst potensiale for å finne verdifulle naturtyper, er i prioritert rekkefølge; de store bekkesystemene, Glomma med stryk og fosser. Deretter følger kulturlandskapet med fokus på ravinebeiter og til sist skogen hvor det bør fokuseres på forekomster med edelløvskog. Dammene i kommunen er rimelig godt kartlagt.

5 REFERANSER

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. *DN-håndbok* 13, 2. utgave 2006, revidert 2007: 1-258 + vedlegg.

Grinna, S. 1998. Nøkkelbiotoper i Askim kommune. H.oppg. ved Inst. for biologi og naturforvaltning, Norges landbrukshøgskole. 107s. , 4 vedlegg, kart, CD.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Wergeland Krog, O.M. 2004. Biologisk mangfold og vilt i Askim. Kartlegging av- og tiltak for bevaring av viktige områder for biologisk mangfold og vilt. *Wergeland Krog Naturkart Rapport* 2003-1: 46s. + vedl.

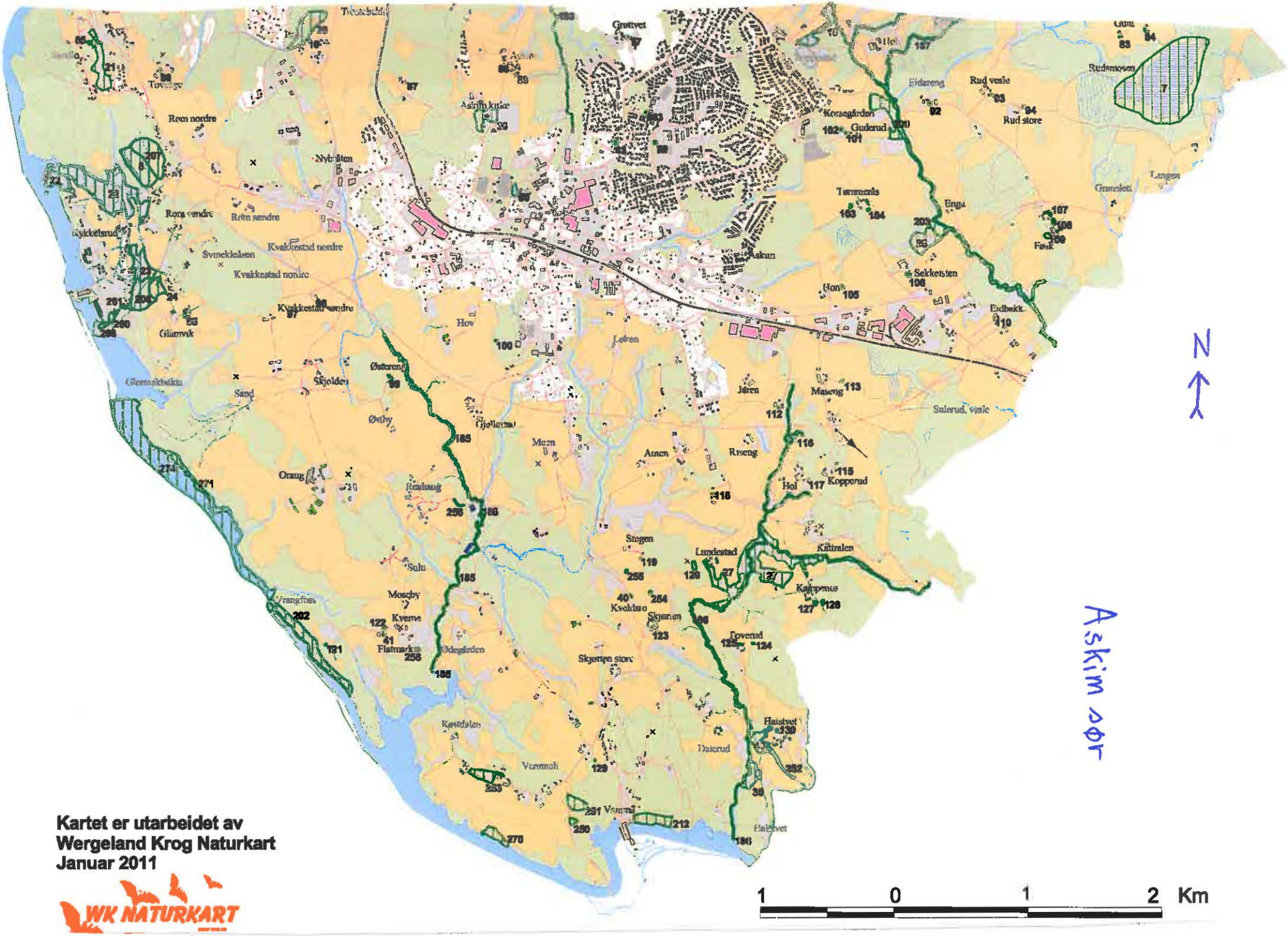
Askim sør
N
Grøttvet
Rudemosen
Eidareng
Rud vesle
Rud store
Korsegården
Guderud
Langen
Grøneløt
Tømmenes
Enga
Føsk
Askim
Sekkestien
Eidbekk
Hov
Leken
Øsereng
Skjolden
Øsby
Sand
Glomvik
Glomsjøbekken
Rem nordre
Rem søndre
Svinekleien
Kvakkestad nordre
Kvakkestad søndre
Gykkelsrud
Nybråten
Astrup kirke
Maseng
Jåren
Solerud vesle
Riseng
Auen
Mæn
Hollerma
Koppenud
Hol
Orang
Rekhaug
Stegen
Lundestad
Kåtiralen
Kampenes
Sulu
Mosby
Kveme
Flatmark
Ødegården
Kvelstad
Skjemen
Tovenud
Skjemen store
Vrangfoss
Kæstdalen
Vommoh
Vommd
Datorud
Halstvet
Kartet er utarbeidet av
Wergeland Krog Naturkart
Januar 2011
WK NATURKART
1 0 1 2 Km

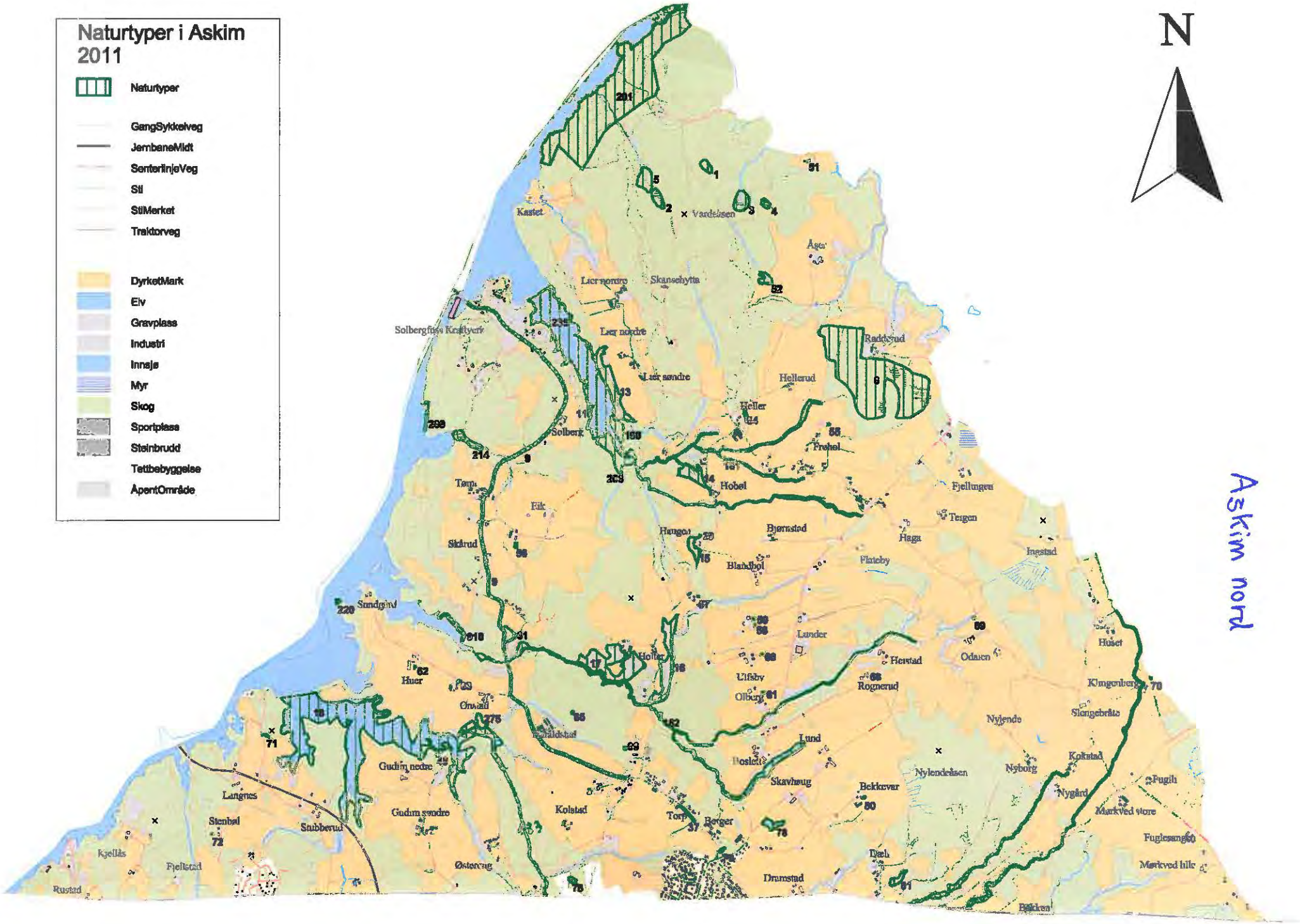
Naturtyper i Askim 2011
Naturtyper
GangSykkelveg
JernbaneMidt
SenterlinjeVeg
Sti
StiMerket
Traktorveg
DyrketMark
Elv
Gravplass
Industri
Innsjø
Myr
Skog
Sportsplass
Steinbrudd
Tettbebyggelse
ÅpentOmråde
N
Askim nord
Kastet
Vardehaugen
Åsen
Lier nordre
Skansehytta
Solbergfoss Kraftverk
Lier nedre
Lier søndre
Raddestad
Hellerud
Heller
Solberg
Frøhol
Hobøl
Tøm
Fjellungen
Teigen
Haga
Hangen
Bjørnstad
Skårud
Blandhol
Flateby
Inestad
Sandgind
Lunder
Huset
Holter
Herstad
Odnen
Huer
Ulfsby
Rogmerud
Klingenberg
Olberg
Omstad
Nylende
Slengebråte
Haldeshø
Lund
Kolstad
Gudim nedre
Boslett
Nylendehaugen
Nyborg
Langnes
Skavhaug
Bekkevar
Nygård
Fugli
Gudim søndre
Kolstad
Stenbøl
Snubberud
Torp
Berger
Markved store
Fuglesang
Kjellås
Fjellstad
Østerring
Dæli
Markved hille
Rustad
Dramstad
Bakken

Naturtyper – Oversikt

.....

1 Vardåsen, myr N

Intakt lavlandsmyr i innlandet – Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: C Areal : 4,859 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten intakt myr i skogsterreng. Myra ble befart av Bjørn Petter Løfall sommeren 1996. Ordinær flora. Intakte myrer er etterhvert sjeldne, og særlig i Askim hvor disse småmyrene på Vardåsen er de eneste intakte myrene i kommunen (Wergeland Krog 1996). Småmyrene på Vardåsen er gitt verdien 1-2 i en skala fra 1-4 i rapporten Naturvernregistrering i Østfold (FiØ 1976). Myra ble befart og fotografert av Sondre Grinna i sept. 1998. Det var da ingen nye inngrep på myra. (Grinna 1998).
Verdivurdering: Myra er rett under 5 daa og ligger i boreonemoral sone. Det er svært lite areal med intakt myr i kommunen og myra vurderes derfor som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Må ikke grøftes.

.....

2 Vardåsen, myr V

Intakt lavlandsmyr i innlandet – Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: C Areal : 7,654 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten intakt myr i skogsterreng. Myra ble befart av Bjørn Petter Løfall sommeren 1996. Ordinær flora. Intakte myrer er etterhvert sjeldne, og særlig i Askim hvor disse småmyrene på Vardåsen er de eneste intakte myrene i kommunen (Wergeland Krog 1996). Småmyrene på Vardåsen er gitt verdien 1-2 i en skala fra 1-4 i rapporten Naturvernregistrering i Østfold (FiØ 1976). Myra ble befart og fotografert av Sondre Grinna i sept. 1998. Det var da ingen nye inngrep på myra (Grinna 1998).
Verdivurdering: Myra er på ca 8 daa og ligger i boreonemoral sone. Det er svært lite areal med intakt myr i kommunen og myra vurderes derfor som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Må ikke grøftes.

.....

3 Vardåsen, "torvmyra"
Intakt lavlandsmyr i innlandet – Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: C Areal : 12,254 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten myr i skogsterreng hvor det har vært torvtekt, men lokaliteten er fortsatt ei myr. Ordinær flora. I et område som er såpass tørt som Vardåsen er alle fuktområder å regne som nøkkelbiotoper, da de har en nøkkelfunksjon for mange viltarter tilknyttet skog. (Wergeland Krog 1996). Småmyrene på Vardåsen er gitt verdien 1-2 i en skala fra 1-4 i rapporten Naturvernregistrering i Østfold (FiØ 1976).
Lokaliteten ble befart av Sondre Grinna i september 1998 og følgende notat ble gjort: Dette er den største myra på Vardåsen. Det gamle torvtaket utgjør et stort inngrep i myra, men mesteparten er ikke gravd opp. Det er ingen nye inngrep på myra. (Grinna 1998).
Verdivurdering: Myra er på ca 12 daa og ligger i boreonemoral sone. Myra har spor etter torvtekt men myra har fortsatt myrpreg og torvtektene er i ferd med å gro igjen. Det er svært lite areal med intakt myr i kommunen og myra tas derfor med og vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Må ikke grøftes

4 Vardåsen, myr Ø
Intakt lavlandsmyr i innlandet – Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: C Areal : 2,933 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten intakt myr i skogsterreng. Ordinær flora. Den fuktigste myra på Vardåsen, men noe åpent vannspeil.. Intakte myrer er etterhvert sjeldne, og særlig i Askim hvor disse småmyrene på Vardåsen er de eneste intakte myrene i kommunen (Wergeland Krog 1996). Småmyrene på Vardåsen er gitt verdien 1-2 i en skala fra 1-4 i rapporten Naturvernregistrering i Østfold (FiØ 1976).
Lokaliteten ble befart av Sondre Grinna i september 1998 og følgende notat ble gjort: Det er fortsatt et lite vannspeil på myra. Ingen synlige inngrep. Myra er den eneste myra i Askim som har et naturlig vannspeil (Grinna 1998).
Artsmangfold: Flekkmarihånd Dactylorhiza maculata og mosearten storstylte Bassanja trilobata ble funnet like nordvest for myra.
Verdivurdering: Myra er liten, bare ca 3 daa, men helt intakt. Myra er den eneste myra i Askim som har et naturlig vannspeil og på tross av størrelsen vurderes den som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Må ikke grøftes.

5 Vardåsen, furumyra

Intakt lavlandsmyr i innlandet – Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: C Areal : 13,955 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ugrøftet furubevokst myr/sumpskog. Ordinær flora. Flekkmarihånd Dactylorhiza maculata funnet i nordenden. (Wergeland Krog 1996). Det er ikke foretatt nye inngrep (Grinna 1998).
Verdivurdering: Myra er på ca 13 daa og ligger i boreonemoral sone. Det er svært lite areal med intakt myr i kommunen og myra vurderes derfor som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Må ikke grøftes eller hogges.

6 Radderudmosen

Intakt lavlandsmyr i innlandet – Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: B Areal : 265,39 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stor fattigmyr omtalt i naturvernreg. fra 1970-tallet som lokalt noe verneverdig. Botanikk. "Fattigmyrsvegetasjon med trebesatte deler." (FiØ 1976). Det skal i lang tid ha vært utvunnet brenntorv og strøtorv fra myra. Det nevnes også at det skal ha ruget storspove i mange år ved Radderud. (Haga & Hardeng 1978).
"Resultat av synfaring: Fuktigheten i området varierer fra lite fuktig til bløt myr. Typisk for området er kortvokst furu (Pinus sylvestris) og bjørk (Betula pubescens ssp pubescens) og fuktig bunn bevokst med mye torvmoser. Stedvis er det høyere og tørrere skog. Torvtaket har vært i den østre delen av myra. Mange av torvtakene er grodd til igjen. Denne mosen virker mer intakt enn Rudsmosen. Jeg fant en intakt bløt myr i området. Denne er vist på bilde. Ellers er området rikelig på vilt. Elg (Alces alces) og skogsfugl ble observert og det var mye rådyr- (Capreolus capreolus) og elgtråkk i området. Myra er stor, og den vestre delen er intakt. Myra er også tilsynelatende et område som viltet trekker til (Grinna 1998). Myra ble befart den 26.06.2000. Trebesatt nedbørsmyr/fattigmyr med spor etter gammel torvtekt. Mye av myra er dyrket opp i forhold til Økonomisk kartverk, trolig også relativt nylig. Ingen spesielle arter observert. (OWK, BPL).
Verdivurdering: Stort myrområde med svært varierende kvalitet. Store deler av myra er dyrket opp, grøftet eller benyttet til torvtekt, men intakte partier finnes som f.eks. i SV hvor det er et parti på 30-40 daa intakt åpen myr. Intakte større myrer er sjeldne i regionen og selv om myra har kraftig påvirkede partier så vurderes den som viktig B.

Skjøtsel og hensyn: Unngå videre ødeleggelser av myra.

7 Rudsmosen

Intakt lavlandsmyr i innlandet – Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: C Areal : 284,269 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:
Myra er sterkt påvirket av at det er tatt torv herfra. De få stedene som det ikke er tatt torv ligger en meter høyere i terrenget enn der det er fjernet torv. Det er forskjellig fuktighetsgrad rundt på myra, men ofte ligger sterkt omdannet torv oppe i dagen. Enkelte steder er det et grunt vannlag. Myra er stedvis dekket av sentvoksende bjørk (Betula pubescens ssp pubescens). Disse er typisk ca 5 meter høye. I tillegg er det en del furu (Pinus sylvestris)som er oftest ca 10 meter høye. Men alt i alt gir myra et åpent inntrykk. Typiske planter ellers var røsslyng (Caluna vulgaris), starrarter (Carex sp) og torvmoser. Hele myra bærer preg av torvtekten. På den annen side er dette den største myra i Askim (Grinna 1998).

Artsmangfold: Nils Orderud påviste følgende arter på myra blokkebær (Vaccinium uliginosum ssp. uliginosum), blåbær (Vaccinium myrtillus), multer (Rubus chamaemorus), krekling (Empetrum nigrum ssp. nigrum), røsslyng (Caluna vulgaris), bjørk (Betula pubescens ssp pubescens), torvull (Eriophorum vaginatum), smal soldogg (Drosera anglica), rund soldogg (Drosera rotundifolia), myrak (Rhynchospora alba)og duskmyrull (Eriophorum augustifolium ssp. augustifolium). Bjørka som vokser på myra er lav og sentvoksende.

Bruk, tilstand og påvirkning: Myra er preget av at det her har vært en stor torvindustri, men denne opphørte for mange tiår siden og i dag er det ingen aktivitet på myra.

Verdivurdering: Myra er stor, ca 283 daa, men omtrent hele myra er preget av omfattende torvtekt. Myra er imidlertid fortsatt bløt og de store torvtektstripene er i ferd med å gro sakte igjen. Myra er absolutt ikke intakt, men den har økologisk funksjon som myr, den er stor og det er svært lite myr i regionen. Myra vurderes på tross av inngrepene som en lokalt viktig naturtype C.

Skjøtsel og hensyn: Unngå videre inngrep i myra.

8 Romsåsgruvene

Grotte/Gruve – Gruve Verdi: A Areal : 38,411 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gruvedriften etter nikkel i Romsåsen ble startet i 1866 av Kristiania-firmaet «Holter og Borgen». Driften varte frem til oktober 1876. Romsåsgruvene er en av de viktigste overvintringslokalitetene for flaggermus i landet. Fire arter her blitt observert overvintrende her med nordflaggermus og vannflaggermus som de mest tallrike, de andre to artene er langøreflaggermus og skjeggflaggermus (Ola Wergeland Krog medd. mars. 2002).
Norsk Zoologisk Forening hadde et overvåkingsprosjekt i gruva i forbindelse med sprenging av tunnel under åsen ved utbygging av ny E18.
Artsmangfold: Totalt 4 art(er) påvist: nordflaggermus, vannflaggermus, skjeggflaggermus (NT), langøreflaggermus.
Bruk, tilstand og påvirkning: Gruva brukes i turismesammenheng og som opplevelsesområde/ klatrevegg for speiderne i Askim. For ikke å forstyrre flaggermusene på overvintringsplassen er aktiviteten i gruva begrenset til perioden fra begynnelsen av mai til midten av oktober.
Verdivurdering: Viktig overvintringsplass for flaggermus og fire arter bruker jevnlig gruva til overvintring. Med henvisning til den Europeiske flaggermusavtalen vurderes gruva som svært viktig A.
Skjøtsel og hensyn: Ferdselsforbudet som er innført bør opprettholdes i perioden september - mai. Bruk av trykkimpregnerte materialer, maling og stoffer som avgir lukt og giftstoffer må unngås. Spesielt er trykkimpregnert virke meget skadelig for flaggermus.

9 Solbergfossveien
Artsrik veikant – Verdi: C Areal : 55,967 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Alle veiekanter innenfor områdegrensene av "Kulturlandskapsområde Indre Østfold" ble befart, og veien mellom Onstad og Solbergfoss skilte seg ut fra de andre ved stedvis fine urterike veikanter, men selv her er det kun flekkvis og på vekslende veikant (Wergeland Krog 1996).
Verdivurdering: Flekkvis fin veikantflora på vekslende veikant. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Utsett kantslått til slutten av juli, unngå gjødsel- og sprøytemiddelsøl fra jordbruket.

10 Ihlen
Dam – Eldre fisketom dam Verdi: B Areal : ,315 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dam hentet fra ortofoto, ikke besøkt i felt. Dammen er inngjerdet og brukes trolig som vanningsdam for sauene på beitet inntil. Dammen er trolig en gammel dam da den også er synlig på ØK.
Del av helhetlig landskap: Dammen ligger inntil et gammelt hagemarksbeite som ble restaurert og tatt i bruk til sau i 1996.
Verdivurdering: Stabil dam i kulturlandskapet, brukes trolig som vanningsdam til sau. Vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Dammen bør undersøkes nærmere .

11 Lierevja, vest
Naturbeitemark – Verdi: B Areal : 2,383 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Et lite nes som stikker ut i Lierevja med karakter av beitemark. Det er sannsynligvis lenge siden området har blitt beitet, men det har fortsatt et fint beitemarkspreg. Flere typiske beitemarksarter ble funnet, som f.eks. marianøkleblom, knollerteknapp Lathyrus linifolius, gjeldkarve, blåklokke Campanula rotundifolia, hårsveve Hieracium pilosella m.fl. Det ble dessuten observert enghaukeskjegg Crepis praemorsa. I en liten "sump" midt på beitet vokste det tett med skogsivaks Scirpus sylvaticus og sumpmaure Galium uliginosum.
Det kan se ut som om neset er et populært sted og gå i land, og denne slitasjen kan ha vært med på å opprettholde beitemarkspreget. I skogen ovenfor neset vokser det flere varmekjære treslag som f.eks. hassel og ask. (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Totalt 9 art(er) påvist: gulsanger, knollerteknapp, gjeldkarve, blåklokke, enghaukeskjegg (VU), hårsveve, marianøkleblom, sumpmaure, skogsivaks.
Bruk, tilstand og påvirkning: Tidligere beitemark som ved befaringen var i ferd med å gro igjen.
Del av helhetlig landskap: Området inngår som en del av et større prioritert kulturlandskapsområde i regional sammenheng hvor det er gitt middels/høy verdi. (Båtvik 1996).
Verdivurdering: Liten beitemark som er i ferd med å gro igjen, fortsatt artsrikt med forekomst av enghaukeskjegg (VU) og vurderes derfor som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Det kan se ut som området klarer seg rimelig bra uten skjøtsel, men det kan bli nødvendig på sikt å fjerne noen trær slik at ikke neset gror igjen med skog. Lokaliteten bør sees i sammenheng med hele det varierte landskapet omkring Lierevja.

13 Lierevja øst
Naturbeitemark – Verdi: B Areal : 38,529 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-

håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er en vestvendt ravineskråning ned mot Lierevja, og er en av de fineste beite/hagemarkene innenfor undersøkelsesområdet. Flere store asketrær, hassel, noen store grantrær, og mange ospetrær er med på å skape variasjon i beitemarka. Området ser ut til å ha lang beitekontinuitet, og flere karakterarter for beite/slåttemark ble funnet: marianøkleblom Primula veris, harerug Bistorta vivipara, knollerteknapp Lathyrus linifolius, markfrytle Luzula campestris, nyresildre Saxifraga granulata, blåklokke Campanula rotundifolia. Det ble dessuten funnet tettstarr Carex spicata, flekkgrisøre Hypochoeris maculata, samt eng- og kratthumleblom, Geum rivale og G. urbanum. Inventeringen av området ble foretatt noe for sent for arter som bakke- og dvergminneblom Myosotis ramosissima og M. stricta. Området bør sees i sammenheng med hele landskapet omkring Lierevja, som i tillegg til den fiskerike evja, også omfatter flere andre verdifulle naturtyper. (Wergeland Krog 1996).
På sildreberg ble rødlistearten strandhinnelav funnet den 16.9.1999 (BPL medd.).
Artsmangfold: Totalt 12 art(er) påvist: harerug, nyresildre, enghumleblom, kratthumleblom, knollerteknapp, blåklokke, flekkgrisøre, marianøkleblom, ask (NT), markfrytle, tettstarr, strandhinnelav (NT).
Del av helhetlig landskap: Området inngår som en del av et større prioritert kulturlandskapsområde i regional sammenheng som er gitt middels/høy verdi. (Båtvik 1996).
Verdivurdering: Estetisk beitemark med relativt rik engflora, to rødlistearter påvist. Lokaliteten bør sees i sammenheng med hele landskapet omkring Lierevja, som i tillegg til den fiskerike evja, også omfatter flere andre verdifulle naturtyper. Vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Opprettholde beite uten bruk av kunstgjødsel.

14 Hobøl
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 16,251 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Fin ballblom - skogstorkenebbeng i gjengroingsfase. Meget stor forekomst av ballblom Trollius europeus, flere hundre individer. I fuktdråget nedover beitet vokser det dessuten flere store asketrær, et innslag som øker områdets mangfold-verdi. (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Totalt 2 art(er) påvist: ballblom (LC), ask (NT).
Verdivurdering: Ravinebeite med kommunens største forekomst av ballblom - en art som ikke lenger er vanlig i fylket samt flere store asketrrær. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Gjenoppta beite, eventuelt slå området år om annet. La asketrærne stå. Fjerne de innplantede granene midt på beitet.

15 Haugen
Hagemark – Bjørkehage Verdi: C Areal : 7,292 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Beitemark/slåttemark som nå blir beitet av sau, men som har blitt holdt åpen ved slått siden det ble slutt på beitet da husdyrholdet på gården opphørte. (Wergeland Krog 1996). Lokaliteten ble vurdert som en viktig nøkkelbiotop (**) av Grinna (1998).
Artsmangfold: Beitemarka har mange typiske naturbeitemarksarter som f.eks. engtjæreblom Lychnis viscaria, markfrytle Luzula campestris, kattefot Antennaria dioica, blåklokke Campanula rotundifolia, prestekrage Leucanthemum vulgare.
Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten var under restaurering og beites nå av sau.
Verdivurdering: Hevdet naturbeite hvor det ikke benyttes kunstgjødsel. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Opprettholde beite eller slått.

16 Holter
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 42,424 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Beitemark med stedvis dominans av nitrofile arter som hundekjeks, engreverumpe, stornesle, engsoleie, m.fl. Beitet ser ut til å være tatt i bruk igjen. (Wergeland Krog 1996).
Den særskilt avmerkete naturenga har frodige innslag av skogstorkenebb, enghumleblom, ballblom, mjødurt, føllblom, hvitkløver, marikåpe, engsoleie, timotei, småengkall, gjeldkarve, fuglevikke, gul- og hvitmaure, blåklokke, prestekrage og tiriltunge. Særlig nitrogenkrevende arter som stornesle, hundekjeks og høymol finnes også. Gode forekomster av ballblom og småengkall er de mest interessante av de registrerte karplantene. Ballblom blir stadig mer sjelden i Østfold. Busk- og tresjiktet består av frodig hegg, gråor og svartor langs bekkekant. Gjengroing med osp i kantene. Arealene nærmere Holter har knollerteknapp, nyresildre, engtjæreblom, prestekrage, markfrytle, rødkløver og tepperot Området har potensiale for høyere verdivurdering, men en restaurering må til. Området gis middels verdi." (Båtvik 1996).
Sau og kyr benyttet beitet i 1998, og lokaliteten ble i Grinnas hovedoppgave vurdert som en nøkkelbiotop (*). (Grinna 1998).
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C da hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Oppretthold beite uten bruk av kunstgjødsel.

17 Holter S
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 64,318 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ravinebeite med noegjengroingspreg. I konkave terrengformasjoner dominerer nitrofile arter som bringebær, engreverumpe, mjødurt, hundekjeks. På konvekse formasjoner er det mer tørrbakkepreg, og her har flere fine beitemarksarter overlevd. Det ble f.eks. funnet; knollerteknapp Lathyrus linifolius,nyresildre Saxifraga granulata, engtjæreblom Lychnis viscaria, prestekrage Leucanthemum vulgare, markfrytle Luzula campestris, rødkløver Trifolium pratense og tepperot Potentilla erecta. Beitemarka har derfor godt restaureringspotensiale. (Wergeland Krog 1996).
Det er gitt kulturlandskapsmidler til inngjerding og rydding av gammelt beite. Vilkåret for å få midlene er at beiteområdet ikke gjødsles eller sprøytes med plantevernmidler og at området benyttes til beite i minst ti år fremover (FiØ 1998c).
Bruk, tilstand og påvirkning: Beitet ser ut på ortofoto fra 2007 til å være i hevd.
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C da hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Opprettholde beite, uten bruk av kunstgjødsel. Fjerne det lille plantefeltet med gran rett sør for låven.

****

18 Gudimevja

Evjer, bukter og viker – Evje Verdi: A Areal : 382,215 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Vegetasjonen i elva er preget av vannstandsendringene og skifter fra tjønnaks Potamogeton sp., storvassoleie Ranunculus peltatus og tusenblad Myriophyllum alternifolium i undervannssonen via pusleplanter som sylblad Subularia aquatica og firling Crassula aquatica i ispåvirket sone, til de innenforliggende fuktenger dominert av kvasstarr Carex acuta og strandrør Phalaris arundinacea, men også innslag av mindre vanlige arter som hanekam Lychnis flos-cuculi. Ovenfor flompåvirket sone vokser barblandingsskog med stort innslag av lauvtrær, særlig osp Populus tremula. Ospetrærne er her og der gnagd/felt av bever. Ospetrærne helt nede ved sundet er viktige elementer for lavfloraen i området, og følgende kan nevnes Stiftfiltlav Parmeliella triptophylla og Skjellglye Collema flaccidum - indikatorarter på "naturvärden" i

Sverige (Hallingbäck 1995), og Fløyelsglye Collema furfuraceum - vurdert som sårbar i Sverige (kun ca. 100 funn i S.), med få funn i Østfold. Av mindre vanlige karplanter som ble funnet kan nevnes; storveronika Veronica longifolia og marigras Hierochloë odorata. Der hvor leirjorda ikke er vasket bort vokser det gjerne en brem av gråordominert lauvskog mellom strandengene og barblandingskogen ovenfor. Her finner rådyr, hare, grevling mfl. viktige beiteområder og godt skjul, og mange arter spurvefugl hekker her. Hønsehauken er også observert hekkende i området (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Bjørn Petter Løfall og Nils Orderud var en tur i området for å kikke på pusleplanter. Store mengder sylblad, nålsivaks, evjebrodd, litt firling og nordlig/krossevjeblom, mjuk/stivt brasmegras (Nils Orderud og Bjørn Petter Løfall medd. 19.09.2002).
Bruk, tilstand og påvirkning: En høystpenttrassé krysser lokaliteten i nord-sør retning.
Del av helhetlig landskap: Den lange evja Gudimevja med Kloden innerst danner en naturlig enhet med flere andre evjer, bukter og viker samt områder med sterkere strøm i Glommas hovedløp. Denne enheten omtales som Onstadsund og er delt mellom kommunene Spydeberg og Askim. Området er omtalt som et viktig viltområde i viltplanen for Spydeberg kommune (Wergeland Krog 1995a), og som en nøkkelbiotop i biologisk mangfold-sammenheng i handlingsplanen for biologisk mangfold i Spydeberg (Wergeland Krog 1995b). Området er gitt høy/middels verdi i en vurdering av verdifulle kulturlandskap i Østfold som er under utarbeidelse (Båtvik 1996), og det er gitt verneverdi 2-3 (i skala 1-4) i rapporten "Naturvernregistrering i Østfold" (FiØ 1976).
Området strekker seg fra Solbergfoss kraftstasjon og ned mot jernbanebrua. Nedenfor Solbergfossen renner elva stri mellom bratte furubevokste berg, til den vider seg ut ved Onstad sund. Her renner elva rolig, og i de lange vannfylte ravinedalene har elva preg av innsjø. Ravinene omkring består av beiter, lauvskog, og er stedvis tilplantet med gran. Her finnes alt fra stryk med harr og ørret til stille fuktenger og gruntvannsområder med pusleplanter. Området er også viktig overvintringsområde og trekklokalitet for våtmarksfugl.
Verdivurdering: Fiskerik evje med mudderbanker, starrsumper, fuktenger, omgitt av rike løvskoger med innslag av edelløvskog. Naturtypen er relativt sjelden i nasjonal/internasjonal målestokk og sammen med rødlisteartene er området vurdert som svært viktig A.
Skjøtsel og hensyn: Økt bruk av flommarksengene til beiter vil være gunstig (bærekraftig) høsting av naturressurser samtidig som det er positivt for biomangfoldet. Treslagsskifte til løvskog bør gjennomføres når de ensaldrede granbestandene hogges.

****

19 Trippestad
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 20,307 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten ble befart den 26.06.2000. Beitene er i bruk til hest og er tydelig gjødselpåvirket. Størstedelen av beitemarka har kun trivialarter som skyldes for mye næringstilførsel. Det avgrensede arealet er derfor kraftig redusert i forhold til hva som er inntegnet i "kulturlandskapsrapporten" (Båtvik 1996). Et

mindre areale opp mot travbanen er dessuten lagt til. Det arealet som nå er inntegnet er stedvis svært artsrikt, særlig det smale partiet på midten (mindre tilgjengelig med kunstgjødselspreder?). (OWK, BPL).
Artsmangfold: Prestekrage, gulaks og rødkløver dominerer. Andre arter; tiriltunge, blåkoll, blåklokke, nyresildre, markfrytle, ryllik, småengkall.
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C da hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Opprettholde beite, unngå bruk av kunstgjødsel.

20 Ihlen
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 31,561 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokalt verneverdig lokalitet. Botanikk. "Noen sjeldne orkideer skal finnes på beitemark" (FiØ 1976).
Det er gitt kulturlandskapsmidler for å rydde og gjerde inn beiter. Det forutsettes at det ikke gjødsles eller sprøytes med plantevernmidler, og at området brukes til beite i minst ti år fremover. (FiØ 1996b).
Lokaliteten er et gammelt beite som er tatt i bruk igjen. Beitet er utvidet til å omfatte skogområder i nærheten. Disse er tynnet. Området beites av sau. Det ble ikke søkt etter orkideene." (Grinna 1998).
Lokaliteten ble overfladisk befart den 28.08.2000 og ingen interessante arter ble påvist, men kartlegging var også umulig da sauen var overmåte menneskekjær og nysgjerrig. Lokaliteten var inngjerdet og det beitet 50-60 sauer der. Både tidligere dyrket mark og skog var inngjerdet, og på sikt vil dette bli en verdifull lokalitet (OWK).
Verdivurdering: Hagemarksbeite som ble restaurert i 1996. Lokaliteten beites fortsatt i følge ortofoto fra 2007. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Opprettholde beite uten bruk av kunstgjødsel.

21 Rustad
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 27,717 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturbeitemark som ikke hadde vært i bruk ved befaringen den 26.06.2000, og som trolig ikke har vært i bruk på mange år. Flekkvis tette prestekragebestander, også flere andre gode beitemarksarter; natt-og-dag, nyresildre, engfrytle, knollerteknapp, firkantperikum, fløyelsmarikåpe, sumpmaure. Beitet har meget bra restaureringspotensiale. To utfyllinger av ravinene foregår og bør stoppes (se

bilde), den største utfyllingen helt i nord er ikke fotografert. Området ble befart den 26.06.2000. (OWK, BPL).
Det er gitt kulturlandskapsmidler til å gjerde inn gammelt beite. Vilkår for tilskuddet er at området skal brukes til beite i minst 10 år fremover og at det ikke skal gjødsles eller sprøytes med plantevernmidler. (FiØ 1997b).
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C da hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Gjenoppta beite uten bruk av kunstgjødsel. Stoppe ulovlig fylling på lokaliteten.

22 Kykkelsrud
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 130,225 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ett av de største ravinebeitekompleksene i kommunen. Beitene er relativt gjengrodd med nitrofil vegetasjon, men blir nå beitet av kjøttfe. Beitetrykket kan med fordel økes, med unntak for området mellom veien til vannverket og Glomma, hvor beitetrykket ved befaringen var passe. Beitet ble kun overfladisk undersøkt, og ingen deler av beitet hadde spesielt interessant vegetasjon. Det er først og fremst størrelsen og hevden som er grunnlaget for prioriteringen. Området ble befart den 26.06.2000. (Ola Wergeland Krog, Bjørn Petter Løfall).
Artsmangfold: Arealet har gode blåveisforekomster, også med albino-varianter. Forøvrig er ingen særlig interessante karplanter kjent (hvitkløver, rødkløver, sølvbunke, marikåpe, skogstorkenebb, løvetann, engsoleie, grasstjerneblom, tiriltunge, firkantperikum, gulmaure, engrapp, tveskjeggveronika, blåklokke, timotei, prestekrage, fuglevikke, gjeldkarve, nyseryllik, stemorsblom, mjødurt, stornesle, hundekjeks), men de utgjør mye frodig eng- og beitevegetasjon. Trevegetasjonen domineres av bjørk, osp, rogn og selje. Gran omkranser arealet og står spredt i kantsonene til beitet. Steinnype finnes også spredt på beitet (Båtvik 1996).
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C da hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket og dette beitet er spesielt stort.
Skjøtsel og hensyn: Det bør settes inn et høyere beitetrykk. Kunstgjødsel må unngås.

23 Rud
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 27,426 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturbeitemark som delvis beites av hest. Der hestene beiter er det stedvis store tråkkskader. Vestre del, som ikke er beitet, har større artsmangfold med flekkvis mye prestekrage, noe fagerklokke. Stedvis tresatt med ask, selje, eik og osp. Restaureringspotensiale. Området ble befart den 26.06.2000. (OWK, BPL).
Det er gitt kulturlandskapsmidler til å gjerde inn beiet. Vilkår for tilskuddet er at området skal brukes til beite i minst 10 år fremover og at det ikke skal gjødsles eller sprøytes med plantevernmidler. (FiØ 1997a).
Artsmangfold: Påvist rødlistearten ask (NT).
Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er vurdert til lav verdi i registreringene av verdifulle kulturlandskap i Østfold (Båtvik 1996).
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C da hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Opprettholde beite og forsøk og redusere tråkkskadene, unngå kunstgjødsel.

24 Glomvik
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 12,223 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturbeitemark som ikke hadde vært i bruk ved befaringen den 26.06.2000. Vegetasjonen er triviell og preget av for mye gjødsel, enten i form av kunstgjødsel, eller som følge av gjødslingseffekt ved at beitene gror igjen. Området er uprioritert, men har restaureringspotensiale. Ei fylling (rivningsmateriale) er anlagt ved krysset mellom veien og den gamle linda, se bilde. Denne ulovlige utfyllingen bør stanses. Området ble befart den 26.06.2000. (OWK, BPL).
Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er prioritert i registreringene av verdifulle kulturlandskap i Østfold og er her gitt lav verdi (Båtvik 1996).
Verdivurdering: Lokaliteten vurders til lokal verdi C da den i følge ortofoto fra 2007 fortsatt er åpen og ravinebeiter som ikke er tilplantet eller grodd igjen er en naturtype som er på sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Gjenoppta beite uten bruk av kunstgjødsel. Stoppe ulovlig fylling på lokaliteten.

25 Sekkelsten
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 25,74 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Hestebeite nordøst for Sekkelsten. Beitemark som er i ganske god hevd på inngjerdet del og i gjengroing utenfor. Også vegetasjonen på beitet del bærer litt preg av et mindre kontinuitetsbrudd, men lokalt er det både innenfor og utenfor gjerdet ganske god forekomst av arter knyttet til mager, gammel beitemark. Småengkall var lokalt vanlig. Ellers forekom blant annet sauesvingel, tepperot, tiriltunge, blåklokke, ubestemt hårsveve (aurikkelsveve?), engfrytle, gulaks, engfiol og gjeldkarve (Fjeldstad & Gaarder 1995).
Lokaliteten ble befart den 28.06.2000 av OWK og grensene justert og et mindre areale utenfor sauebeitet ble tatt med. Dette var den mest artsrike delen, men var preget av gjengroing som med tiden vil ødelegge kvalitetene. Flere arter ble notert, hvorav flere er typiske for urterike beitemarker, se liste nedenfor. I kanten av beitet finnes det også en dam (se bilde). Denne hadde grumsete vann og var noe forsøplet. Det er usikkert om dette er en temporær dam eller om den holder vann hele året. Ingen spesielle arter sett i eller ved dammen. (OWK).
Artsmangfold: markfrytle, fløyelsmarikåpe, tveskjeggveronika, gulaks, rødkløver, gjeldkarve, tiriltunge, prestekrage, blåklokke, fagerklokke, skjermsveve, gulflatbelg, hvitbladtistel, firkantperikum, knollerteknapp, engtjæreblom. Gjengroingsarter utenfor gjerdet; bringebær og hundekjeks.
Bruk, tilstand og påvirkning: Fylkesmannen har gitt penger til inngjerding og rydding av beitet. Arbeidene skal være ferdig før sommeren år 2000. Vilkår for utdeling av pengene er at området ikke gjødsles eller sprøytes med plantevernmidler, og at det benyttes til beite i minst 10 år fremover (FiØ 1998a).
Verdivurdering: Ravinebeite som holdes i hevd, relativt artsrikt men ingen spesielle arter, vurders som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Opprettholde beite uten bruk av kunstgjødsel.

27 Kampenes - Lundestad
Naturbeitemark – Verdi: B Areal : 114,248 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stort og variert ravinelandskap omkranset av dyrket mark. Store, åpne, og til dels svært bratte ravineområder som oppdeles av bekkedrag med edelløvskog av or, alm og hegg. Noe bakkeplanering har blitt gjennomført både på Kampenes, Katralen og Riseng, men store deler av ravinen er intakt. Både på Lundestad og på Kampenes vokser det store monumental eiker på beitene sammen med enkelte store asker. Beitene blir i dag brukt som hestebeiter. Bekken som renner i bunnen av ravinedalen er for det meste omkranset av gråorskog med varierende mektighet Engene er grasdominerte og bærer tildels preg av gjødsling..
Artsmangfold: Naturenga/ beitet domineres av føllblom, hvitkløver, marikåpe, løvetann, skogstorkenebb, enghumleblom, hvitbladtistel og mjødurt. Tørrere partier har dunhavre, nyresildre, markfrytle, gjeldkarve og gulmaure. Av øvrige registrerte karplanter kan nevnes blåklokke, engsoleie, fagerklokke, firkantperikum, sølvbunke, timotei, tiriltunge, prestekrage, rødkløver, nyseryllik, ryllik og gulaks. Særlig N-krevende arter finnes som stornesle, høymol og balderbrå.

Del av helhetlig landskap: Beiteravinen er en del av den store ravineformasjonen som strekker seg opp mellom gårdene Kampenes og Lundestad samt mot Katralen, Hol og Riseng.
Verdivurdering: Hevdet ravinebeite som må sees i sammenheng med det store ravinekomplekset i øst. På beitet vokser det store eiker samt ask. Vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Beite uten tilførsel av gjødsel.

29 Haugen, dam
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,073 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gamle stallbrønn på Haugen. Denne ble gradvis fylt igen fra 70-tallet og gravd opp igjen ca. 1995. Stor bestand av vanlig frosk. (Tore Arnold Haugen).
Verdivurdering: Gammel dam i kulturlandskapet som ble restaurert i 1995, vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Sørge for god solinnstråling og unngå for mye trær rundt dammen da dette fører til mye strøfall og anaerobe forhold om vinteren.

30 Halstvedt S
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 13,875 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Estetisk ravinebeite med dominans av nitrofile arter (hundekjeks, hundegras mm). Lokaliteten blir beitet av storfe, men vegetasjonen er preget av for lite beitetrykk og det er trolig påført kunstgjødsel. Noen engarter finnes fortsatt som f.eks. prestekrage og enghumleblom. Lokaliteten ble befart og fotografert den 22.06.2000 av Ola Wergeland Krog.
Lokaliteten er en del av et prioritert kulturlandskap i en rapport over verdifulle kulturlandskap i Østfold. Den ble her gitt middels verdi (Båtvik 1996).
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C da hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Beitetrykket bør økes, og det bør ikke benyttes tilleggsgjødsel.

31 Onstad
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 5,933 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Urterik beitemark med en askelund. Flere interessante beitemarksarter funnet: Markfrytle Luzula campestris, gulmaure Galium verum, legeveronika, markjordbær, gulaks, gjeldkarve, prestekrage m.fl. Den mest urtrike delen av beitemarka er skravert på kartet. Resten av beitet har et godt restaureringspotensiale. Dette gjelder også det stiplede arealet sør for dette, men her er gjengroingen og forekomsten av nitrofile arter enda sterkere. (Wergeland Krog 1996).
Bruk, tilstand og påvirkning: På flybilde fra 2007 ser det ut som beitet fortsatt er i bruk.
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig C da hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Området beites, uten bruk av gjødsel.

37 Torp
Store gamle trær – Verdi: C Areal : 1,53 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lønneallé/ trerekke med trær i varierende alder, ingen spesielt store. Alléen er nevnt i Generalplanrådet, underutvalg nr 1 (1973) og som "Lønneallé. 400 meter" i Naturvernregistreringer i Østfold (Fylkesmannen i Østfold 1976). Lønnealléen eksisterer fortsatt (1998), det er imidlertid få store trær og ingen av dem så hule ut (Grinna 1998). Flybilde fra 2007 viser at alléen nå bare er ensidig og at lengden er redusert til ca. 160 m.
Verdivurdering: Gammel lønneallé som første gang ble registrert som verneverdig på tidlig 1970-tall. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:

38 Askim kirke
Parklandskap – Kirkegårder Verdi: B Areal : 17,819 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Park med steingjerder og flere store edelløvtrær. En meget stor ask på Askim kirkegård, asker av denne størrelsen er sjeldne og har ofte en interessant lav- og moseflora. Denne aska har blitt kraftig beskåret i følge

flybilde fra 2007. Av lavarter ble det på den store gamle asken påvis dvergmessinglav og bleikdoggnål Sclerophora nivea (NT) (Wergeland Krog 1996).
Kjempeaska ble undersøkt igjen 30.09.2001 av Bjørn Petter Løfall. Svart rosettlav (sjelden på rikbark i indre Østfold) var dødd nesten helt bort. Den sjeldne Xanthoria-arten var tydelig på retur pga. av en soppart som spiser grønnalger, men bleidoggnålforekomsten var fin (BPL pers. medd.).
I forbindelse med skogtakseringen i Askim ble det avgrenset en MIS figur (nøkkelbiotop) med rikbarkstrær bak kapellet (vest for). Denne edelløvskogsforekomsten er tatt med i avgrensningen av Askim kirkegård.
Artsmangfold: Totalt 5 art(er) påvist: kattugle, svartspett, ask (NT), dvergmessinglav, bleikdoggnål (NT).
Verdivurdering: Lokaliteten har lang kontinuitet, en meget stor gammel ask med rødlistearten bleikdoggnål, vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Den store aska må ikke hogges, hvis den skulle bli en fare for omgivelsene kan den beskjæres. Sikre rekruttering av lignende trær i framtiden. Den nye delen av kirkegården er ikke plantet med edelløvtrær, men domineres heller av bartrær. Det bør vurderes å plante edelløvtrær her også.

39 Grøtvet

Store gamle trær – Verdi: C Areal : ,72 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stor flott eik ved skolen mot Kronprinsens gate. Treet er meget stort, noe som trolig kommer av at det egentlig er tre trær som er vokst sammen. Alderen er usikker, men det kan være yngre en størrelsen skulle tilsi. (Grinna 1998).
Verdivurdering: Stor og monumental eik, ingen spesielle arter påvist, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Fristille eika slik at den får mye sol.

40 Skjørten NV

Store gamle trær – Verdi: C Areal : ,359 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stor eik i åkerkant som står i fare for å bli skadet av trær som gror opp gjennom kronen. Omkrets ca. 3m. Lavarter påvist; stor lindelav, tunlav. Området ble befart den 26.06.2000. (Bjørn Petter Løfall, Ola Wergeland Krog).
Verdivurdering: Stor eik, omkrets ca. 3 m. i jordekant. Vurderes som lokalt viktig C.

Skjøtsel og hensyn: Bør fristilles snarlig

41 Flatmark
Store gamle trær – Gammelt tre Verdi: C Areal : ,317 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ei stor og ei noe mindre eik på tunet på Flatmark. Stor lindelav, ellers triviell lavflora, den største eika moserik, og har blitt beskjært nylig. Området ble befart den 26.06.2000. (Bjørn Petter Løfall, Ola Wergeland Krog).

Verdivurdering: Stor solitær eik i kulturlandskapet med stor lindelav, vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Ingen spesielle tiltak nødvendig.

42 Halstvedt
Naturbeitemark – Verdi: B Areal : 14,513 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten befart av OWK og Bjørn Petter Løfall den 26.06.2000: Eikene er ca. 5 m i omkrets, den ene med noe blottlagt død ved. Ingen spesielle lavarter påvist, men kan nevne stor lindelav, hvitringnål, grønnsotnål. Beitet omkring eikene domineres av nitrofile arter som hundekjeks, stormaure, hundegras og timotei. Mest urterikt i øst med litt engtjæreblom, tveskjeggveronika og prestekrage (Bjørn Petter Løfall, Ola Wergeland Krog).Estetisk ravinebeite med to monumentale eiketrær. Lokaliteten blir beitet av storfe, men vegetasjonen er preget av for lite beitetrykk og det er trolig påført kunstgjødsel. Nitrofile arter dominerer (hundekjeks, hundegras mm), men noen engarter finnes fortsatt som f.eks. prestekrage og enghumleblom.
Lokaliteten er en del av et prioritert kulturlandskap i en rapport over verdifulle kulturlandskap i Østfold. Den ble her gitt middels verdi. Følgende arter ble påvist: føllblom, hvitkløver, marikåpe, rødkløver, gul- og hvitmaure, prestekrage, fagerklokke, blåklokke, ryllik, enghumleblom, sølvbunke, timotei, hundegras, stornesle, høymol, kveke, balderbrå (Båtvik 1996).
Del av helhetlig landskap: Beitet utgjør en del av flere ravinebeiter nedenfor Halstvedt.
Verdivurdering: Ravinebeite som, i følge ortofoto fra 2007, fortsatt holdes i hevd. To store monumentale eiker på beitet har potensiale for sjeldne insektsarter. Lokaliteten vurderes som viktig B på grunnlag av at det er relativt artsrikt, pga. eikene og at hevdede ravinebeiter er i sterk tilbakegang i fylket.
Skjøtsel og hensyn: Beitetrykket bør økes, og det bør ikke benyttes tilleggsgjødsel.

43 Lindly
Store gamle trær – Verdi: B Areal : ,796 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: En eik, fredet 4/1-58 etter naturvernloven (Fylkesmannen i Østfold 1976).
Treet hadde den største diameteren jeg har sett i Askim. Ellers var ikke treet spesielt stort, og det var godt beskjært (Grinna 1998).
Verdivurdering: En av de største eikene i kommunen, fredet som naturminne, vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn:

48 Gudim - Kloden
Naturbeitemark – Verdi: B Areal : 8,634 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Fukteng som er i bruk som beitemark. Fukteng er en etterhvert sjelden naturtype i kulturlandskapet, og arealet av fuktenger burde vært større. (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Typiske karplanter som brønnkarse, vassgro og evjesoleie påvist, trolig også firling, men litt tidlig på året til sikker artsbestemmelse (Wergeland Krog 1996).
Bruk, tilstand og påvirkning: Basert på flybilde fra 2007 ser det ut som hevden har opphørt og at mange av de omkringliggende beitene er plantet til med gran kan tyde på at dyreholdet har opphørt.
Verdivurdering: Fuktenger som har blitt beitet og som trolig har en bestand av firling (VU). Lokaliteten må sees i sammenheng med hele Gudimevja og vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn:

51 Åsum
Dam – Gårdsdam Verdi: A Areal : ,043 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ble undersøkt av Carl Bolghaug den 27. juli 1996, og han har notert følgende: Dette er en liten, relativt grunn og næringsrik dam beliggende på gårdstunet. Det ble kun foretatt synsobservasjoner i dammen, fordi grunneier ikke var til stede. Det ble imidlertid observert reproduksjon av stor og liten salamander Triturus cristatus og T. vulgaris. Dette gjør dammen meget verdifull. (Wergeland Krog 1996b).
Artsmangfold: Totalt 2 art(er) påvist: stor salamander (VU), liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som svært viktig A basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist både stor og liten salamander.

Skjøtsel og hensyn:

……

52 Åser, sørvest for

Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : 5,96 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dam i jordekanten som ble ndersøkt av Carl Bolghaug den 27. juli 1996, og han har notert følgende: Lokaliteten er laget som vanningsdam til gården Åser, og blir jevnlig uttappet (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Damfaunaen virker ordinær, og ingen amfibier ble observert. Bjørn Petter Løfall registrerte følgende øyenstikkerarter i dammen den 3. august 1996: Lestes sponsa (20 ind. eggl. + paring), Coenagrion hastulatum (ca. 5 ind. -paring), Aeshna juncea (5-6 ind. eggl.), Libellula quadrimaculata (3 ind.). Alle er vanlige arter i Østfold.
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil gammel dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

……

54 Heller

Dam – Verdi: A Areal : 1,049 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ble undersøkt av Carl Bolghaug den 27. juli 1996, og han har notert følgende:
Dammen har næringskrevende fuktvegetasjon hvor rusttjønnaks Potamogeton alpinus inngår. Dammen blir i følge grunneier betydelig tappet til jordvanningsformål. Dammen fungerer også som et magasin for Glomma-vann som blir pumpet opp i dammen. I biologisk mangfold-sammenheng er dette en rik dam, og spesielt må den store bestanden av stor salamander Triturus cristatus framheves (funn av larver). Liten salamander Triturus vulgaris ble også notert, men i noe mindre antall. Frosk og padde skal visstnok også

forekomme, men ble ikke observert. Dette er trolig den mest verdifulle lokaliteten for stor salamander i kommunen så langt. (Wergeland Krog 1996).
Dammen er stor og relativt nyanlagt. Stor og liten salamander ble påvist, men i lite antall. Ørret er utsatt, og vann pumpes opp i dammen fra Glomma. Ørretbestanden truer salamanderforekomsten. Øyenstikkerarten Aeshna cyanea ble påvist. (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 2 art(er) påvist: stor salamander (VU), liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som svært viktig A basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist både stor og liten salamander.
Skjøtsel og hensyn: Ørretbestanden bør utryddes for å sikre bestanden av salamander.

55 Frøholengen
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,118 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er en liten rektangulær tundam. Den ble anlagt før krigen i følge eieren, og bar nå preg av gjengroing. Den var omgitt av noe bjørk, rogn og gråselje, som hang innover dammen. I dammen er det mye andemat. Ellers vokste det en del smal dunkjevle, som er en mindre vanlig art i Østfold. I tillegg fantes det bekkeblom, gulldusk, myrhatt, engkarse, mannasøtegras og stautpiggknopp. Vanlig frosk og liten salamander ble påvist. Av virvelløse dyr ble få arter funnet."
Dammens areal er 0,06 da (Spikkeland 1998)
Dammen ble rensket opp i 1997. Det skal ikke være fisk i dammen men det skal være salamandere. Dammen tørker ikke ut. Dammen er 5x10 meter og vannflaten er nå ren. Kantsonen er på 1 meter og inneholder gress, lågurter og en stor bjørk. Buskene som hang inn over vannflaten er kuttet bort. Omgivelsene er plen i vest og ellers åker. Det var rikelig med lys på lokaliteten. Dammen inneholder liten salamander (Grinna 1998).
Artsmangfold: Totalt 3 art(er) påvist: liten salamander (NT), vanlig frosk, smal dunkjevle.
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn:

56 Eik, østre
Dam – Gårdsdam Verdi: C Areal : ,534 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dam anlagt ca. 1976 i følge eier (pers. medd. til CBO). Stor andmat Spirodela polyrrhiza og liten salamander Triturus vulgaris ble funnet i dammen. (Wergeland Krog 1996).

Dammen ble inventert i 1998 og dammen ble da brukt til andedam. Det har vært fisk i dammen, men eieren var usikker på om denne fremdeles finnes. Dammen tørker aldri ut. Omgivelsene er åker og beite. Det er middels lystilgang på lokaliteten." (Grinna 1998). Siden det er satt ut både fisk og ender i dammen har verdien til den ganske unge dammen blitt redusert. Salamanderbestanden er trolig utryddet av endene (BPL medd.).
Verdivurdering: Det har tidligere vært liten salamander i dammen men pga. andeholdet er disse trolig utryddet. Dammen vurderes derfor som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Ender, gjess eller fisk i dammen er ugunstig for damfaunaen.

57 Holter dam
Dam – Gårdsdam Verdi: C Areal : ,08 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dam anlagt ca 1995. Det skal være salamander i dammen. Dammen er ca 4x5 meter og har steinsatte kanter (pryddam). Omgivelsene er plen og skog. Det er godt til middels med lys på lokaliteten (Grinna 1998).
Artsmangfold: Kun en usikker opplysning om salamander foreligger.
Verdivurdering: Nyanlagt dam hvor det foreligger en usikker observasjon av "salamander". Dammen vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Unngå utsetting av fisk i dammen.

58 Lunder søndre dam
Dam – Eldre fisketom dam Verdi: B Areal : ,223 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ble overfladisk undersøkt da eieren ikke var tilstede. Det ble tatt vannprøve og krepsdyrprøve (Spikkeland 1998).
I 1996 ble ene halvparten av dammen rensket opp. Den andre halvparten er sterkt tilgrodd. Dammen er ca 5x10 meter og har ca 1 meter kantvegetasjon. Omgivelsene er åker mot øst og hage mot vest. Lystilgangen er middels. Øyenstikkere ble observert (Grinna 1998).
Artsmangfold: Dammen tørker aldri helt ut. Det skal være frosk og sannsynligvis salamander i den, men ikke fisk (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det foreligger en usikker opplysning om at det skal være salamander

Skjøtsel og hensyn:

59 Lunder nordre dam

Dam – Eldre fisketom dam Verdi: B Areal : ,303 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ble kun overfladisk undersøkt Spikkeland (1998): da eieren ikke var tilstede. Det ble tatt vannprøve og krepsdyrprøve. Dammen er ikke i bruk i dag men skal brukes til reserve vanningskilde fremover. Det skal ikke være fisk i dammen og den skal heller ikke tørke ut. Dammen er ca 15X17 meter. Kantsonen er 1-3 meter bred og inneholder en del bjørker. Omgivelsene er åker og tun. Det er rikelig med lys, og det ble observert øyenstikkere på lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

••

60 Tarm (Ulfsby)

Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,268 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er liten, med en anslått dybde på 1,5 meter. Ledningsevnen ble målt til 32 mS/cm, og hardheten 7,4 som er det høyeste vi har registrert i Askim. Meget høy alkalinitet (1248 uekv/l) (Spikkeland 1998).
Dammen er mer enn 50 år og er ikke i bruk. Den tørker ikke ut og det er ikke fisk i den. Dammen er ca 12x5 meter. Kantsonen er 1-2 meter bred og inneholder noen busker. Omgivelsene er åker. Det er rikelig med lys på lokaliteten og øyenstikkere ble observert (Grinna 1998).
Av arter som man i fremtiden kanskje må være være ekstra oppmerksom på, er den tårnformede damsneglen (Lymnaea glabra). Den kan være truet i Europa (Økland & Økland, 1992). Tårnformet damsnegl (Lymnaea glabra) ble i en stor undersøkelse funnet på 108 av 1514 undersøkte lokaliteter. De flest funnene ble gjort rundt Oslofjorden, inkludert hele Østfold. (Økland & Økland, 1992). I Askim er sneglen blitt funnet i 2 av 31 undersøkte lokaliteter (Spikkeland, 1998).
Artsmangfold: Tårnformet damsnegl påvist. Ellers få bunndyrarter. Krepsdyrfauna relativt rik (11 arter) (Spikkeland 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet med sjeldent høy alkalinitet samt funn av relativt sjelden snegleart.
Skjøtsel og hensyn:

••

61 Olberg

Dam – Verdi: B Areal : ,326 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er mer enn 100 år gammel og er ikke i bruk. Den tørker ikke ut. Det er fisk i dammen, ukjent hvilken art. Dammen er ca 12x8 meter og er noe tilgrodd. Kantsonen består av lågurter og gress, og er ca 2 meter bred. Omgivelsene er åker. Det er meget god lystilgang til lokaliteten. Det ble observert øyenstikkere (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

••

62 Huer

Dam – Gårdsdam Verdi: A Areal : ,13 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Nokså næringsfattig, steinsatt dam med oppmurt bunn finnes på tunet. Ca. 1,5 m dyp. Fuktvegetasjon mangler helt, med unntak fra kraftig mosevekst under vann. Denne kan føre til gjengroing på sikt. Damfaunaen synes å være relativt ordinær, men det ble funnet reproduksjon av både stor og liten salamander (Wergeland Krog 1996).
Dammen ble steinsatt ca 1990 og skulle brukes til svømmebasseng. Den brukes ikke i dag og er noe tilgrodd. Det ble satt ut karuss i 1997. (Grinna 1998).
Artsmangfold: Totalt 2 art(er) påvist: stor salamander (VU), liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som svært viktig A basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist både stor og liten salamander.
Skjøtsel og hensyn: Opplyse grunneieren at utsetting av fisk i dammen er uheldig for salamanderartene.

••

63 Onstad V

Dam – Eldre fisketom dam Verdi: B Areal : ,322 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er tatt fra Økonomisk kartverk ajourført i 1984. Dammen finnes på flybilde fra 1987 (NLF 1987). Dammen ble undersøkt av Carl Bolghaug den 27. juli 1996, og han har notert at dammen har solrik beliggenhet ved gårdsvei/åker, og er relativt næringsrik. Dammen har en god bestand av karuss Carassius carassius. Virvelløse dyr-faunaen virker fattig, som den gjerne er i dammer med fisk. (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Det er karuss i dammen, dette er negativt for dyrelivet i dammen, men det finnes eksempler på at småsalamander og karuss kan eksistere sammen.
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

65 Haraldstad, vestre dam
Dam – Eldre fisketom dam Verdi: C Areal : ,273 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en skogsdam som ligger skyggefullt til i granskog. Både kant og omgivelser er skog." (Grinna 1998).
Dammen er relativt lik Haraldstad østre dam (nr. 5), både i beliggenhet og størrelse, men er noe mer klarvannspreget. Larver av vanlig frosk Rana temporaria ble funnet i rikt antall, og dammen er sammen med dam nr. 5 viktige ynglelokaliteter for frosk i området. (Wergeland Krog 1996).
Verdivurdering: Stabil gammel skogsdam, ingen spesielle arter kjent, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:

66 Haraldstad, østre dam
Dam – Eldre fisketom dam Verdi: C Areal : ,247 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger i skyggefull granskog, og er noe humøs. Damfaunaen synes å være sparsommelig, men larver av vanlig frosk Rana temporaria ble funnet i rikt antall. Sammen med dam nr. 5 er dette to viktige ynglelokaliteter for frosk i området. (Wergeland Krog 1996).
Dammen var ca 8x12 meter og det meste av dammen er vokst til med mose. Den ser mer ut som et myrsøkk. Dammen ligger skyggefullt til i en skog, men det kommer inn en del lys i fra sørvest." (Grinna 1998).
Verdivurdering: Stabil gammel skogsdam, ingen spesielle arter kjent, vurderes som lokalt viktig C.

Skjøtsel og hensyn:

68 Rognerud

Dam – Verdi: B Areal : ,065 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Av de tre dammene som er tegnet inn på økonomisk kartverk, så er det bare den østligste dammen som fortsatt eksisterer. Dette er en liten dam (ca 3x3 meter). Rundt dammen er det plen og gress. Overflaten er dekket med andemat. Dammen er liten og har dårlig utviklet kantsone (Grinna 1998). Dammen er ikke synlig på flybilde fra 2007 pga. trær og det er derfor usikkert om den fortsatt eksisterer.
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

69 Odalen, nord for

Dam – Verdi: C Areal : ,159 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger ved veien i nærheten av gården, og er av middels dyp (1,5 - 2 m) og størrelse (210 m2). Det var tidligere karuss i dammen i følge eieren, men arten ble ikke påvist. Heller ikke salamandere ble funnet. Ellers inneholdt den mange arter av virvelløse dyr (Spikkeland 1998).
Dammen ser ut til å være en oppdemmet bekk. Den ligger i et bekkeleie mellom to åkrer. Det er noe andemat i overflaten og den er dekket til av greiner som henger ut over vannflaten. Kantsonen består av busker. Det er lite lys på lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Kulp/ vannforekomst i forbindelse med et bekkeløp, er pr definisjon ikke en dam, men fungerer trolig som en dam og gis derfor lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn:

70 Teigen

Dam – Eldre fisketom dam Verdi: A Areal : ,121 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-

håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er liten (70m2) og ca 2 meter dyp, stort sett omgitt av jordbruksmark. Noe gran, bjørk og selje står inntil dammen, som har steile bredder. Flikbrønsle, andemat, flotgras og småtjønnaks ble observert. Både stor og liten salamander ble påvist. Av virvelløse dyr var relativt få grupper representert, men dominerende blant dem var øyenstikkerlarven Aeshna cyanea. Den ble gitt høyeste mulig områdeverdi i rapporten (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 3 art(er) påvist: stor salamander (VU), liten salamander (NT) samt blågrønn øyenstikker.
Verdivurdering: Dammen vurderes som svært viktig A basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist både stor og liten salamander.
Skjøtsel og hensyn:
.....

71 Batteriåsen
Dam – Verdi: C Areal : ,432 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette skal være gamle vollgraver. Jeg fant to av disse som i dag er små dammer. Den ene var ca 2x30 meter og ca 0,5 meter dyp. Overflaten var dekket av andemat og sneller. Dammen vil snart være gjengrodd dersom den ikke renskes opp. Omgivelsene er skog (Grinna 1998).
Verdivurdering: Stabil gammel skogsdam (vollgrav), ingen spesielle arter kjent, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:
.....

72 Stenbøl, vest for
Dam – Verdi: C Areal : ,153 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 4x6 meter. Kanten og omgivelsene er granskog. Dammen ligger skyggefullt til og det hindrer en del varmekjære arter i å etablere seg der. På den annen side er det en uforstyrret drikkevannskilde for andre dyr (Grinna 1998).
Verdivurdering: Skogsdam, skyggefull beliggenhet, ingen spesielle arter påvsit. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:
.....

76 Grøtvet, nordvest for
Dam – Verdi: C Areal : 1,941 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 20x30 meter og er en nyanlagt dam. Kantvegetasjonen er derfor ennå ikke skikkelig etablert. Omgivelsene er skog og golfbane. Det er godt til middels med lys på lokaliteten (Grinna 1998).
Relativt nyanlagt dam som har potensiale for sjeldne arter, vurdert som lokalt viktig C.
Verdivurdering: Relativt nyanlagt dam som har potensiale for sjeldne arter, vurdert som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:
.....

77 Grøtvet
Dam – Verdi: C Areal : ,572 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er en pyntedam på en golfbane. Den ble anlagt i 1997, men allerede nå skal det ha vært observert salamander og frosk i dammen. Dammen er ca 10x15 meter. Kanten rundt dammen er ca 1 meter og er ikke tilvokst enda. Omgivelsene er plen og et lite skogholt mot øst. Midt i dammen er det en liten øy. Det er godt med lys på lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Relativt nyanlagt dam som har potensiale for sjeldne arter, vurdert som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:
.....

78 Skavhaug
Dam – Verdi: B Areal : 6,178 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er en vanningsdam, og er en av Askims største dammer. Den tappes ut i tørre perioder i følge eieren. Ledningsevnen og næringsinnholdet er høyt. Dybde er ca 3 meter (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Dammen hadde en rik krepsdyrfauna. Det var masseforekomst av tårnformet damsnegl. Det ble registrert 5 øyenstikkerarter inkludert Aeshna cyanea. Ingen

amfibier ble observert i 1997. Det ble imidlertid observert liten salamander i dammen i 1983 av observatøren. Stor karussbestand. Stokkand hekker i dammen, og bever har fast tilhold der (Spikkeland 1998). Rødlistearten nikkebrønsle (VU) ble påvist her den 7/9 1999 av Nils Orderud. Et flyvende ind. av armert blåvannymfe ble funnet så sent som 19. juli i 1995 (Løfall 1996).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet med funn av rødlisteart og sjeldne arter.
Skjøtsel og hensyn: Det bør være en minimumsvannstand i vanningsdammen for å best mulig ivareta den rike faunaen.

79 Berger, sør for
Dam – Verdi: C Areal : ,877 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 5x25 meter og har en ca 1 meter bred kant med gress. Omgivelsene er skog. Det er middels lystilgang på lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Stabil gammel skogsdam, ingen spesielle arter kjent, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Dammen bør sjekkes nærmere for arter.

80 Bekkevar
Dam – Verdi: B Areal : ,201 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen skal være mer enn 100 år gammel og brukes ikke i dag. Det er fisk i dammen og muligens salamander. Dammen ble rensket opp i 1997. Dammen er 8x10 meter . Omgivelsene er plen og åker. Plenen går helt inn til dammen. Det er middels med lys på lokaliteten og det ble observert øyenstikkere (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

81 Dæli
Dam – Verdi: C Areal : 5,238 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ble anlagt i 1977 og er en vanningsdam. Dammen inneholder fisk og tørker ikke ut. Den er 140 meter lang og 40 meter på det bredeste. Dybden er opptil 6 meter. Omgivelsene er åker og skog. Lystilgangen var stedvis god og det ble observert øyenstikkere. (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som lokalt viktig basert på at dette er en stor men relativt nyanlagt dam uten funn av spesielle arter.
Skjøtsel og hensyn:

83 Gutu vestre
Dam – Eldre fisketom dam Verdi: B Areal : ,136 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen som er ca 50 m2 stor, var helt dekket av andemat. Ellers forekom også vassgro. Det var lite dyr i dammen, og hundeigle dominerte tallmessig. Ingen amfibier ble observert (Spikkeland 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

84 Gutu østre
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,153 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger i overgangen mellom tun og åker. Av vegetasjon er elvesnelle dominerende, og dekker deler av dammen. Ellers er andemat, flaskestarr, og skogsivaks påvist. Utsatt for gjengroing (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Av virvelløse dyr dominerer vårfluelarver. Iglen Helobdella stagnalis er påvist i dammen (ble ikke funnet i noen andre dammer i denne undersøkelsen). Ellers ble det registrert 4 ulike arter av vannbiller. Ingen amfibier ble observert (Spikkeland 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

85 Svingen
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,637 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er på ca 10 x 5 meter. Den hadde en kraftig kantvegetasjon i et 2 meters belte. Omgivelsene var eng, beite og skog. Fisk og frosk observert i dammen i tillegg til et rikt insektsliv. Dammen brukes til vanningsdam på et plantesenter (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

86 Tovengen vestre
Dam – Verdi: B Areal : ,334 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen var på ca 5 x 5 meter. Kantvegetasjonen var frodig og hadde ca 1 meters bredde. Omgivelsene var plen, et skogholt og en hesteinnhegning (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

87 Kløverud
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,106 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger på gårdstunet inn mot skogkanten. Liten salamander påvist, samt sannsynlig stor salamander. Av andre arter som nevnes er småtjønnaks og starrarter. Dammen er tidligere drikkevannskilde på gården, og er trolig gammel. Verneverdi 3 i rapporten. Befart den 9,6,1993. (Bolghaug 1995).
Dammen er liten (150 m2) og relativt grunn. Den hadde en del mose langs breddene. Av planter ellers fantes det noe slåttestarr, ryllsiv og knappsiv. Det ble blant annet påvist to

øyenstikkerarter og tre vannløperarter. Salamandere ble ikke observert. I følge eieren er det også sett stor salamander der tidligere (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn:

88 Askim Østre N
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,196 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger ved gårdstunet, og er relativt grunn. Den ble rensket opp i 1985. Ingen salamandere ble observert, og bare et fåtall virvelløse dyr (Spikkeland 1998).
Dette skal være en gammel dam som ikke inneholder fisk, men salamander skal være sett. Dammen tørker ut av og til. Dammen er 10x10 meter og er tilgrodd med sverdliljer. Kant er 0,5 meter og består av gress og enkelte busker. Omgivelsene er plen. Det er godt med lys på lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

89 Askim Østre S
Dam – Gårdsdam Verdi: A Areal : ,166 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger inne på gårdstunet, rett ved bolighuset. Liten og stor salamander påvist. Verneverdi 4 i rapporten. Befart den 09.06.1993 (Bolghaug 1995).
Dammen er i følge eieren over 100 år gammel, og ble rensket opp på 30-tallet og i 1966. Den har aldri inneholdt fisk. I dammen ble det observert store mengder stor og liten salamander. Ingen av de andre dammene i denne undersøkelsen hadde en tilsvarende mengde med stor salamander. Ellers ble det observert 7 arter øyenstikkere av de 10 som ble påvist, noe som suverent er det største antallet øyenstikkerarter i en dam i denne undersøkelsen (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 3 art(er) påvist: stor salamander (VU), liten salamander (NT), armert blåvannymfe.
Verdivurdering: Dammen vurderes som svært viktig A basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist både stor og liten salamander.

Skjøtsel og hensyn:

****

90 Parkdammen

Dam – Verdi: A Areal : 3,279 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger like øst for idrettsplassen, i et parkområde. Beliggenheten er delvis åpen med nokså bra lysforhold. Omgivelsene består overveiende av gressplener og spredte løvtrær. Arealet er ca 4 daa, maksimal dybde er ukjent, men dammen er overveiende dyp. Dammen ble ikke undersøkt nærmere da det ble registrert store mengder fisk, ørret (Salmo sp.) og karuss (C. carassius). Dammen kunne uten tvil vært blant annet en meget god amfibiebiotop, uten disse artene. Kan forøvrig betraktes som en mesotrof-eutrof parkdam (Bolghaug 1995).
Dammen har en stor bestand av karuss og ørret. Spissnutet frosk (rompetroll) ble observert. Av planter fantes det sverdlilje, vassgro, stor nøkkelrose, mannasøtegras, slåttestarr og engkarse. Ellers ble vanlig skivesnegl påvist. Utover det fantes det få virvelløse dyr (Spikkeland 1998).
Verdivurdering: Stabil dam i kulturlandskapet. Forekomsten av fisk i dammen er negativt for artsmangfoldet men dammens størrelse og alder trekker opp og dammen vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: La ørreten i dammen dø ut og unngå videre utsetting av fisk i dammen.

****

92 Eidareng

Dam – Gårdsdam Verdi: A Areal : ,606 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger inne på gårdstunet. Beliggenheten er delvis åpen med nokså bra lysforhold. Omgivelsene består overveiende av gressmark og en del eldre ærverdige løvtrær, samt en del buskas (løvkratt mv.). Arealet er ca 400 m2, maks. dybde er ca 2 m og dammen er overveiende dyp. Vannet var ved befaringen uklart (grumset) og hadde en gul-brun farge. Alder er ukjent, men dammen er trolig gammel. Kan forøvrig betraktes som en eutrof hage / tundam (Bolghaug 1995). Strandtypen består overveiende av fast gressmark og fast skog/ krattbunn. Bunnlaget utover i dammen består av leire og en del dynn.Dominerende planteart er andemat, som dekker kanskje så mye som 70% av vannspeilet. Ellers finnes en del sverdlilje (I. pseudacorus), mannasøtegress (G. fluitans), samt noe vassgro (A. plantago-aquatica) og rusttjønnaks (P.alpinus). Dyrelivet er variert med mange dyregrupper, følgende dyregrupper ble registrert: Igler, øyenstikkerlarver, teger, vannbiller, vårfluelarver og døgnfluelarver. Av

amfibier ble det registrert liten salamander (T. vulgaris). I tillegg skal det finnes karuss i dammen i følge grunneier (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn:

93 Rud, vesle
Dam – Eldre fisketom dam Verdi: B Areal : ,137 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 6x5 meter. Langs kanten av dammen går en plen så og si inntil dammen. Et par bjørker vokser langs kanten. Omgivelsene består av plen med en komposthaug. Lystilgangen til lokaliteten er middels til god. Øyenstikkere ble observert (Grinna 1998). Dammen hadde relativt få arter. Liten salamander ble påvist (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn:

94 Rud, store
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,282 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ble befart 09/06/93. Den ligger ca 150 meter nordøst for gårdstunet, like inntil en større kornåker. Beliggenheten er delvis åpen med en nokså god solinnstråling. Omgivelsene består overveiende av åkrer, samt noe gressmark og løvkratt. Arealet er ca 180 m2, maks dybde er trolig mer enn 1,5 meter og dammen er overveiende dyp. Vannet var ved befaring uklart (grumset) og hadde en gulbrun farge. Alder er ukjent, men dammen er trolig gammel. Kan forøvrig betraktes som en eutrof åkerdam, som tross sin beliggenhet, trolig er lite påvirket av tilsig fra åkrene rundt (Bolghaug 1995).
Strandtypen her består overveiende av fast gressmark og vierkratt. Bunnlaget utover i dammen består av leire og en del dynn. Dominerende planteart er sverdlilje (I. pseudacorus). Ellers finnes det noe elvesnelle (E. fluviatile) og andemat (L. minor). Dyrelivet er variert med en del dyregrupper, følgende grupper ble registrert: Småmuslinger, igler, teger, vannbiller, vårfluelarver, og døgnfluelarver. Fisk ble ikke registrert, men

vannet var uklart (typisk "fiskevann"), samtidig som det ble registrert få individer av hver dyregruppe, noe som kan tyde på tilstedeværelse av fisk (Spikkeland 1998).
Ved synsbefaring den 2.8.2010 var dammen dekket av småandemat og omgitt av sverdliljer (Ola Wergeland Krog).
Artsmangfold: Ingen spesielle arter observert men vannkvaliteten kan tyde på at det er karuss i dammen.
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

95 Glomvik, østre
Dam – Gårdsdam Verdi: C Areal : ,266 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Grunneier har fått kulturlandskapsmidler til å anlegge dam og den blir benyttet som vanningsdam.
Verdivurdering: Relativt nyanlagt dam i kulturlandskapet hvor det ikke er kjent noen spesielle arter. Dammen vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:

96 Kvakkestad, søndre
Dam – Verdi: B Areal : ,055 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 100 år gammel og tørker ikke ut om somrene. Det skal ikke være fisk men derimot salamander i dammen. Overflaten er dekket av andemat. Kanten består av gress og urter. Omgivelsene er plen og potetåker. Lystilgangen til lokaliteten er middels til god. Dammen inneholder salamander (Grinna 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: salamander sp..
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist salamander.
Skjøtsel og hensyn:

97 Kvakkestad, søndre, vest for
Dam – Verdi: B Areal : ,052 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det skal hverken være sett salamander eller fisk i dammen. Dammen tørker ikke ut om sommeren, og den er rensket opp for noen år siden.Den er ca 4x4 meter og har en kant av gress og urter. Omgivelsene er åker. Det er godt med sol på lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

99 Østby, nord for
Dam – Verdi: B Areal : ,134 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 5x5 meter, og har en overflate som var dekket med andemat. Det er en del busker i kanten som forøvrig består av gammel plen. Omgivelsene er gammel plen. Det er middels lystilgang til lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn: Vurdere å tynne i vegetasjonen omkring dammen slik at den får mer sollys.

100 Hov
Dam – Verdi: B Areal : ,186 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen, som er en skogsdam, ble rensket opp i 1993. Den ligger i et friområde sør for Askim sentrum. Av plantearter finnes det sverdlilje, dikevasshår, småtjønnaks, mannasøtegras og liten og stor andemat. Av amfibier forekommer liten salamander relativt tallrikt. Karuss dukket beklageligvis opp i dammen i 1995 (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 2 art(er) påvist: liten salamander (NT), stor andemat.
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn:

101 Guderud, østre dam
Dam – Verdi: A Areal : ,388 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bolghaug (1995) befarte dammen 09/06/93 og beskriver beliggenheten som delvis åpen med nokså god solinnstråling. Omgivelsene består overveiende av åkrer og gressmark, samt noe løvkratt. Dammen er overveiende dyp og vannet var befaring grumset og hadde en gul-brun farge. Alder er ukjent men det er antageligvis en gammel dam. Den kan forøvrig betraktes som en eutrof åkerdam, som trolig er påvirket av tilsig fra åkrene rundt.
Spikkeland (1998) noterer at det ikke var noen dominerende plantearter, men det finnes en del starr (Carex sp.), samt noe mannasøtegress (G. fluitans) og andemat (L. minor). Dammen ble noe overfladisk undersøkt, men det ble registrert: Igler, teger og vannbiller. Fisk ble det ikke registrert, men vannet var uklart (typisk "fiskevann") samtidig som det ble registrert få individer av hver dyregruppe, noe som kan tyde på tilstedeværelse av fisk .
Artsmangfold: Ved dammen vokste noe starr og mannasøtegras. Av flyteplanter ble andemat påvist. Vannet var grumset pga. stor karussbestand. I tillegg ble det påvist liten salamander. Utover det var dyrelivet fattig (Spikkeland 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.

Skjøtsel og hensyn:

102 Guderud, vestre dam
Dam – Verdi: C Areal : ,475 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er relativt stor og rektangulær av form, men er i ferd med å gro igjen. Den var dekket av andemat. Diversiteten av virvelløse dyr var liten. Planktonsamfunnet bestod av små arter, som antyder at det var karuss i dammen , men dette ble ikke påvist. Ellers ble det funnet rompetroll av spissnutet frosk (Spikkeland 1998).
Dammen er nå fullstendig grodd igjen med starr (Grinna 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: spissnutet frosk (NT).
Bruk, tilstand og påvirkning: Dammen er svært gjengrodd og i følge flybilde fra 2006-07 er dammen fortsatt kraftig begrodd.

Verdivurdering: Gammel dam i kulturlandskapet hvor det er påvist spissnutefrosk (NT), men dammen er så kraftig gjengrodd at det ikke er synlig vannspeil.. Dammen vurderes derfor som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Dammen bør restaureres.

103 Tømmerås, vest
Dam – Verdi: B Areal : ,437 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger i nærheten av skogen og har relativt lav pH. Planktonsamfunnet antyder at den ikke inneholder fisk. Dyrelivet er fattig (Spikkeland 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn: Dammen er i ferd med å gro igjen og bør renskes opp. Dette bør foretas senhøsten eller vinteren.

104 Tømmerås, øst
Dam – Verdi: B Areal : ,234 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger relativt nær skogen og har lav pH. Den er grunn (<1 m), og er sterkt truet av gjengroing. Planktonsamfunnet antyder at den ikke inneholder fisk. Dominerende art var asell, og i tillegg ble det funnet en del andre arter. Liten salamander ble påvist (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn: Det bør renskes rundt dammen slik at mer lys slipper til og for å redusere strøfallet i dammen som på sikt vil kunne medføre oksygensvikt i vannet om vinteren.

105 Hon nordre, øst for
Dam – Verdi: B Areal : ,398 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave

ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er mer enn 50 år og er idag ikke i bruk. Den inneholder karuss og tørker ikke ut om sommeren.Dammen er 25x20 meter og har en kantsone bestående av løvtrær og gras. Omgivelsen er åker. Det er medium god solinnstråling (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

106 Sekkelsten, sør for
Dam – Verdi: B Areal : ,714 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger ca 100 meter sør for gården like ved et bolighus. Beliggenheten er delvis åpen med nokså god solinnstråling. Omgivelsene består overveiende av gressmark og åkrer, samt noe løvkratt (trolig eldre beitemark). Arealet er ca 875 m2, maksimal dybde er ukjent., men dammen er overveiende dyp. Imidlertid er dammen så sterkt gjenvokst, at kanskje bare 100-150 m2 er åpent vannspeil. Vannet var ved befaring noe uklart og hadde en gulbrun farge. Alder er ukjent, men dammen er trolig gammel. Kan forøvrig betraktes som en eutrof beitemarksdam (?), som trolig er lite påvirket av tilsig fra åkrene i nærheten (Bolghaug 1995).
Vegetasjonen er dominert av noen forskjellige starrarter (Carex sp.). Ellers finnes en del myrhatt (C. palustre), samt noe vassgro (A. plantago-aquatica) og skogsivaks (S. sylvaticus). Dyrelivet er variert med mange dyregrupper, følgende grupper ble registrert: Igler, krepsdyr (A. aquaticus), øyenstikkerlarver, teger, vannbiller, vårfluelarver og døgnfluelarver. Av amfibier ble det registrert reproduksjon av frosk (Rana sp. larver). Dammen ble tidligere benyttet til vanning av dyr og er i dag sterkt truet av gjengroing. Imidlertid finnes det planer om restaurering av dammen (Spikkeland 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn: Dammen er truet av gjengroing og bør renskes opp.

107 Fusk, nordre dam
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,261 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er rundt 80 år og brukes til drikkevann i fjøset. Det har vært fisk i dammen til for 10 år siden. Det har vært frosk i dammen. Dammen er ca 10x10 meter og overflaten er dekket med andemat. Kantsonen er et par meter bred med store trær. Omgivelsene er åker på østside og tun på vestside (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

108 Fusk, midtre dam
Dam – Verdi: C Areal : ,504 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 50 år gammel og vannet brukes i fjøset. Den inneholder karuss og tørker ut i tørre somrer. Dammen er ca 10x20 meter og overflaten er dekket med andemat. Kanten er 3-7 meter bred, og består av tett kratt og løvtrær. Omgivelsene er åker og plen (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som lokalt viktig C basert på at dette er en dam i kulturlandskapet hvior det er satt ut fisk og hvor det er lite vann i tørre somre.
Skjøtsel og hensyn:

109 Fusk, søndre dam
Dam – Verdi: B Areal : 1,322 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen har vært drikkevann. Den inneholder karuss. Dammen er ca 12x12 meter og overflaten er dekket med andemat. Den ligger bortgjemt til med løvskog og eng rundt (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn: Øke solinnstrålingen på dammen, om nødvendig renske dammen.

110 Eiebakke nord
Dam – Verdi: B Areal : ,048 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave

ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er over 50 år, men ikke bruk. Den inneholder ikke fisk, men skal inneholde salamander. Dammen er ca 6x6 meter og er helt gjengrodd med dunkjevle. Kantsonen er 1-2 meter med høyt gress. Omgivelsene er åker på vestside og plen på østside (Grinna 1998).
Verdivurdering: Liten nærmest gjengrodd dam hvor det skal hav vært salamander. Vurderes under tvil som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Helt gjengrodd med dunkjevle som bør fjernes.

112 Jahren østre
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,255 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Følgende er gjengitt fra Grinna (1998): Dammen ligger ved tunet, og var helt dekket av andemat (mer enn før i følge eieren). Den hadde en meget god bestand av karuss, og i tillegg ble liten salamander registrert i lite antall. Ellers ble det ikke påvist virvelløse dyr (bortsett fra planktonarter) (Spikkeland 1998).
Dammen er mer en 50 år og er ikke i bruk. Den tørker ikke ut. Dammen inneholder fisk. Det er nå ikke lenger andemat på overflaten. På sørsiden går åkeren helt inn til dammen, mens det på nordsiden er et 5 meter bredt belte av gress og lågurter før tun. Det er mye lys på lokaliteten.Dammen inneholder liten salamander (Grinna 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).
Verdivurdering: Stabil dam i kulturlandskapet med forekomst av rødlisten liten salamander, vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Unngå å holde fisk i dammen da disse er en trussel mot typiske damarter som salamander, øyenstikkere osv.

113 Maseng nordre
Dam – Eldre fisketom dam Verdi: A Areal : ,251 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger midt på et jorde med ca 2 meter lågurt kantsone. Dammen hadde en rik fauna. Fire øyenstikkerarter ble registrert, bl.a. Aeshna cyanea. Vannkalven Acilius guttiger hadde her sitt eneste funnsted i de dammene som var med i undersøkelsen. Stor salamander ble også påvist." Den ble gitt høyeste mulig områdeverdi i rapporten (Spikkeland 1998).

Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: stor salamander (VU).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.

Skjøtsel og hensyn:

115 Kopperud
Dam – Verdi: B Areal : ,144 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gammel dam i nærheten av tunet på Kopperud. Dammen er intakt og det observeres årvisst salamander i dammen. (Vegard Lund-Høie pers.medd.)
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).
Bruk, tilstand og påvirkning: Dammen er ikke lenger i bruk, men holdes åpen.
Verdivurdering: Stabil dam i kulturlandskap/skog med liten salamander. Vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn:

116 Hol østre, nord for
Dam – Verdi: C Areal : 2,503 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Nyanlagt dam (ca. 1993) omgitt av åker og motorvei. Det skal være utsatt fisk i dammen (Grinna 1998). Orderud var ved dammen 21/7-1998 og registrerte følgende planter: Sprikevasshår (C. cophocarpa) (mye), sumpsiv (E. palustris), vassgro (A. plantago-aquatica), svartsøtvier (S. nigrum ssp. nigrum), vanlig tjønnaks (P. natans), mannasøtegress (G. fluitans), stor piggknopp (?), gråstarr (C. canescens), lyssiv (J. effusus), flikbrønsle (B. tripartita), krattmjølke (E. montanum), sjøsivaks (S. lacustris), sverdlilje (I. pseudacorus), knappsiv (J. conglomeratus), dunkjevle (T. latifolia), skogsivaks (S. sylvaticus), amerikamjølke (E. watsonii), rusttjønnaks (P. Alpinus), myrmaure (G. palustre ssp. palustre), hvit vannlilje (?), elvesnelle (E. fluviatile), bekkeblom (Caltha palustris ssp. palustris), krypkvein (A. stolonifera), harestarr (C. ovalisis var. ovalis), liten andemat (L. minor) og flotgras (S. augustifolium). Orderud (pers. medd. 1998).
Verdivurdering: Nyanlagt dam som har potensiale for sjeldne arter, vurdert som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: La fisken å dammen dø ut.

117 Hol østre
Dam – Gårdsdam Verdi: C Areal : ,023 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gammel dam som er relativt gjengrodd og kan bli nærmest tørr om sommeren. Dammen ligger solrikt til. Grunneier (Vegard Lund-Høie) kjenner ikke til om det er salamander i dammen, men dammen er intakt (2011).
Verdivurdering: Liten dam som er relativt gjengrodd, kan bli nærmest tørr om sommeren, vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Dammen bør renskes.

118 Authen søndre
Dam – Verdi: B Areal : ,163 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 6x8 meter og er helt igjengrodd av starr og dunkjevle. Det er så og si ingen kantsone. Omgivelsene er gress og åker (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn: Dammen er i ferd med å gro igjen og bør renskes opp fortrinnsvis høst eller vinter.

119 Stegen
Dam – Verdi: B Areal : ,116 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er delvis dekket av kvister og nesten gjengrodd. Maksimal dybde var 0,70 meter. Av planter fantes det torvmose, myrmjølke, andemat, skogsivaks, gråstarr, elvesnalle, knappsiv, blåtopp og mannesøtegras. Det ble funnet en del virvelløse dyr i dammen. Liten salamander ble påvist (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).

Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn: Dammen bør renskes opp fortrinnsvis høst eller vinter.

120 Lundestad
Dam – Verdi: B Areal : 1,49 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er ca 100 år gammel. Den inneholder ikke fisk og har en bestand av frosk og salamander. Den tørker aldri ut. Dammen er ca 10x10 meter og er på det dypeste 4 meter dyp. Omgivelser og kant av skog. Det er liten lystilgang på lokaliteten. Dammen inneholder salamander (Grinna 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: salamander sp..
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.

Skjøtsel og hensyn: Fordel om en del av skogen omkring dammen tynnes.

121 Flatmark, vest for
Dam – Verdi: B Areal : ,151 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er liten og ligger ca 500 meter vest for gården. Av planter var det noe liten andemat, og ellers sennegras og flaskestarr, og mye tjønnaks og piggknopp. Liten salamander og vånd ble observert. Ellers ble blant annet fire øyenstikkerarter (blant annet Aeshna cyanea) og fire vannbillearter påvist. Utsatt for gjengroing (Spikkeland 1998).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn: Dammen bør trolig renskes og det bør åpnes opp omkring dammen, særlig mot sør, for å slippe inn mer sollys på dammen.

122 Flatmark N
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,344 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ligger i nærheten av gården og er av middels dyp (2m) og størrelse (288 m2) Av planter var det mye liten andemat, og ellers vassgro, sverdlilje og en piggknoppart. Ørret ble utsatt i 1989. Det var tidligere både stor og liten salamander i dammen i følge eieren, men artene er trolig utryddet på grunn av fiskebestanden. Vanlig frosk ble påvist. Ellers inneholdt dammen noen arter av virvelløse dyr, blant annet øyenstikkeren Aeshna cyanea (Spikkeland 1998).
Dammen er ikke i bruk i dag. Plenen går helt inn til kanten av dammen, men det vokser en del sverdliljer og dunkjevle i kanten. Omgivelsen er plen, åker og en del bjørker som kaster skygge over dammen. Lystilgangen til lokaliteten er middels. Det ble observert øyenstikkere på lokaliteten. Det skal nå ikke være fisk i dammen lenger og salamanderne skal være vendt tilbake. Dammen tørker ikke ut om sommere,(Grinna 1998).
Dammen befart den 26.06.2000, liten salamander påvist. (Ola Wergeland Krog, Bjørn Petter Løfall).
Artsmangfold: Totalt 3 art(er) påvist: liten salamander (NT), vanlig frosk, blågrønn øyenstikker.
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.

Skjøtsel og hensyn:

……

123 Skjørten gårdstun

Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,2 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er middels stor, nokså velholdt og artsrik tundam omgitt av plen med noe selje, bjørk og ask. Den har en kraftig utviklet vegetasjon langs breddene, kalmusrot er den dominerende arten. I dammen forekommer det rikelig med stor andemat. Ellers finnes myrmaure, vassgro, knappsiv, mannasøtegras og gråstarr. I dammen finnes karuss. Rompetroll (ubestemt art) ble påvist, det samme gjelder øyenstikkerarten Aeshna cyanea." Den ble gitt høyeste mulig områdeverdi i rapporten. (Spikkeland 1998).
Nils Orderud påviste nikkebrønsle her den 31.08.1999
Artsmangfold: Totalt 3 art(er) påvist: tunge-nikkebrønsle (VU), kalmusrot, stor andemat.
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist en sårbar art samt to tidligere rødlistearter - kalmusrot og stor andemat.
Skjøtsel og hensyn:

……

124 Toverud, øst for
Dam – Verdi: B Areal : ,114 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er mer enn 50 år gammel og er ikke i bruk. Den tørker ikke ut om sommeren og det skal være salamander og frosk i den. Fisk skal det ikke finnes. Dammen er ca 5x10 meter, og den ene halvdelen er murt opp. Kanten er stort sett av mur og det er en del løvtrær langs denne. Omgivelsene er granskog i øst og åker i vest. Det slipper inn medium med lys til lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det skal være påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn:

125 Toverud
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,105 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er omkring 100 år og er ikke i bruk. Den tørker ikke ut og skal inneholde salamander, men ikke fisk. Dammen er ca 12x5 meter og har andemat på overflaten. Den har en gresskant som er 0,5-1 meter bred. Omgivelsene er åker mot nord og tun mot sør. Det er rikelig med lys på lokaliteten. Det ble observert øyenstikkere (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det skal være påvist salamander.
Skjøtsel og hensyn:

127 Kampenes
Dam – Gårdsdam Verdi: B Areal : ,626 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen ble anlagt i 1969 som en badedam for barna på gården. Den ble anlagt over en gammel brønn. Om sommeren er dammen ofte besøkt av beitende stokkender. Det har ved flere anledninger på 1970-tallet

satt ut abbor i dammen, men disse har dødd ut pga. oksygenmangel om vinteren. Liten salamander er observert flere ganger i dammen (Ola Wergeland Krog).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: liten salamander (NT).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet hvor det er påvist liten salamander.
Skjøtsel og hensyn: Dammen bør renskes.

128 Kampenes, øst for
Dam – Verdi: C Areal : ,573 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gammel glimmer og feltspatgruve som var i drift omkring 1940-tallet. Den er ca. 15m dyp og svinger på bunnen inn under fjellet. Ble brukt som drikkevann til gården helt opp til 2000 da det ble gravet kommunalt vann fram til gården. Lokaliteten har mer kulturhistorisk enn biologisk interesse og er derfor gitt lokal verdi C (Ola Wergeland Krog).
Verdivurdering: Stabil dam i gammelt glimmerbrudd. Klart næringsfattig vann, lite arter, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:

129 Salseng søndre
Dam – Verdi: B Areal : ,148 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er så og si grodd igjen. To små vannspeil på 2x1 meter og 1,5x1 meter er fortsatt åpne. Disse er imidlertid dekket med flyteblader. Dammen ligger på et beite. Like sør for den ligger en tett granskog som gjør at det bare er middels lystilgang til dammen (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn: Dammen er i ferd med å gro igjen og bør renskes, fortrinnsvis høst eller vinter.

130 Halstvet vestre
Dam – Verdi: B Areal : ,188 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er over 50 år gammel og er ikke i bruk. Den inneholder ikke fisk og tørker ikke ut. Dammen er ca 15x8 meter og overflaten er nesten dekket av andemat. Kantsonen er 10 meter bred og består av lågurter og små og store løvtrær. Omgivelsene er åker og tun. Det er ganske mye lys på lokaliteten (Grinna 1998).
Verdivurdering: Dammen vurderes som viktig B basert på at dette er en stabil dam i kulturlandskapet.
Skjøtsel og hensyn:

181 Hellerengbekken

Viktig bekkedrag – Bekk i intensivt drevne jordbrukslandskap Verdi: B Areal : 44,478 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: I øvre deler renner bekkene gjennom dyrka mark. Her er også deler av bekkene lagt i rør. De viktigste partiene av bekken er i ravinelandskapet. Bekken er moderat forurenset. Lukkinger forekommer. Vegetasjonskantene er rikt utviklet og består av blandingsløvskog. Bunnsubstratet er sand, grus/stein. Det er flere naturlige fall i bekken. Nedbørsfeltet består i stor grad av skog. Dyrket mark langs deler av vannstrengen. Kun spredt bebyggelse (Kristiansen 1992).
Verdivurdering: I et landskap fattig på vann og våtmark har bekkene stor landskapsøkologisk funksjon. Selv om bekkesystemet stedvis ligger i rør vurderes bekkesystemet som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Bekkesystemet bør kartlegges bedre. Det bør jobbes for å utvide bekkekantene der disse er smale. Muligheten for å gjenåpne lukkede partier bør også vurderes .

182 Holterengbekken

Viktig bekkedrag – Bekk i intensivt drevne jordbrukslandskap Verdi: B Areal : 76,557 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bekken er moderat forurenset (landbruk, kloakk). Vegetasjonskantene er rikt utviklet og består av blandingsskog. Det er stor jordbruksaktivitet i nedbørsfeltet. Den øvre delen av bekken drenerer et større boligområde (Kristiansen 1992).
Bekkedalene har frodig vegetasjon med innslag av edelløvtrær og andre nærings- og fuktkrevende planter. Bekkedalene virker til å ha et spesielt mangfoldig og rikt dyreliv. Man hadde forventet at denne bekken skulle være ganske ren, men det viste seg at den var mer forurenset enn man hadde trodd (Skamo 1993).
I det regnfulle året 2000 ble hele bekkeløpet delvis spylt rent for leiremasser og framstår som mye renere og mer egnet for fisk. Det er en stor beverbestand i bekken for tiden. (Kjell Stokkebæk medd. mai 2002).
Verdivurdering: I et landskap fattig på vann og våtmark har bekkene stor landskapsøkologisk funksjon. Selv om bekkesystemet stedvis ligger i rør vurderes bekkesystemet som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Bekkesystemet bør kartlegges bedre. Det bør jobbes for å utvide bekkekantene der disse er smale. Muligheten for å gjenåpne lukkede partier bør også vurderes .

****

183 Kolstadbekken

Viktig bekkedrag – Bekk i intensivt drevne jordbrukslandskap Verdi: B Areal : 12,381 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Kolstadbekken renner fra de nordre delene av Askim sentrum og nordover til utløpet i Gudimevja/ Glomma. Store deler av bekkeløpet ligger i ravinelandskap. Bekken er sterkt forurenset. Vannkvaliteten påvirkes av avrenning fra tilgrensende jordbruksarealer i perioder med mye nedbør. Tilførsel av husholdningskloakk. Vegetasjonskantene er generelt rikt utviklet og består av blandingsløvskog og kratt. Bekken drenerer boligområder og sentrumsområder i Askim. Stor jordbruksaktivitet i nedbørsfeltet. (Kristiansen 1992). Kolstadbekken er i følge målinger tatt annenhver måned i to år fram til nov. 2001 en av de verst forurensede bekkene i fylket (Rønning 2001).
De siste 600 metrene før bekken renner ut i Glomvikbukta er registrert som en MIS-figur med tema rikbarkstrær i forbindelse med skogtakseringen av kommunen (Skog og landskap - WMS for MIS-figurer 2011).
Verdivurdering: Verdien vurderes som viktig B basert på at bekken har stor landskapsøkologisk funksjon, spesielt siden det ikke finnes innsjøer eller tjern i kommunen.
Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke hogst.

****

185 Moensbekken

Viktig bekkedrag – Bekk i intensivt drevne jordbrukslandskap Verdi: C Areal : 37,954 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bekken er moderat til sterkt forurenset. ASHA renseanlegg (18400 p.e.) har restutslipp til bekken. Bekken mottar forøvrig tilførsel fra kommunale regnvanns- og nødoverløp. Det er foretatt noen lukkinger og kanaliseringer. Steinsetting forekommer. Kantvegetasjonen er generelt godt utviklet, men er rikere i ravineområdene enn i områder med dyrket mark. Bunnsubstratet er leire og sand/stein. Bekken drenerer tettsteder og boligområder. Det er stor jordbruksaktivitet i nedbørsfeltet. Det er gjennomført betydelige bakkeplaneringer (Kristiansen 1992).
Moensbekken er i følge målinger tatt annenhver måned i to år fram til nov. 2001 en av de verst forurensede bekkene i fylket (Rønning 2001).
Sidebekkene forbi Moen og Stegen er tatt ut av lokaliteten da den her delvis går i rør og stort sett er kanalisert i forbindelse med veibygging i bekkeløpet.
Verdivurdering: Bekken drenerer Askim sentrum og er trolig fortsatt meget forurenset da den i 2001 ble regnet som en av de verst forurensede bekkene i fylket. Siden kommunen ikke har et eneste tjern eller vann blir bekkene og dammene spesielt viktige i et landskapsøkologisk perspektiv. Bekken vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: En befaring av hele bekkeløpet med sidebekker er nødvendig for en sikker avgrensning og verdisetting.

186 Katralen/Jahrenbekken
Viktig bekkedrag – Ravinebekk Verdi: B Areal : 71,99 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bekken er moderat forurenset men forurensningssituasjonen er varierende. Det er foretatt noen lukkinger i øvre deler av systemet. Kantvegetasjonen er generelt rikt utviklet og består av tette kjerr med blandingsløvskog. Bunnsubstratet varierer mellom leire/sand og grovere materiale (Kristiansen 1992).
Bekken var ørretførende opp til Riseng på 1950-tallet og Ole Fugleskjelle fisket ørret der til en søndagsmiddag. I dag er det ingen ørretbestand i noen deler av bekken. Bekkesystemet har imidlertid fortsatt en meget viktig økologisk funksjon i et ellers vannfattig landskap (Ola Wergeland Krog).
Verdivurdering: Verdien vurderes som viktig B basert på at bekken har stor landskapsøkologisk funksjon, spesielt siden det ikke finnes innsjøer eller tjern i kommunen.
Skjøtsel og hensyn: Bekken bør kartlegges nærmere både når det gjelder biologi og avgrensning.

187 Mørkved/Eidarengbekken

Viktig bekkedrag – Bekk i intensivt drevne jordbrukslandskap Verdi: A Areal : 125,962 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bekken har sin kilde på grensen mot Trøgstad og renner over i Eidsberg når den forlater Askim. De søndre delene av bekken renner gjennom ravinelandskap. Det er vekselvis dyrket mark og utmark langs vannstrengen, men det er tettbebyggelse i nedbørfeltets øvre deler. Bekken er moderat forurenset. Ved mye nedbør blir vannkvaliteten preget av avrenning fra tilgrensende jordbruksområder. Betydelige arealer er bakkeplanert. Det er foretatt noe lukking foruten kanalisering og steinsetting. Vegetasjonskantene er generelt rikt utviklet. Det er deponert avfall i bekkekanten enkelte steder. I øvre deler av bekken er det problemer med gjengroing i bekkeløpet (Kristiansen 1992).
Bekkedalene har frodig vegetasjon med innslag av edelløvtrær og andre nærings- og fuktkrevende planter. Bekkedalene virker til å ha et spesielt mangfoldig og rikt dyreliv. Bekken er stedvis meget forurenset (Skamo 1993).
Bekkeløpet er digitalisert av Wergeland Krog Naturkart basert på ortofoto fra 2006 og 2007. Sidebekker som ikke var tydelige på ortofoto er ikke tatt med i lokaliteten. Det har blitt anlagt sedimentasjonsbassenger / dammer i bekkeløpet flere steder, bla. ved Fusk. Disse dammene og de artsfunnene som evt. er gjort i disse er tatt med i bekkelokaliteten. En grundig kartlegging av bekkeløpene er nødvendig for en faglig forsvarlig verdisetting og avgrensning (Ola Wergeland Krog 13.1.2011).
Artsmangfold: Totalt 3 art(er) påvist, disse er påvist i en sedimentasjonsdam i bekken nordøst for Fossum på sørsiden av motorveien: padde, vanlig frosk, bred blålibelle (EN). Spikkeland (1998) skriver følgende om denne dammen: " Til tross for at dammen hadde et fattig planteliv hadde den overraskende rik fauna, med den sjeldne øyenstikkerarten bred blålibelle som den største sjeldenheten. Ellers forekom det fire vannbillearter i dammen. Både padde og vanlig frosk ble påvist."
Verdivurdering: Bekken er spesielt i de nedre deler omgitt av en frodig løvskog, vesentlig gråor heggeskog, som gjør at bekken til et svært viktig landskapsøkologisk element. Det er dessuten påvist bred blålibelle (EN) i en dam i bekkeløpet. Denne artens rødlistestatus tilsier at lokaliteten skal prioriteres som svært viktig, og siden det er relativt lite annen informasjon om bekkeløpet så settes verdien på bekkesystemet foreløpig til svært viktig A.
Skjøtsel og hensyn: En kartlegging av bekkesystemet med sidegrener er nødvendig for å kunne foreta en faglig riktig avgrensing og verdisetting.

190 Lierevja innerst (Eik)
Rik edellauvskog – Or-askekog Verdi: B Areal : 10,12 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Edellauvskog av typen or- askeskog med ask som det dominerende treslaget. Ask er antakeligvis også klimakstreslaget i området. Et stort innslag av grove ospetrær, samt hassellbusker bidrar til økt mangfold. I feltsjiktet finnes f.eks. trollbær, firblad og strutseving.
Flere lavarter ble samlet inn til Botanisk museum fra området, men disse er ennå ikke artsbestemt. Askedominerte edellauvskoger av denne typen er ikke vanlige, og er svært verdifulle for mange arter.
Området er også et viktig viltområde, spesielt som hekkeområde for spurvefugl. En nærmere undersøkelse av flora og fauna er ønskelig. (Wergeland Krog 1996).
Området er omtalt i en vurdering av verdifulle kulturlandskap i Østfold (Båtvik 1996).
Forvaltning: Området bør få stå urørt.

Artsmangfold:
Bruk, tilstand og påvirkning:
Fremmede arter:
Del av helhetlig landskap:
Verdivurdering: Regionalt sjelden vegetasjonstype med rødlistearten ask. Lokaliteten bør sees i sammenheng med hele det varierte landskapet omkring Lierevja og vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst.

201 Åsermarka nord
Gammel barskog – Gammel granskog Verdi: A Areal : 346,254 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gammelskogsområde med urskogspreg, med god forekomst av store ospetrær. Etter Østfoldmålestokk er dette ett av de mer interessante barskogsområdene med hensyn til "urskogsarter". Topografi, mikroklima og kontinuitet i skoglig miljø er de viktigste årsakene til dette. Området er nordvest-vendt og Glomma som renner nedenfor, sørger for et fuktig mikroklima. Det ser dessuten ut som om området ikke har vært snauhogd. Lokaliteten er bare overfladisk undersøkt, men mange funn av interessante lavarter viser at området er verdifullt. Videre undersøkelse vil trolig kunne dokumentere ytterligere verdier i området.Forvaltning:
Som et av de mer interessante gammelskogsområdene i fylket bør området bør få stå urørt. Det var først og fremst i de lavereliggende delene av området ned mot elva hvor de mest interessante artene ble funnet, men skogen høyere opp i skråningen er av stor betydning som buffersone. Området strekker seg dessuten innover i Trøgstad kommune (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Flere interessante arter ble funnet: Arthonia leucopellea, fiskeørn (NT°), hubro (EN), knerot, begerfingersopp, lavnavlesopp, svartsonekjuke (NT), ospekragesopp (NT), kort trollskjegg (NT), sprikeskjegg (NT), stiftglye, randkvistlav, lungenever, storvrenge, kystvrenge, grynvrenge, stiftfiltlav, runever, torvmosedreper og grønsko. «Torvmosedreper» Icmadophila ericetorum - synes å være sjelden på læger i Østfold. Forøvrig ble også mosene storstylte Bassanja trilobata og rødmuslingmose funnet i

området, den førstnevnte var stedvis dominerende art. Begge er vurdert til å være indikatorarter i barskog i Sørvestre Sverige (Hallingbäck i Svensk Botanisk Tidskrift vol. 85, 1991 hefte 5, side 321-332, Mossor som indikerar skyddsvärd skog). Av karplanter kan nevnes orkidéen knerot Goodyera repens. Lokaliteten ble besøkt den 27.06.2000 og enda flere funn av rødlistearter og interessante arter ble gjort. Følgende ble funnet: Lavartene sprikeskjegg (første funn i Østfold) og kort trollskjegg, samt soppen begerfingersopp (Bjørn Petter Løfall & Ellen Arneberg).
Lokalitetens avgrensning er hentet fra utkastet til verneplan for barskog i Øst-Norge hvor lokaliteten også er gitt høyeste verneverdi. Rapporten oppgir dessuten at høyeste alder på gran i området er 350 år, noe som trolig hører til de eldste i fylket. (DN 1999).
Nedenfor følger kun beskrivelse av en del av lokaliteten, en halvøy i Glomma (PM 227,148, WGS84):
Den tette bestanden av osp er en viktig biotop for mange arter fugl, særlig hakkespetter. Bever har vært på besøk i området, og under befaringen ble det skremt opp et fasankull på minst fire ind. Boniteten på lokaliteten er høg, og vegetasjonstypen er av småurttype (lågurt). I feltsjiktet dominerer stedvis den mindre vanlige arten vårerteknapp Lathyrus vernus og blåveis Hepatica nobilis, som begge er noe kalkkrevende. (En ikke fullstendig planteliste fra området ble opptatt, og ligger som vedlegg til rapporten.) (Wergeland Krog 1996).
Ole Martin Dæhlie påviste lungenever på Holmen ca. 1 aug. 2000. (OMD medd. OWK).
Området ble besøkt 22.4.2001 (ekskursjon Østfold Botaniske Forening). Da ble bl.a. mosearten grønnsko og knappnålsarten krukkenål funnet av Helge og Guttorm Gundersen (BPL medd.).
Området besøkt 28.2.1998 hvor bl.a. runever ble funnet. Arten synes å være svært sjelden i Østfold (BPL medd.).
Lisa Winter, Mysen samlet svartsonekjuke og ospekragesopp hhv. 19. august og 28. september 2000. Materiale av begge artene er sendt Botanisk museum, Oslo (Lisa Winter medd. til Geir Hardeng 5.10.2000).
Bruk, tilstand og påvirkning: Den 13. desember 2002 ble Åsermarka i Trøgstad og Askim kommuner fredet som barskogsreservat. Området som er totalt på 385 da er ett av de aller minst hogstpåvirkede granskogarealer i Østfold.
Verdivurdering: Området har svært mange naturkvaliteter som gamle trær, mange rødlistearter og sjeldne arter mm. Området er nå fredet som naturreservat og vurderes som svært viktig A.
Skjøtsel og hensyn: Naturreservat -

-

.....

202 Vrangen S
Gammel barskog – Verdi: B Areal : 49,53 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bratt sørvest-vendt skråning med granskog med innslag av furu, hengebjørk, osp, rogn og noe gråor nær elva. Mye død ved og rikt med sopp, men ingen spesielle arter påvist. Lokalitetens verdi ligger først og fremst i mengden av død ved, stabile klima pga. elva og noe rikere grunnforhold. Avgrensningen mot sør er basert på at arealet lenger sør er fattigere. Sammen med den motstående brattskråningen på Spydeberg-siden, samt Vrang-fossen gir hele området et urørt inntrykk hvor ingen tekniske installasjoner er synlige. Lokaliteten ble besøkt den 01.08.2000 (OWK, BPL).
Del av helhetlig landskap: Dette partiet av Glomma, ovenfor og nedenfor Vrangfossen, har et villmarkspreg uten bebyggelse eller tekniske intallasjoner. Vrangfossen er dessuten den eneste utemmede fossen mellom Øyeren og havet, selv om hevingen av damkronen i Vamma med 1 m i 1989 drastisk reduserte fossen.
Verdivurdering: Vestvendt bratt skråning med gammel blandingsskog, lite påvirket, rel. mye død ved, del av et helhetlig område med "urørt" natur omkring Vrangfossen. Vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst - naturlig utvikling. Sammen med arealene på Spydeberg-siden, samt Vrang-fosssen er dette et område som bør kunne bevares urørt ved lokale tiltak.

203 Sekkelsten
Gråor-heggeskog – Verdi: B Areal : 8,395 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Småsumper nordøst for Sekkelsten (PM 252 072): Ned mot bekken ligger det her flere små dammer og sumppartier i gråorskogen. Lokaliteten er trolig en nøkkelbiotop (Fjeldstad & Gaarder 1995).
Artsmangfold: Artsinventaret virket ikke spesielt interessant, men omfatter typiske arter for slike biotoper som elvesnelle, vassgro, vanlig tjønnaks, skogsivaks, andemat, ubestemte piggknopper, nikkebrønsle (VU), skogsivaks, mjuksivaks og mannasøtgras (Fjeldstad & Gaarder 1995).
Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger helt inntil Mørkved-/Eidarengbekken (lok.nr. 187) og hører økologisk sammen med denne.
Verdivurdering: Sumpskogparti med funn av rødlistearten nikkebrønsle (VU). Vurderes først og fremst pga. nikkebrønsla som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke hogst.

206 Lierevja, sør
Gråor-heggeskog – Verdi: B Areal : 27,177 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim er utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2003 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) og hovedfagsoppgave av Sondre Grinna.Wergeland Krog Naturkart digitaliserte og konverterte dataene i 2003 etter metodikken i DN-håndbok 13-1999, og i 2010 ble dataene igjen konvertert for overføring til Naturbase.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lauvskog med gråor som dominerende art, men også med innslag av rogn, selje, ask, osp, svartor. Skogen er svært tett, med tett undervegetasjon. Denne skogtypen er en svært viktig hekkebiotop for mange arter spurvefugl, og fungerer dessuten som skjul for andre viltarter som f.eks. rådyr. Innenfor området ble det observert en forekomst av den relativt sjeldne laven lungenever Lobaria pulmonaria, og den ble dessuten funnet på selje, noe som er sjelden her i fylket.
En fuktig bergvegg som har de samme miljømessige kvalitetene som en bekkedal finnes også innenfor området. Her ble det observert fine forekomster av krokodillemose Conocephalum conicum. (Wergeland Krog 1996).
Den store leirflata innerst i evja var tidligere registrert som naturbeitemark men er nå slått sammen med gråor- heggeskogen i sør da beitemarka nå er svært gjengrodd og bare rester av beitemarka eksisterer. Leirflata er et resultat av det andre store raset (1870) som sammen med det første (1813) tok med seg 250 daa jord på 1800-tallet. Mer om dette finnes i Arne Lystads lille publikasjon "Martin Solbergs barndomserindringer" fra 1998 (TAH medd. mai 2002).
Artsmangfold: Totalt 6 art(er) påvist: alm (NT), ballblom (LC), ask (NT), myskegras (LC), lungenever, glattvrenge.
Bruk, tilstand og påvirkning: Tidlegere naturbeitemark, nå snart helt gjengrodd med løvskog.
Del av helhetlig landskap: Området inngår i et større område som er omtalt i en vurdering av verdifulle kulturlandskap i Østfold (Båtvik 1996).
Verdivurdering: Løvskogen er relativt ung da store deler av den har vært beitemark. Lokaliteten er imidlertid svært rik og det vokser både alm og ask i området. Innimellom finnes flekker med naturbeitemark hvor det vokser bla. ballblom. Området bør kartlegges nærmere men gis foreløpig verdien viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Området bør få stå urørt og bør sees i sammenheng med hele det varierte landskapet omkring Lierevja.

207 Romsås, østsiden
Rik blandingsskog i lavlandet – Boreonemoral blandingsskog Verdi: C Areal : 40,732 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Østsiden av åsen består av blandingsskog med gran, furu, bjørk, hassel, osp og rogn. Stedvis bratte bergvegger og steinblokker. En del død ved, men brutt kontinuitet. Ingen spesielle indikatorarter påvist. Svartbillen Boletophagus reticulatus påvist i knuskkjuke. Registrerte karplanter er innlagt i karplantebasen. Hvis lokaliteten får utvikle seg fritt har den et godt potensiale til å bli en spennende nøkkelbiotop. Lokaliteten ble befart den 01.08.2000 (OWK, BPL).
Verdivurdering: Blandingsskoglokalitet med naturskogskvaliteter. Vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst

208 Kykkelsrud, ravineskog
Rik edellauvskog – Verdi: B Areal : 32,036 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Rik edelløvskog i ravinedal med bekk. Blanding av ask, alm, hassel, hegg, store osper, selje og gran. Andre viktige elementer i ravinen er små bratte bergvegger og en bekk. Skogen er trolig ikke gammel nok til å inneholde de helt store sjeldenhetene, men flere mindre vanlige arter ble påvist; stor ospeildkjuke (relativt sjelden). Blåveis er vanlig, sammen med storklokke, trollbær, strutseving. Av moser ble det påvist en teppemoseart, jamnemose, glansmose og krusfagermose. Av lavarter; grynvrenge, kystårenever og flishinnelav. Lokaliteten ble befart den 26.06.2000. (OWK, BPL).
En stor del av lokaliteten er også registrert som en MIS-figur med "Eldre løvsuksesjon" i forbindelse med skogtakseringen av kommunen.
Artsmangfold: Totalt 13 art(er) påvist: gulsanger (LC), rosenfink (VU), strutseving (LC), alm (NT), trollbær (LC), blåveis (LC), storklokke (LC), ask (NT), stor ospeildkjuke (LC), flishinnelav (LC), grynvrenge (LC), kystårenever (LC), krusfagermose (LC).
Verdivurdering: Rik edelløvskog med flere rødlistearter, vurders som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Bør få utvikle seg fritt uten inngrep.

209 Hol, sør for
Rik edellauvskog – Verdi: B Areal : 28,303 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Løvskogsområde som er inntegnet som en MIS-figur i forbindelse med skogtakseringen av Askim. Deler av området er i den samme kartleggingen inntegnet som "Gamle trær" (Skog og landskap - MIS-WMS 2011).
En storbregne/ høystaudeskog på næringsrik bunn. Området ble av Fylkesmannen i Østfold (1976) prioritert og omtalt som følger: "Lokalt noe verneverdig lokalitet. Løvskog, mest gråor-heggskog med noe innslag av gran nær dyrket mark, bekkedal, ravine , leireavsetninger."
Deler av lokaliteten besøkt 30.10.1999. Området synes å drevet ganske hardt skogbruksmessig sett. Imidlertid ble det funnet lungenever på to almer i veikanten (sørsiden av veien) som kanskje viser at lokaliteten har et visst potensiale (Bjørn Petter Løfall medd.).
Artsmangfold: Alm (NT) hvor det vokste lungenever er påvist i området og det vokser høyst sannsynlig også ask her, ellers ingen spesielle arter.
Del av helhetlig landskap: Området henger sammen med gråorskogen langs Eidarengbekken (lok.nr. 187) og utgjør sammen med denne en landskapsøkologisk viktig grønnstruktur.

Verdivurdering: Lokaliteten sees i sammenheng med Eidarengbekken og utgjør en viktig grønnstruktur i et relativt intensivt drevet og bynært område. Det er også påvist en rødlisteart her samt lungenever som indikerer skogverdier. Lokaliteten vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke hogst.

212 Skrenten
Sørvendt berg og rasmark – Verdi: C Areal : 19,83 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sørvendt meget bratt og skogbevokst li med blandingsskog på tynt, noe næringsrikt jordsmonn. Noe eik og hasselkratt, ellers store ospetrær, bjørk og store grantrær. Området ble befart av OWK den 22. juni 2000. Rik karplanteflora. Ingen spesielle lavarter påvist. En hoggorm i steinur. Området ble befart den 22.06.2000. (Ola Wergeland Krog).
Området ble avgrenset av Grinna og Orderud. I hovedoppgaven til Grinna nevnes følgende påviste arter: stavklokke, fagerklokke, blåklokke, olavskjegg, lodnebregne, krattslirekne og lakrismjelt. (Grinna 1998).
Artsmangfold: Totalt 8 art(er) påvist: hoggorm, olavsskjegg, lodnebregne, blåveis, lakrismjelt, stavklokke (NT), fagerklokke, blåklokke.
Verdivurdering: Solvendt bratt rasmark ned mot Vammafossen, stabilt og varmt mikroklima, en rødlisteart påvist. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Bør få ligge urørt, stoppe massedeponering.

214 Tømtbekken
Viktig bekkedrag – Verdi: C Areal : 9,488 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Den nederste delen der bekken renner ut i Tømtvika er omgitt av en meget tettvokst gråor heggeskog. Innerst i det avgrensede området er det en liten foss hvor det er fine forekomster av lavarten bekkelær Dermatocarpon luridum. Jordsmonnet er næringsrikt, og eksempel på arter som ble registrert er; firblad, kratthumleblom, trollbær, sløke, skogsvinerot, leddved, krossved.
På strandenga der bekke renner ut i Tømtvika er det en fin bestand av hanekam samt vasshøymol. (Wergeland Krog 1996).
Ved besøk 16.8.2001 ble den rødlistede lavarten strandhinnelav og den regionalt interessante blyhinnelav funnet. De ble påvist innerst i Tømtevja ved utløpet til bekken (BPL pers. medd.).
Artsmangfold: Totalt 2 art(er) påvist: blyhinnelav, strandhinnelav (NT).

Verdivurdering: Rikt miljø med funn av rødlisteart, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst

220 Sund-lensehytta
Småbiotoper – Verdi: C Areal : ,897 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten holme med flere store ospetrær, tørrbakkeeng og vannkantflora. Interessante funn på holmen er storveronika Veronica longifolia og marigras Hierochloë odorata. Flere beitemarksarter som f.eks. gjeldkarve og knollerteknapp. (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Totalt 2 art(er) påvist: stort elvemarigras (NT), sørlandspolster.
Del av helhetlig landskap: Holmen ligger i det rike naturområdet Onstadsund som ligger på grensen mellom Askim og Spydeberg kommuner.
Verdivurdering: Liten holme med engpreg og funn av rødlistet grasart samt tidligere rødlistet lavart. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn:

235 Lierevja
Evjer, bukter og viker – Evje Verdi: B Areal : 208,901 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Fiskerik evje omgitt av et kulturlandskap/skoglandskap med flere naturtyper som edellauvskog, urterike beitemarker, naturskog mm. Den bratte østvendte skogen langs vestsiden er lite kartlagt, men her vokser det edellauvtrær som alm, ask, lind og hassel, og dette indikerer at det trolig vil kunne finnes sjeldne arter her også (Wergeland Krog 1996).
Artsmangfold: Vasstelg (EN) funnet i 2000 i en bergsprekk hengende utover vannet, ellers er
Del av helhetlig landskap: Lierevja med omkringliggende raviner er et helthetlig evje - ravinelandskap som bør forvaltes som en enhet.
Verdivurdering: Lang fiskerik evje omgitt av flere prioriterte naturtyper, både edelløvskog og naturbeiter, vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Kartlegge og dokumentere verdien. Unngå tiltak som fører til økt båtferdsel da bølger fra båtene vasker ut leirebreddene. Innføre 5 knops fartsgrense.

250 Vammeli 1

Rik edellauvskog – Verdi: B Areal : 2,559 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Del av ravine med store edelløvtrær. Den største er ei eik som står oppe ved Vammaveien. På denne vokser det en meget flott forekomst av lungenever. Nedover i ravinen står det en stor mangestammet alm og en mangestammet ask. Det er en fin bestand av blåveis, samt en del hassel, selje og gråor. Nedover i ravinen er det plantet til med gran. Hele ravinen, også utenfor det avgrensede området, er egentlig biologisk interessant da den inneholder en stor del død ved og store grantrær. Det ble imidlertid valgt å prioritere den avgrensede lokaliteten. Området ble befart den 22.06.2000. (OWK).
Artsmangfold: Totalt 4 art(er) påvist: alm (NT), blåveis, ask (NT), lungenever.
Verdivurdering: Ravine med edelløvtrær, deriblant ask og alm (rødlistede) samt en fin forekomst av lungenever på ei stor eik. Vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Den store eika bør fristilles noe, men ikke så mye at lungeneveren forsvinner. Lavkyndige bør kontaktes ved inngrep.

.....

251 Vammeli 2
Rik edellauvskog – Verdi: B Areal : 11,061 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Del av ravine med store edelløvtrær og høystauder i feltsjiktet. Den største er ei eik med to stammer. Ellers i ravinen står det to store almetrær, samt ask, hassel, store grantre. Mye død ved i området. Hele ravinen, også utenfor det avgrensede området, er egentlig biologisk interessant da den inneholder en stor del død ved og store grantrær. Det ble imidlertid valgt å prioritere den avgrensede lokaliteten. Området ble befart den 22.06.2000. (OWK).
Artsmangfold: Totalt 3 art(er) påvist: sommereik, alm (NT), ask (NT).
Verdivurdering: Ravine med edelløvtrær, deriblant ask og alm (rødlistede) samt ei stor tostammet eik. Vurderes som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Den store eika bør fristilles og granene som vokser opp gjennom kronen må fjernes.

.....

252 Halstvedt veikant
Artsrik veikant – Verdi: C Areal : 3,614 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave

ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Frodig friskfuktig veikant med kommunens største forekomst av fagerklokke, ellers stort sett nitrofile arter som kan true fagerklokkene på sikt. Området ble befart den 26.06.2000 av Ola Wergeland Krog.
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: fagerklokke.
Verdivurdering: Frodig veikant med kommunens trolig største forekomst av fagerklokke, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Bør slås i sin helhet i slutten av juli, august

253 Kastdalen
Naturbeitemark – Verdi: C Areal : 12,801 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Hestebeite på flat mark med tuer, to temporære dammer, tørrbakker, en stor eikelåg, bergknauser, delvis tresatt bla. med noen einere. Området ble befart den 26.06.2000 av Bjørn Petter Løfall & Ola Wergeland Krog. Lokaliteten ser ut til å fortsatt være i hevd på flybilde fra 2007.
Artsmangfold: Flere gode beitemarksarter; kattefot, enghumleblom, nyresildre, hanekom, ettårsknavel, tepperot. Grov nattfiol ved ei gran på beitet noen få meter fra veikanten.
Verdivurdering: Hevdet naturbeite med en god del typiske beitemarksarter samt grov nattfiol. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Beites uten bruk av kunstgjødsel

254 Skjørten NØ
Store gamle trær – Stor eik Verdi: C Areal : ,468 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stor eik på åkerholme. Omkrets ca. 5m. Kun triviell lavflora funnet, men eika er med stor sannsynlighet innhul og er viktig for mange insektarter. Området ble befart den 26.06.2000. (Bjørn Petter Løfall, Ola Wergeland Krog).
Verdivurdering: Stor gammel eik, ingen spesielle arter påvist, vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Sørg for at ikke andre trær vokser inn i krona på eika. Unngå å pløye for nærme stammen da dette kan skade rotsystemet.

255 Skjørten N
Store gamle trær – Stor eik Verdi: C Areal : ,366 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stor eik i kanten mellom granplantefelt og åker. Omkrets ca. 4m. Stor lindelav påvist, eika er med stor sannsynlighet innhul og er viktig for mange insektarter. Området ble befart den 26.06.2000. (Bjørn Petter Løfall, Ola Wergeland Krog).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: stor lindelav.
Verdivurdering: Stor gammel eik, ingen spesielle arter påvist, vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Sørg for at ikke andre trær vokser inn i krona på eika. Unngå å pløye for nærme stammen da dette kan skade rotsystemet.

256 Revhaug
Artsrik veikant – Verdi: C Areal : ,575 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Artsrik veikant med mange slåttemarksarter. Området ble befart den 26.06.2000. (Bjørn Petter Løfall, Ola Wergeland Krog).
Artsmangfold: Totalt 14 naturengarter påvist: markjordbær, gulflatbelg, tiriltunge, skogkløver, fuglevikke, firkantperikum, legeveronika, gjeldkarve, ryllik, skjermbeitesveve, prestekrage, sumpmaure, gulmaure, rødsvingel.
Verdivurdering: Liten strekning med fin veikantflora, ingen spesielle arter men relativt artsrikt, vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Bør slås i sin helhet i slutten av juli, august, samt vurdere å fjerne gran i overkant.

258 Kverne
Store gamle trær – Stor eik Verdi: C Areal : ,819 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stor eik som nylig er fristilt da den tidligere sto inne i skogen. Kun observert på avstand. Eika er med stor sannsynlighet innhul

og er viktig for mange insektarter. Området ble befart den 26.06.2000. (Bjørn Petter Løfall, Ola Wergeland Krog).
Verdivurdering: Stor gammel eik, ingen spesielle arter påvist, vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Sørg for at eika ikke gror inne og at trær vokser opp gjennom krona.

260 Kykkelsrud, tippen N
Småbiotoper – Verdi: C Areal : 3,075 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Urterik tørrbakke med relativt store eiketrær i to klynger. Arter påvist: fagerklokke, markjordbær, lakrismjelt, skjermsveve, engtjæreblom, skogkløver, skog/beitesveve, firkantperikum. Området ble befart den 26.06.2000. (OWK, BPL).
Verdivurdering: Store eiker i kulturlandskapet, ingen spesielle arter påvist, usikkert om hul, vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Enga under eikene kan med fordel slås på sensommeren for å unngå oppslag av kratt og skog.

261 Kykkelsrud, v/bomveien
Store gamle trær – Stor eik Verdi: C Areal : ,6 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stor eik i sørvendt bakke, ca. 2,7 m i omkrets. Eika er svært innegrodd av trær og busker, og trenger å fristilles snarest. Ingen spesielle arter. To noe mindre eiker på samme lokalitet noe lenger vest. Området ble befart den 26.06.2000. (OWK, BPL).
Verdivurdering: Stor eik i kulturlandskapet, ingen spesielle arter påvist, usikkert om hul, vurderes til lokal verdi C.
Skjøtsel og hensyn: Bør fristilles snarest.

263 Bygdetunet
Store gamle trær – Gammelt tre Verdi: C Areal : ,477 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-

håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stor ask på museumstomtas sørøstre hjørne. Aska er svært innegrodd, og bør fristilles. Ingen spesielle arter påvist. Lokaliteten ble befart den 26.06.2000 (Ola Wergeland Krog, Bjørn Petter Løfall).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: ask (NT).
Verdivurdering: En stor ask, rødlistet, ingen spesielle arter påvist, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Bør fristilles snarest.

268 Kykkelsrud - tippen
Småbiotoper – Kantsamfunn Verdi: C Areal : 2,176 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Forekomst av orkideen rødflangre i ung bjørkeskog på nordsiden av Tippen, en steintipp som ble til i forbindelse med bygging av Kykkelsrud kraftstasjon. Ca 50 planter hvorav 11 i blomst. Forekomsten ble første gang påvist den 22.07.2000 av Steinar Pedersen. (Per Tangen medd. OWK).
Lokaliteten befart av Ola Wergeland Krog og Bjørn Petter Løfall den 01.08.2000. Ca. 60 ind. hvorav 10 fertile. Ett individ ble belagt og sendt Bot. mus. Oslo. (OWK, BPL).
Verdivurdering: Orkidéer er sjeldne i kommunen og dette er en menneskeskapt men fin forekomst av rødflangre. Vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Bjørkeskogen bør ikke hogges, kan eventuelt tynnes forsiktig.

269 Tømtevja, nord for
Annen viktig forekomst – Verdi: B Areal : 3,508 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sildreberg og bergvegger med forekomst av rødlistearten dvergskjold samt den tidligere rødlistede lavarten skjoldnever. Materiale av artene er belagt ved Naturhistorisk museum, Oslo. (BPL medd.).
Artsmangfold: Totalt 2 art(er) påvist: skjoldnever, dvergskjold (VU).
Verdivurdering: Verdisettingen er basert på funn av lavartene dvergskjold og skjoldnever. Trolig er forekomsten av disse artene relativt ofte forekommende på sildreberg langs Glomma, men dette er noe usikkert. Vurderes pga. rødlistestatus som viktig B.
Skjøtsel og hensyn: Ingen

270 Vammeli, S for
Rik edellauvskog – Or-askekog Verdi: C Areal : 11,063 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten ble besøkt av Ola Wergeland Krog og Bjørn Petter Løfall den 1.8.2000 .Or-askeskog med stort innslag av gran, samt noe selje, hassel, osp, hegg, hengebjørk og rogn. Glissent feltsjikt med dominans av blåveis, hvitveis, gaukesyre og skogsalat. Noe kratthumleblom og skogfiol. Mange små asketrær og ingen smågraner tyder på at skogen på sikt vil utvikle seg til or-askeskog som klimakssamfunn. (OWK, BPL).
Artsmangfold: Totalt 3 art(er) påvist: svarttrost, blåveis, ask (NT).
Verdivurdering: Sjelden vegetasjonstype som er under utvikling og inneholder rødlisteart, vurderes som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst anbefales

271 Elvestad, V for
Sørvendt berg og rasmark – Verdi: B Areal : 19,934 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stort (langt) vestvendt sildreberg langs Glomma med en stor bestand av hvitbergknapp som er sjelden i Indre Østfold. Det ble også funnet flere interessante lavarter på bergveggen som f.eks. skjoldnever, flishinnelav, flere lærlavarter og trolig blyhinnelav. Stedvis var det fine tørrbakkesamfunn med rik karplantevegetasjon. Området ble befart den 01.08.2000 (OWK, BPL).
Den tidligere rødlistede lavarten sørlandspolster ble samlet her den 01. august 2000. Utskrift fra Norsk lavdatabase: * CLADONIA POLYCARPOIDES (Sørlandspolster) (DM): ØSTFOLD, ASKIM, Sand, sørvest for, UTM(WGS84): PM 1935 0519 (map: 1914 II), Alt.: 55 m, På tynt jordlag i bratt sildreberg, 2000.08.01, Løfall, Bjørn Petter/Wergeland Krog, Ola bpl-L7417 - Det. Løfall, B.P. 2002 <Note: TLC 2/16, 27/1-2001: Norstictic> (O-L78147).(Norsk lavdatabase; O-L78147).
Artsmangfold: Totalt 18 art(er) påvist: lodnebregne, engtjæreblom, hvitbergknapp, smørbukk, markjordbær, sølvmure, knollerteknapp, storveronika, blåklokke, skjermsveve, prestekrage, reinfann, hvitmaure, sørlandspolster, skjellglye, blyhinnelav, flishinnelav, skjoldnever.
Verdivurdering: Forekomst av regionalt sjeldne arter hvorav en tidligere rødlisteart. Vurders som lokalt viktig C.
Skjøtsel og hensyn: Ingen

274 Tobakksøyene - Vrangen
Viktige bestander av ferskvannsorganismer – Verdi: A Areal : 208,42 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Strykstrekning med en av fylkets viktigste gyte- og oppvekstområde for harr. Også noe ørret på strekningen, småørret (2-3 år) sett ved flere anledninger på 1980-tallet og større ørret tatt på stang. Kvaliteten på lokaliteten ble redusert etter den siste oppdemmingen av Vammasjøen (Heving av damkrona med 1m i 1989). Dette førte til at strømhastigheten avtok på hele strekningen og harrfisket ble betydelig dårligere. Trolig kan nå gjedde lettere komme opp i strykområdene, og dette er sannsynligvis noe av forklaringen på tilbakegangen i harrbestanden. En av hovedårsakene til nedgangen i flere harrpopulasjoner i Europa er mangel på egnet gytehabitat, ofte som følge av dambygging og kanalisering (Northcote, T. 1995. Comparative biology and management of Arctic and European grayling (Salmonidae, Thymallus). Reviews in Fish Biology and Fisheries 5: 141-194.)
Strykstekningen er også viktig for dykkender som beiter på grunnene da strykene her som oftest er isfrie om vinteren. Det er gjort lite undersøkelser av bunndyrfaunaen i området, men det er påvist hvitfinnet steinulke og firtornet istidskreps (Pallasea quadrispinosa OWK 1988). (OWK).
Verdivurdering: Mangel på egnede gytestrekninger for harr er en av hovedgrunnene for artens nedgang i Europa. Denne strykstrekningen er også en av de siste gjenværende strykene i Glomma sør for Øyeren. Vurderes som svært viktig A.
Skjøtsel og hensyn: Ytterligere heving av vannstanden i Vammasjøen vil ødelegge lokaliteten.

---

275 Gudimevja, S for Onstad
Gammel lauvskog – Gammelt ospeholt Verdi: C Areal : 9,877 daa

Innledning: Lokaliteten ble registrert i forbindelse med naturtypekartlegging i Askim kommune som ble utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart(delprosjekter) og hovedfagstudent Sondre Grinna som gjorde en nøkkelbiotopregistrering av kommunen som hovedfagsoppgave. Wergeland Krog Naturkart digitaliserte og klargjorde dataene for overføring til Naturbase i 2010 (uten ny kartlegging).
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: En samling store osper i nedkant av ravineskråning i gjengroende beitemark med forekomst av den regionalt sjeldne lavarten fløyelsglye funnet 23.8.1999. Forekomsten med fløyelsglye på osp ble gjenfunnet den 22.4.2001 (BPL medd.).
En del av lokaliteten er også prioritert som en MIS-figur - eldre løvsuksesjon- i forbindelse med skogtakseringen av Askim kommune (Skog og landskap MIS-WMS 2011).
Artsmangfold: Totalt 1 art(er) påvist: fløyelsglye.
Verdivurdering: Store osper med funn av regionalt sjelden lavart samt at en MIS-figur inngår i lokaliteten. Vurderes som lokalt viktig C.

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst.

910 Sundgårdevja N
Sørvendt berg og rasmark – Verdi: C Areal : 5,556 daa

Innledning: Naturtypekartleggingen i Askim kommune har blitt utført som flere prosjekter i perioden 1996 - 2002 av Wergeland Krog Naturkart (delprosjekter) en hovedfagsoppgave ved UMB av Sondre Grinna. Wergeland Krog Naturkart tilpasset i 2003 dataene til DN-håndbok 13-1999. I 2010 ble dataene igjen gjennomgått og tilpasset nye krav for overføring til Naturbase. Kartlagte naturtyper ble kontrollert mot ortofoto.
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sørvestvendt tørrbakke og sildreberg med rosekratt, busker og forekomster av lokalt sjeldne arter som storblåfjær, gullkløver, kransmynte, samt lavarten småfiltllav. Helt nederst på berget, jevnlig oversvømt med vann finnes en det en forekomst med rødlistearten elvemarigras Hierochloë hirta ssp. hirta (BPL medd.).
Artsmangfold: Totalt 4 art(er) påvist: gullkløver, storblåfjær, kransmynte, stort elvemarigras (NT).
Verdivurdering: Tørrbakke og sildreberg med flere mindre vanlige arter somt rødlistearten elvemarigras.
Skjøtsel og hensyn: Ingen

WKN rapport 2004:1

Naturtyper i Eidsberg

Kartlegging av naturtyper og tiltak for bevaring av biologisk mangfold

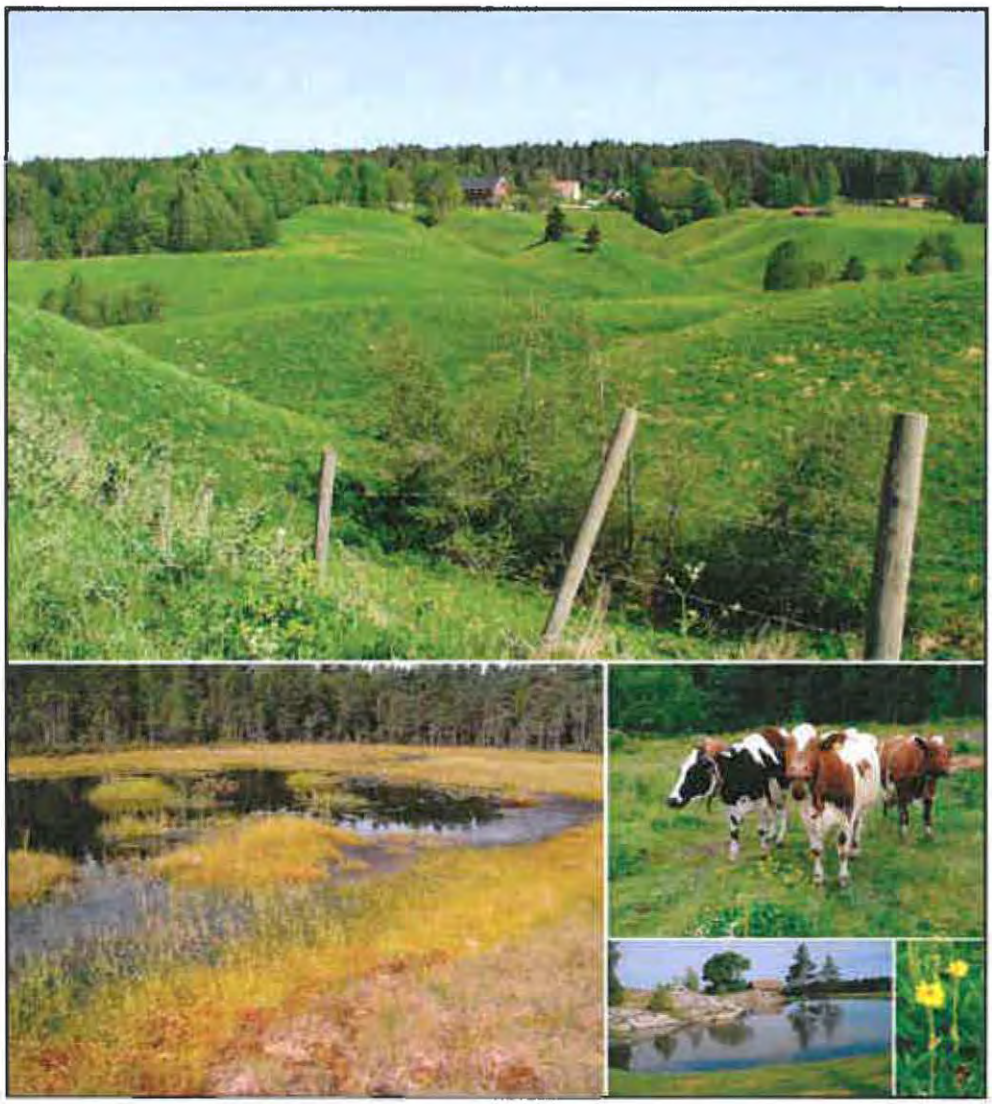

Rev. dato: 21.12.2004

Wergeland Krog Naturkart
Rapport 2004:1

Tittel: Naturtyper i Eidsberg Kartlegging av naturtyper og tiltak for bevaring av biologisk mangfold WKN-rapport nr. 1 - 2004	**Emneord:** Kartlegging Biologisk mangfold Forvaltning Naturtyper Eidsberg kommune
Prosjektansvarlig: Ola M. Wergeland Krog Wergeland Krog Naturkart 1892 Degernes tlf. 69228230 / 941 10 439	**Dato:** 21.12.2004
Oppdragsgiver: Eidsberg kommune Næring- og miljøavdelingen Ordfører Voldens vei 1 1850 Mysen	**Oppdragsreferanse:** Torgeir Vaa Lien (prosjektleder)

Sammendrag:
Wergeland Krog Naturkart har foretatt en kartlegging av naturtyper i Eidsberg kommune. Kartleggingen av naturtyper i Eidsberg kommune er en oppfølging av St.melding nr 58 hvor en av målsetningene er: *"Alle landets kommuner skal ha gjennomført kartlegging og verdi-klassifisering av det biologiske mangfoldet på kommunens areal i løpet av år 2003"*.
Hovedvekten er lagt på de arealene som ikke ble omfattet av miljøregistreringene i skog (MIS) som ble foretatt av Siste Sjanse i 2002. Dette vil i praksis si hele kommunen unntatt skog i hogstklasse 4 og 5. Resultatene fra MIS-registreringene er innarbeidet i denne kartleggingen og det samme er viltobservasjonene fra 1995, som også er revidert og lagt inn i databasesystemet Natur2000.
Resultatet av prosjektet er denne rapporten, et nytt digitalt temalag med naturtyper, et revidert og oppgradert temalag med viltobservasjoner, samt databasesystemet Natur2000 hvor alle data er systematisert og innlagt.
Natur2000 inneholder pr. 20. jan. 2004 523 prioriterte lokaliteter. Av disse er det 370 naturtyper. Databasen inneholder også 1286 viltobservasjoner, 247 karplanteobservasjoner og 197 registreringer av andre arter.
Av de 370 naturtypene er 102 Svært viktige (30%), 115 Viktige (33%), 104 Lokal verdi (30%) og 24 Uprioritert (7 %). De uprioriterte er vesentlig MIS – restaureringsbiotoper som vil bli verdifulle på sikt.
Rapporten inneholder forslag til tiltak for å ivareta biologisk mangfold i kommunen.

Forsidebilder: Beiteraviner ved Dynjan og Lunde, myrtjern på Bergvannsmosen, storfe på beite på Knoll, parkdam på Høie, solblom på et hestebeite på Løkka. Alle foto: Ola M. Wergeland Krog

Forord

Biologisk mangfold er en forutsetning for menneskets eksistens. Naturens mangfold har betydning for klima, jordsmonn, vann, luft, næringsproduksjon, utvikling av medisiner, opplevelse og skaperevne. Det er nødvendig å opprettholde mangfoldet for å bevare samspillet i naturen og for at naturen skal kunne tilpasse seg endringer.
Nedbygging og bruksendring av arealer antas å være den største trusselen mot bevaring av biologisk mangfold i Norge. Endring av arealbruk kan være alt fra små inngrep med begrenset påvirkning til nedbygging av store områder som tar arealer helt ut av biologisk produksjon. Ofte er det summen av mange små inngrep som gir negative konsekvenser.

Rio-konvensjonen fra 1992 forplikter alle land til å kjenne til og ivareta sitt biologiske mangfold. Norge ratifiserte Rio-avtalen i 1993. I St.meld nr 58, (1996-97) legges rammene for den nasjonale miljøvernpolitikken. I St.melding nr 58 heter det bl.a.:
"Alle landets kommuner skal ha gjennomført kartlegging og verdiklassifisering av det biologiske mangfoldet på kommunens areal i løpet av år 2003".

Hovedutvalg for næring og miljø vedtok våren 2002 at det skulle utarbeides en plan for biologisk mangfold. Det ble inngått en avtale med Wergeland Krog Naturkart om utarbeidelse av planen.
Den lokale målsetningen med kartleggingen, er at informasjonen innarbeides i alle arealplaner. På denne måten vil Eidsberg kommune ha et grunnlag for å velge ut riktige arealer til boligformål, veier, barnehager, friluftsområder, omdisponering av arealer osv.
Planarbeidet består av en rapport, et kartverk samt en database:

- Prosjektbeskrivelse med en kort gjennomgang av resultater samt forslag til mål, strategier og tiltak for å sikre og fremme kommunens biologiske mangfold.
- Databasen, Natur 2000: Sammenstilling og lokalitetsangivelse av registrerte naturtyper, planter og dyr.
- Tematiske digitale kart omfatter de tre temaene Naturtyper, Viltobservasjoner, Prioriterte viltområder.

Planarbeidet gir kommunene og grunneierne en god oversikt over kjente biologiske verdier. Planforslaget er også et godt utgangspunkt for en videre dialog med grunneiere og befolkningen om hvordan man bør forvalte kommunenes arealer og naturressurser i tråd med overordnede målsettinger om å sikre miljøet og en bærekraftig utvikling.

Planen vil være et godt verktøy for å ivareta det biologiske mangfoldet i den kommunale og private arealplanleggingen i Eidsberg kommune.

Torgeir Vaa Lien
Skogbrukssjef
Eidsberg kommune

Innhold

Innledning

Registreringer av arter og naturverdier i skog, fjell, myr, vassdrag og andre naturområder her i landet har foregått i mange tiår. Dette har blitt gjort dels som følge av verneplaner, men også som en følge av grunnforskningen i de ulike fagfelter. Et omfattende antall nasjonale lover og internasjonale avtaler pålegger og forplikter Norge til å ta vare på det biologiske mangfoldet. De viktigste er:

- Naturvernloven av 1970
- Viltloven fra 1981
- Plan- og bygningsloven av 1985
- Washingtonkonvensjonen av 1975 – regulerer handel med ville dyr og planter
- Bernkonvensjonen av 1979 – beskyttelse av truete arter
- Bonnkonvensjonen av 1983 – beskyttelse av trekkende arter
- FN-konvensjonen om biologisk mangfold, som Norge ratifiserte i 1993

Norge har forpliktet seg til å utarbeide strategier for bevaring av biologisk mangfold, også lokalt, og i St.meld nr 58, (1996-97) legges rammene for den nasjonale miljøvernpolitikken. I St.melding nr 58 heter det bl.a.:
"Alle landets kommuner skal ha gjennomført kartlegging og verdiklassifisering av det biologiske mangfoldet på kommunens areal i løpet av år 2003".

Leveområdene for de enkelte artene bestemmes av klima, topografi, berggrunn, vegetasjon og næringsforhold. Landskapet påvirkes og forandres av mange faktorer, og inngrep gjort av mennesker har i økende grad vært med på å bestemme denne utviklingen. En kartlegging av naturverdiene er en grunnleggende forutsetning for en bærekraftig arealforvaltning og en forutsetning for å kunne opprettholde en rik og variert flora og fauna.
Foruten *Nasjonal rødliste for truete arter i Norge 1998* (Direktoratet for naturforvaltning 1999b) har Direktoratet for naturforvaltning (DN) utarbeidet fire håndbøker som beskriver kartlegging og verdisetting av biologisk mangfold, hvorav de tre første er aktuelle for Eidsberg:

- Viltkartlegging DN-håndbok 11 (1996, revidert 2000)
- Kartlegging av naturtyper DN-håndbok 13 (1999)
- Kartlegging av ferskvann DN-håndbok 15 (2000)
- Kartlegging av marint biologisk mangfold DN-håndbok 19 (2001)

Utviklingstrekk

Et gjennomgående trekk for de kartlagte naturtypene har de siste tiårene vært at de har hatt, og fortsatt har, en negativ utvikling. Dette skyldes en stadig økende folkemengde både lokalt og spesielt globalt, med en påfølgende økning i presset på ressurser og arealer. I landkommuner som Eidsberg er landbruket den desidert største arealforvalteren . Et stadig økende effektivitetskrav og ensretting av dyrkingsformene innen landbruket har sammen med veibygging, forurensing m.m., fører til at landskapet blir stadig fattigere på naturtyper og arter. Dette gjelder som nevnt ikke bare landbruket men også resten av samfunnet, og det er på høy tid at vi tar dette problemet alvorlig og tar de nødvendige hensyn til den naturen som er en forutsetning for et godt liv også for våre etterkommere.
Det er viktig å understreke at det sjelden er de store enkeltsakene som har de største konsekvensene for det biologiske mangfoldet, men heller alle de små, isolert sett ubetydelige inngrepene som over lang tid utgjør den største trusselen. Å dokumentere denne utviklingen er imidlertid svært tidkrevende og ofte umulig da det sjelden føres noen statistikk over

utviklingen for de fleste av naturtypene. Det finnes imidlertid unntak. Både når det gjelder myrgrøfting og forholdet mellom eng og åker finnes det offentlig statistikk som viser utviklingen det siste hundreåret.

Myrene forsvinner

Myrer er viktige leveområder for flere sårbare arter, og de har dessuten viktige funksjoner som f.eks. å være vannmagasin for bekkene slik at disse ikke tørker ut i tørre perioder, med påfølgende store konsekvenser for mange arter.

De to mest aktive grøfteperiodene var tiden med nødsarbeid på 1930-tallet, og et par tiår etter at det ble innført tilskudd for grøfting av myr på 1950-tallet. Nå skal det legges til at mye av myrgrøftingen har vært viktig for produksjon av mat og trevirke, men vi har for lenge siden nådd en tålegrense hvor de gjenværende myrene bør få ligge urørte. At det i dag ikke finnes økonomiske argumenter for grøfting av gjenværende myrer burde gjøre dette til et oppnåelig mål.

Fig. 1. Grøfting av fattigmyr foregår fortsatt, som her i forbindelse med veibygging ved Tjonestein. Foto: Ola M. Wergeland Krog 03. sept. 2003.

Fra eng til åker

En annen utviklingstrend som er godt dokumentert, og som viser en negativ utvikling for mangfoldet, er omleggingen fra eng til åker (fig. 2). Hovedårsaken til denne utviklingen er kanaliseringspolitikken som i grove trekk var basert på idéen om at det skulle dyrkes korn der dette var mulig i Norge, og i mindre gunstige jordbruksområder skulle det holdes dyr. Dette har ført til et mindre variert jordbruk og et fattigere landskap, samt et mindre bærekraftig landbruk på lengre sikt.

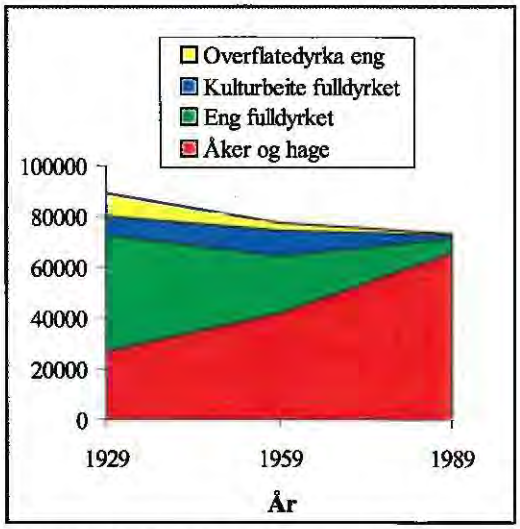

Fig. 2. Utviklingen av innmarka i Eidsberg i perioden 1929 - 1989. Kilde: Norges landbrukstellinger - SSB.

Det siste årtiendet

I en periode på 1990-tallet ble det et krav at husdyr som sto på bås skulle ha anledning til å gå ute minst åtte uker hver sommer. Dette førte til at flere beitedyr igjen ble synlige i landskapet og flere beiter som var i ferd med å gro igjen ble igjen tatt i bruk. Landbruket viste at de tok utfordringene alvorlig ved at grunneier-organisasjonene, både innen jord- og skogbruk, de siste årene avholdt flere kurs,

markvandringer, temamøter etc. for å sette fokus på problemene og til å komme opp med mulige løsninger.

Sprikende krav til landbruket

Dessverre ser det ut til at statens sprikende målsetning om både en videre effektivisering av landbruket samtidig som det biologiske mangfoldet skal bevares, har medført økte krav til bonden samtidig som han stadig får mindre ressurser til å imøtekomme kravene. Dette har nå vært en medvirkende årsak til at det ble lagt ned ca. to gårdsbruk i uka i 2003. Jo færre hender som er sysselsatt i landbruket, jo mindre tid blir det til å drive landskapsskjøtsel. Og det er nettopp de skjøtselskrevende naturtypene som viser størst tilbakegang. Som en del av den nåværende jordbruksavtalen skal hver gårdbruker nå utforme en miljøplan for sin bedrift. Dette er positivt, men det er en fare for at når miljøkravene og virkemiddelpolitikken en gang i framtid er i tråd med målet om å bevare det biologiske mangfoldet i landbruket, så har vi ikke lenger et livskraftig landbruk til å skjøtte vårt felles landskap.

Fig. 3. Blomsterenger som dette er sjeldne å se i dagens kulturlandskap. Foto: Ola Wergeland Krog 23. juni 2003.

Naturgrunnlaget

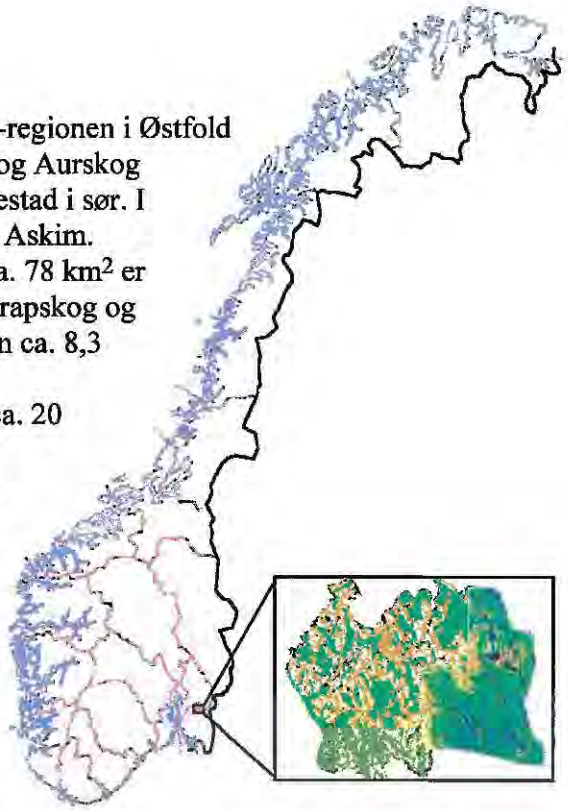

Beliggenhet og utstrekning

Eidsberg kommune ligger sentralt i Indre Østfold-regionen i Østfold fylke, og grenser i nord til kommunene Trøgstad og Aurskog Høland. Marker er nabokommunen i øst og Rakkestad i sør. I vest grenser Eidsberg til kommunene Skiptvet og Askim.
Kommunens totale areal er 235,58 km^2, hvorav ca. 78 km^2 er jord, ca. 122 km^2 produktiv skog, 19 km^2 myr, skrapskog og impedement. Av det resterende arealet utgjør vann ca. 8,3 km^2, bebyggelse og veier 9 km^2.
Eidsberg har i øst-vest retning en utstrekning på ca. 20 km, og i nord-sør ca. 18 km. Glomma danner en naturlig grense mot nabokommunen Skiptvet, og strandlinjen mot elvas hovedløp er ca. 9 km.
(Kilde til arealfordelingen: Næring- og miljøavdelingen i Eidsberg og Generalplanen fra 1975)

Klima

Klimaet i Eidsberg kan karakteriseres som en mellomting mellom innlandsklima og kystklima. Det kystklimatiske innslaget er størst langs Glomma, med en gradvis overgang til innlandsklima mot høydedraget i øst. Hovedvindretningene i Eidsberg er i vinterhalvåret nordavind og i sommerhalvåret sønnavind.
Meteorologisk institutt har en målestasjon i Eidsberg, og oppgir følgende klimadata for kommunen. Middeltemperaturen for januar var i perioden 1961 til 1990 - 4,5 ^{0}C, og for juli 16,1 ^{0}C. Årsnedbøren er 820 mm. Det var gjennomsnittlig 89 dager med snødekke i året i perioden 1961-1990.

Geologi og landskap

Eidsberg kommune hører med til det sørøstnorske grunnfjellsområdet med alder varierende fra 800 mill. år til 1000 mill. år. Som i resten av Indre Østfold er gneisen den mest dominerende, men det finnes også områder med mørke amfibolitter, omdannede bergarter (metamorfe) og noen sedimenter (Sigmond et al. 1984).
Hovedsprekkretningen går sør-sørøst - nord-nordvest, med et sekundært sprekksystem nær vinkelrett på hovedretningen. Disse sprekkretningene har bestemt daler og åsrygger. Glomma følger en slik sprekk. Det samme gjelder mange av vannene i fjellaområdet.
Nedsmeltingen av innlandsisen preger landskapet i kommunen. I en periode med kaldere klima for ca. 8000 år stanset isen opp og det dannet seg en brerandmorene. Denne brerandavsetningen, Monaryggen, er en av de største og mest kjente brerandavsetningene på Østlandet, og er en viktig del av systemet av randavsetninger som tilhører Ås-trinnet (Erikstad 1991).
I havet utenfor iskanten ble det dannet avsetninger av finere sedimenter på havbunnen.
Da Eidsberg hevet seg opp av havet og ble tørt land, lå den gamle havbunnen som en stor jevn leirflate. Bekker og elver skar seg etterhvert ned i den tidligere havbunnen og formet de bratte ravinedalene som er typiske for landskapet under marin grense. Den tidligere havbunnen danner grunnlaget for det meste av jordbruksarealet i kommunen. Ravinedalene er for det meste skogbevokste eller holdt i hevd som beitemark. Mange ravineområder er dessuten

slettet og dyrket opp. Likevel finnes det mange fine ravineområder i kommunen, og særlig områdene sør for Monaryggen er beskrevet som svært verneverdige (Gram Andersen 1985). Landområdene i kommunen ligger mellom ca. 25 m.o.h. i sørvest mot grensa til Skiptvet, og opp til 290 m.o.h. på Nordre Stange varde sørøst i Trømborgfjella.
Hovedhellningsretningen for kommunen er hovedsakelig vestlig, og det meste av arealene i Eidsberg drenerer til Glomma.

Vegetasjon

Eidsberg kommune ligger plantegeografisk sett nær nordgrensen for den sørlige barskogsregionen. Denne regionen karakteriseres av barskog med flekkvis opptreden av edellauvskog (eik, lind, alm, ask, hassel og lønn) (Hardeng & Haga 1978).
De største forekomstene av edellauvskog finnes langs Glomma hvor klimaet er gunstigere og våren kommer tidlig. Et edellauvskogsreservat innerst i Lekumevja er et eksempel på dette. Her finnes skogtypene alm-lindeskog, gråor-askeskog og gråor-heggeskog (Fylkesmannen i Østfold 1979).
Følger en et tverrsnitt gjennom kommunen fra gruntvannsområdene nede ved Glomma til de skrinne åsryggene i Trømborgfjella gir dette en god skisse av vegetasjonstypene i Eidsberg. Utenfor de tykke elveavsetningene nede ved Glomma, som bare er synlige ved lav vannføring, finner vi et undervannsvegetasjon hvor flotgras, hjertetjønnaks og tusenblad er de dominerende artene. På mudderflatene, som f.eks. ved Lysakermoa, finner vi en ispåvirket sone hvor livsvilkårene er for tøffe for de fleste plantene. De plantesamfunnene som likevel finnes her kalles populært for pusleplantesamfunn. De kjennetegnes ved at de nettopp er små og puslete, samt at de gjerne har en enorm frøproduksjon. Firling, evjebrodd og evjesoleie er eksempler på slike pusleplanter som det finnes rikelig her. Over ispåvirket sone finnes det sumpvegetasjon og fuktenger som er dominert av kvasstarr.
Innenfor starrsumpene og gresslettene langs Glomma vokser det gjerne en brem av lauvskog med flere varmekjære treslag som ask, lind, alm, eik, hassel, mfl. Bak denne bremmen av lauvskog er det ofte et belte med frodig granskog i blanding med lauvtrær, eller dyrket mark og beiter.
Der strandsonen består av fjell dominerer ofte gran eller furu i blanding med lauvtreslag som bjørk, osp og selje.
Oppe på leireplatået ovenfor elva og ravinedalene, finnes mesteparten av de dyrkete arealene i bygda. Innimellom er jordene avbrutt av skogteiger, som for det meste er dominert av granskog. Unntaket her er Sameia som ligger som et slags fjellaområde i miniatyr midt i jordbrukslandskapet.
På de skogbevokste høydedragene øst i kommunen finner vi furudominert bærlyngskog, med lav-/røsslyng-furuskog på den skrinneste jorda. Liene og søkkene mellom fururyggene domineres av blåbærgranskog, stedvis med rikt innslag av lauvtrær som bjørk og osp. Også på de mer skrinne åsryggene finner en ofte små fuktige søkk bevokst med osp eller vier. Nettopp innslaget av de tallrike fuktige, litt rikere små søkkene og skjæringene i skogområdene, er typisk for områdene ovenfor marin grense i Østfold. Disse lager en variasjon i skogbildet som har stor betydning for mange arter.
Rene løvskoger, utenom langs vannkantene, er svært sjeldent forekommende i kommunen. Der dreneringen er naturlig dårlig og mikroklimaet er kaldt, har det blitt dannet myrer. Nedbørsmyr er den dominerende myrtypen i kommunen. Dette er næringsfattige myrer som får vanntilførselen hovedsakelig fra nedbør. Myrene er delvis bevokste med furu og bjørk, og næringsfattige (ombrotrofe) vegetasjonssamfunn dominerer. Mange av disse myrene var tidligere vann og tjern, og det ser ut til at gjengroingshastigheten har økt i senere tid.

Variasjonen i naturtyper, fra de frodige leireslettene og ravinedalene under marint nivå, til de skrinne skogområdene mot Marker og Rakkestad, skaper et mangfold av leveområder for mange ulike arter både av planter og dyr.

Metodikk

Organisering av prosjektet

Oppdragsgiver for prosjektet var Næring- og miljøavdelingen i Eidsberg ved skogbrukssjef Torgeir Vaa Lien. Det faglige arbeidet ble utført av firmaet Wergeland Krog Naturkart med medarbeiderne Ola Wergeland Krog (prosjektansvarlig) og Bjørn Petter Løfall.

Forarbeid

Eksisterende og relevant litteratur om naturfaglige kvaliteter i Eidsberg kommune ble gjennomgått, og opplysningene er kvalitetssikret så langt som mulig innenfor prosjektets rammer. De vesentligste datakildene var viltkartleggingen fra 1995-96 (Wergeland Krog 1997), samt miljøregistreringene i skog som ble gjennomført av Siste Sjanse i løpet av 2002. Samtlige viltobservasjoner ble gjennomgått i henhold til de siste retningslinjene fra Direktoratet for naturforvaltning (viltvekt-tabell) og de digitale lokalitetene ble vurdert i henhold til det digitale kartgrunnlaget (kartgrunnlag for viltkartleggingen i 1995-96 var M-711 1: 50 000).
Tilgjengelig materiale fra Fylkesmannens miljøvernavdeling og søkbare internettdatabaser er gjennomgått (lav- og soppdatabasen samt utskrifter fra karplanteherbariet ved Botanisk museum, Oslo). Opplysninger er også innhentet fra personer som har lokalkunnskap om kommunen.
Forut for feltarbeidet ble det laget detaljerte kart over kommunen hvor alle vannforekomster under 2 daa var tegnet inn. Det ble fort klart at det ville være umulig innenfor prosjektets ressursramme å besøke alle disse dammene, men det ble lagt opp til at alle dammer som enkelt kunne undersøkes, ble besøkt.

Feltarbeid

Feltregistreringer har vesentlig foregått sommeren og høst 2003. Det ble lagt vekt på å gjennomføre kartleggingen med en noenlunde jevn kartleggingsinnsats for hele kommunen. På grunn av det eksisterende grunnlagsmaterialets omfang, ble det liten tid til en grundig kartlegging av de besøkte naturtyper, men det ble gjort en relevant innsats for å kunne sette en mest mulig riktig verdi på naturtypen. De fleste besøkte naturtyper ble dessuten dokumentert med digitale bilder. Det ble gjort en relativt grundig befaring av kulturlandskapet i kommunen, noen registreringer i fjellaområdene, samt de større myrområdene i kommunen. I kulturlandskapet ble det i hovedsak gjort befaringer av kjente lokaliteter, og i forbindelse med dette ble det også gjort mange nyregistreringer.

Data- og kartbehandling

Data om lokaliteter, lokalitetsbilder, naturtyper, viltarter, karplanter, spesielle arter m.m. er lagt inn i databasen Natur2000 (Borch & Wergeland Krog 2000). Denne er overlevert til kommunen og representerer det vesentligste resultatet av dette prosjektet. De kartlagte lokalitetene er prioritert i svært viktige, viktige, lokalt viktige områder, samt uprioriterte områder (sistnevnte er først og fremst benyttet for lokaliteter med usikker status). Kriterier for de ulike verdikategoriene er fastlagt i DN-håndbok 13 (1999) "Kartlegging av naturtyper – Verdisetting av biologisk mangfold". Alle naturtyper, viktige viltlokaliteter og områder for vilt er digitalisert.

Begrensninger

Det er viktig å være klar over at denne kartleggingen er utført innenfor begrensede økonomiske rammer. Det vil derfor fortsatt finnes flere viktige lokaliteter for biologisk

mangfold eller vilt i kommunen som ennå ikke er påvist. Av de kartlagte lokaliteter er noen hentet fra tidligere rapporter og kartleggingsprosjekter og mange av disse har ikke blitt reinventert. Lokalitetsavgrensningen kan derfor være unøyaktig. I prosjektet ble det prioritert å få med flest mulig lokaliteter, og dette har blitt prioritert på bekostning av grundigheten av kartleggingen av f.eks. arter i naturtypene.
Historiske data er utelatt dersom de ikke lenger er relevante for arealforvaltningen i kommunen. Eksempler på slike data er rødlistearter som er påvist på lokaliteter som i dag er ødelagt. Det er heller ikke lagt vekt på å få med verken rødlistefunn eller andre artsfunn i allerede etablerte reservater da forvaltningen av disse ligger til fylkesmannen og trusselen mot områdene er minimale.
Et annet forhold er dessuten at nyere kunnskap i fremtid vil kunne føre til at listen over naturtyper som anses som viktige for biologisk mangfold kan endres. Det er derfor viktig at kommunen ikke ser denne kartleggingen som et endelig produkt, men som et godt utgangspunkt for videre arbeid med temaet. Det er viktig at det avsettes ressurser årlig til å oppdatere databasen med ny kunnskap.

Rapportering og oppfølging av arbeidet

På grunnlag av naturtypekartleggingen er det utarbeidet en rapport med forslag til konkrete tiltak for å ivareta biologisk mangfold i kommunen. Av hensyn til organisering og struktur innen offentlig naturforvaltning er naturtypekartleggingen og vilkartleggingen delt i to ulike tema i rapporten, og for så vidt også i databasen Natur2000 samt i de digitale temalagene. Viltet og viktige viltområder ble kartlagt i 1995-96 og det vises til denne rapporten for kart over viktige viltområder og tiltak for å bevare de prioriterte viltområdene i kommunen.

Verdisetting

Det understrekes at alle områder som er plukket ut og prioritert i dette prosjektet er viktige for biologisk mangfold. De ulike naturtypene er vurdert individuelt og ikke satt opp mot hverandre. Verdisettingen må imidlertid betraktes som veiledende og i mange tilfeller vil en nærmere undersøkelse kunne endre verdisettingen.
Alle lokaliteter er blitt verdivurdert ut fra en større landskapsramme enn det areal Eidsberg kommune utgjør. Det betyr i noen tilfeller at naturtyper som det finnes mange av i kommunen, som f.eks. dammer, ikke har fått redusert verdi, men er gitt verdi i henhold til DN´s håndbok 13/1999.
I tillegg til verdisetting av naturtyper og rødlistearter skal de enkelte lokaliteter også vektes ut fra viltdata og data om ferskvann der dette er aktuelt (fig. 4). Alle kartlagte lokaliteter/naturtyper er verdisatt etter skalaen A (svært viktig), B (viktig), C (lokalt viktige) og U (uprioriterte).
A innebærer at lokaliteten / funnet er viktig nasjonalt og regionalt, mens **B** indikerer at lokaliteten / funnet er viktig lokalt og regionalt. **C** lokaliteter er å regne som lokalt viktige. U lokaliteter betyr at de foreliggende opplysninger om lokaliteten er for mangelfulle til at den kan verdisettes. Når alle temaer har fått sin verdi skal disse slås sammen og gi en summert verdi for området; enten A, B eller C. I en summert verdi er det den høyeste delverdien som angir totalverdien for området. For eksempel vil en lokalitet hvor bare ett av temaene kommer i klasse A, mens de andre temaene har lavere eller ingen verdi, skal lokaliteten vurderes som en svært viktig lokalitet (A). Fire lokaliteter har blitt stående som uprioriterte U. Dette skyldes hovedsakelig at dette er lokaliteter som er under restaurering og som sannsynligvis vil bli av spesiell verdi for artsmangfoldet på lengre sikt.
Kriteriene for hvilke lokaliteter som er svært viktige og viktige er angitt for hver naturtype i DN håndboka. Her er det gitt en faktabeskrivelse, samt at det er satt opp hvilke kriterier som

gjelder for utvelgelse og verdisetting. Når det gjelder Lokalt viktige – C områder er disse ikke beskrevet i håndboka. En pressemelding fra DN den 3. juni1999 (ref. 994737-tkl) beskriver hvordan disse områdene skal tas inn i prosjektet.
Enkeltartsfunn av rødlistearter i kategoriene truet (E), sårbar (V) eller sjelden (R) gir lokaliteten A verdi. Funn av rødlistearter i "lavere" kategorier gir automatisk B verdi, men dersom artsinventaret av slike arter vurderes å være spesielt interessant eller rikt, kan også disse artene være med på å gi naturtypen A-verdi.
Når det gjelder prioritering av viltområder i kommunen er denne sett i sammenheng med prioriterte viltområder i resten av fylket. Viltområdene er derfor verdifulle for viltet i regional målestokk, og det er lagt vekt på at viltområder langs kommunegrensene også er vurdert i forhold til den verdien disse områdene har fått i nabokommunene.

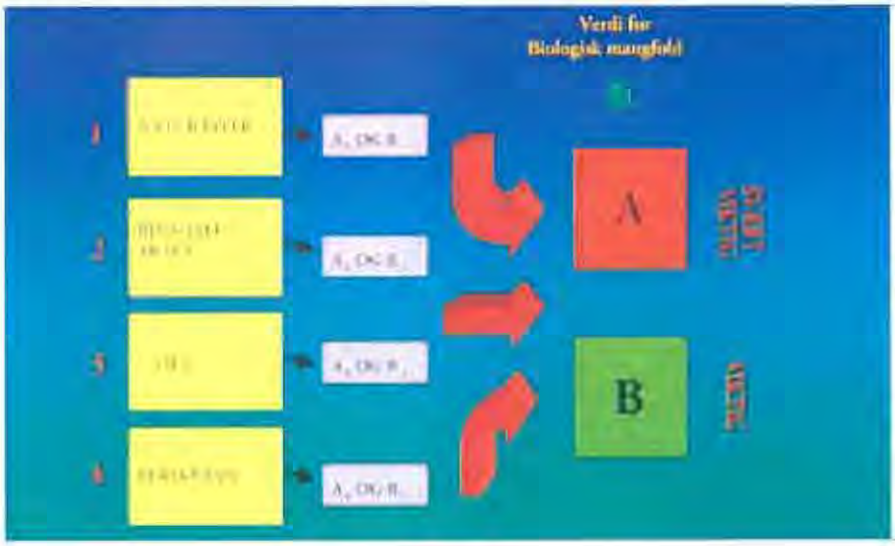

I dette prosjektet i kommunen har naturtyper (1) og til en stor del rødlistearter (2) blitt kartlagt. Vilt (3) er kartlagt tidligere. Ferskvann (4) er dekket av kartleggingen av naturtyper.

Fig. 4: Verdisetting av biologisk mangfold (fra DN håndbok 13-1999)

Resultater

Eidsberg kommune har gjennomført en kartlegging av naturtyper, dvs. lokaliteter som er av spesiell betydning for det biologiske mangfoldet. Disse ble supplert med naturtyper som ble kartlagt i forbindelse med miljøregistreringene i skog, som ble gjennomført parallelt med naturtypekartleggingen. I tillegg ble den tidligere viltkartleggingen revidert og innarbeidet i prosjektet. Det presiseres at det foreliggende resultatet ikke er et endelig produkt, men må betraktes som en god start på et kartleggingsarbeide hvor det alltid vil være behov for suppleringer og oppdateringer.

Resultatet av prosjektet består av tre hoveddeler:

1. En database med systematisert kunnskap om naturkvaliteter i kommunen (Natur2000).
2. Tre karttema som består av temaene Naturtyper (delt i naturtyper og MIS-registreringer*), samt et revidert Viltobskart.
3. En prosjektrapport som er inndelt i to hoveddeler; biologisk mangfold og vilt. Rapporten inneholder hovedsakelig en kort oppsummering av resultatet av kartleggingen samt mål og tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i kommunen.

Biologisk mangfold

Begrepet "biologisk mangfold" omfatter den enorme variasjonen av livsformer som finnes på jorda; millioner av dyr, planter og mikroorganismer, arvestoffene og livsmiljøene (økosystemene) de lever i

Biologisk mangfold er rett og slett det levende livet rundt oss. Dette mangfoldet er vi forpliktet til å ta vare på! Ødelegger vi det biologiske mangfoldet rundt oss, ødelegger vi for oss selv. Vi trenger en mangfoldig natur som råmateriale for produksjon av mat og medisiner, klær, brensel og råstoff. En allsidig natur har dessuten større estetisk og opplevelsesmessig verdi enn en monoton, ensartet natur. Planter, dyr og mennesker er avhengige av hverandre for å overleve. Hvis noen biter fra "naturens puslespill" forsvinner, kan det få store konsekvenser for livet på jorda. Det er derfor viktig at vi forvalter naturen på en måte som gjør at også framtidige generasjoner kan ha nytte og glede av den.

Et viktig resultat av kartleggingen av Naturtyper i kommunene er naturdatabasen Natur2000 inneholder pr. 27. jan. 2004 498 prioriterte lokaliteter. Av disse er det 345 naturtyper, 1286 viltobservasjoner, 247 karplanteobservasjoner og 190 registreringer av andre arter. Opplysningene i databasen er planlagt knyttet opp mot et digitalt kartverk slik at alle saksbehandlere i kommunene får opp opplysningene om biologisk mangfold og vilt på dataskjermen. Det er også av avgjørende betydning at grunneierne får kjennskap til eventuelle kartlagte lokaliteter på egen eiendom.

I henhold til forskrifter fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) vil opplysninger om sårbare viltlokaliteter bli holdt tilbake og vil kun være tilgjengelige for de som er bemyndiget til dette av kommunen. Å holde tilbake opplysninger medfører alltid en fare for at de ikke blir tatt hensyn til i arealplanleggingen. For å unngå dette vil alle lokaliteter bli vist på det digitale kartet til saksbehandlerne, men i stedet for at lokaliteten er koblet mot en tekst som beskriver lokaliteten vil det kun komme fram en henstilling om å kontakte Miljøansvarlig for nærmere opplysninger.

**Naturtypene ligger på to temalag. Naturtypene fra dette prosjektet på det ene (naturtyper2004.sos), og naturtyper fra MIS-prosjeket som er innarbeidet i både kart, database og rapporter (mis2004.sos). På uttegnede kart er alle naturtypene slått sammen, de kan imidlertid skilles ved at alle naturtyper fra MIS-kartleggingen ligger i en nummerserie fra fem hundre og oppover.*

Kartlagte naturtyper

Kartlagte lokaliteter / naturtyper i kommunene er for oversiktens skyld sortert under fem ulike hovednaturtyper. Hver naturtype er verdiklassifisert som; svært viktig, viktig, lokal verdi eller uprioritert. Kriteriene for denne inndelingen er gitt av DN (DN-håndbok 13/1999) og baserer seg på sjeldenhet, forekomst av truede/sårbare arter (rødlistearter), økologisk funksjon, mm. Lokaliteter som er gitt status uprioritert skyldes som oftest at kunnskapen er mangelfull om de biologiske verdier og/eller om naturtypen fortsatt eksisterer.

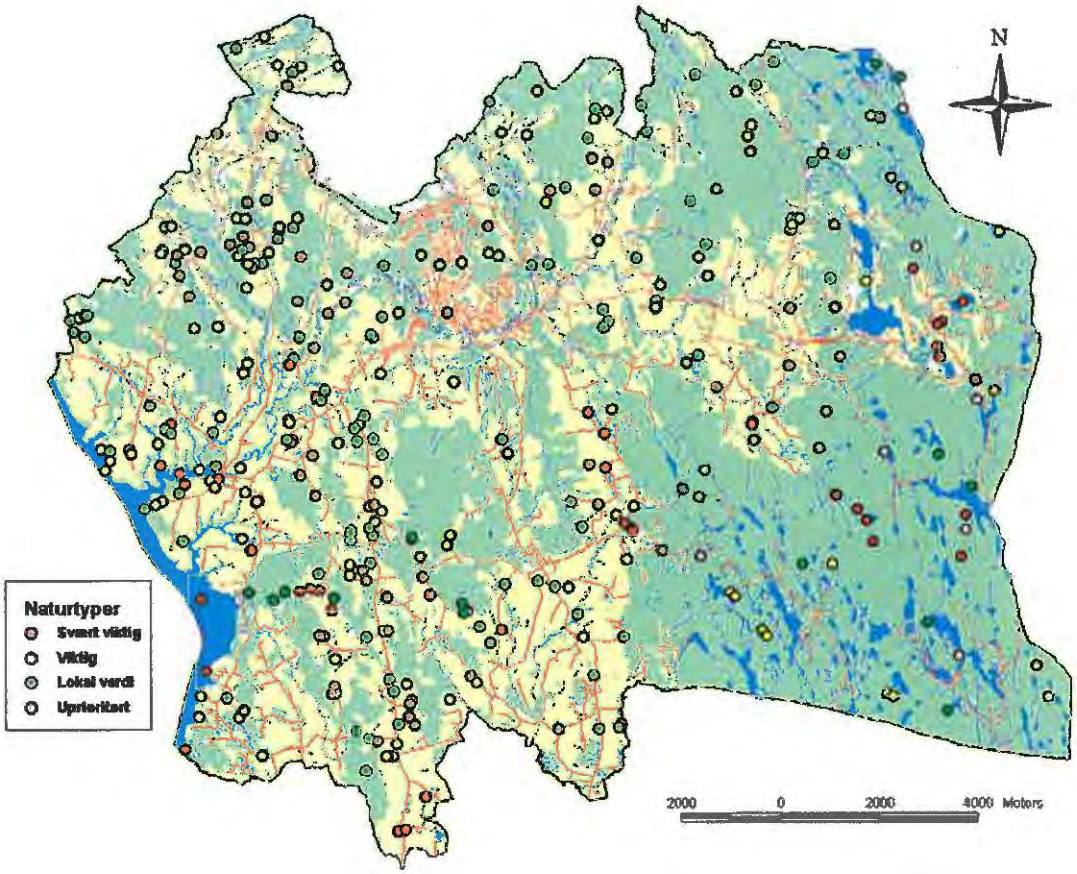

Fig. 5. Kartlagte naturtyper i Eidsberg av betydning for biologisk mangfold. Røde prikker er særlig viktige lokaliteter, gule er viktige, grønne er lokalt viktige og grå er uprioriterte.

Nedenfor er det satt opp en tabell (tab.1) over kartlagte naturtyper, antall av hver naturtype og antall i de ulike verdiklassene. En opplisting av de kartlagte naturtypene finnes som vedlegg bakerst i rapporten (Vedl. 1).

Tab. 1. Kartfestede naturtyper med spesiell verdi for biologisk mangfold i Eidsberg (status pr. 20. jan. 2004).

Hovednaturtype	Naturtype	Antall av naturtypen	Svært viktige	Viktige	Lokalt viktige	Uprioriterte
Ferskvann/våtmark	Andre viktige forekomster	1	1			
Ferskvann/våtmark	Dammer	136	70	45	20	1
Ferskvann/våtmark	Kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti	2	1	1		
Ferskvann/våtmark	Mudderbanker	1	1			
Ferskvann/våtmark	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	9	2	7		
Ferskvann/våtmark	Rike kulturlandskapssjøer	3	3			
Ferskvann/våtmark	Viktige bekkedrag	3		3		
Kulturlandskap	Andre viktige forekomster	1	1			
Kulturlandskap	Artsrike veikanter	2		1	1	
Kulturlandskap	Grotter/gruver	1		1		
Kulturlandskap	Hagemark	2		1	1	
Kulturlandskap	Naturbeitemark	26	2	3	21	
Kulturlandskap	Parklandskap	18	1	7	10	
Kulturlandskap	Småbiotoper	1				1
Kulturlandskap	Store gamle trær	19	2	4	13	
Myr	Andre viktige forekomster	1			1	
Myr	Intakt lavlandsmyr	14	5	9		
Rasmark, berg og kantkratt	Sørvendte berg og rasmarker	6	2	4		
Skog	Andre viktige forekomster	3			1	2
Skog	Gammel lauvskog	13		3	10	
Skog	Gråor-heggeskog	20	3	6	10	1
Skog	Rik edellauvskog	13	3	8	2	
Skog	Rik sumpskog	3		1	2	
Skog	Urskog/gammelskog	47	5	11	12	19
		345	102	115	104	24

Mål og tiltak - biologisk mangfold

Nedenfor er det satt opp mål og tiltak/strategier for å bevare det biologiske mangfoldet i kommunen. Først er det satt opp et hovedmål samt en del generelle tiltak som gjelder arealforvaltningen generelt. Deretter er målene og tiltakene delt inn etter samme inndeling som rapporten; i hovednaturtyper og med egne tiltak for viltet.
Når det gjelder målene er det svært vanskelig å utarbeide konkrete målbare tilstandsmål. For disse har vi valgt å foreslå handlingsmål som til forveksling kan minne om tiltak.
Ansvaret for igangsetting av de ulike tiltakene ligger på kommunen. Det er viktig at grunneierne ser sitt ansvar som forvaltere av vår felles natur og bidrar til å bevare denne til glede og nytte for kommende generasjoner. Informasjon til grunneiere generelt vil være et viktig tiltak. Spesiell informasjon til grunneiere som har lokaliteter med spesielle plante- og dyrearter på sin eiendom om hvordan man kan ivareta dette i samspill med en fornuftig drift, vil være et vesentlig virkemiddel. Uten et samarbeid med de berørte grunneiere vil det være meget vanskelig å oppnå positive endringer for å bevare det biologiske mangfoldet.

Hovedmål
Kommunen skal gjennom ulike tiltak bidra til å sikre trua og sårbare naturtyper og arter nasjonalt, regionalt og lokalt.

Generelle tiltak

1. Konkretisere kommunens miljømål, og innarbeide disse i retningslinjer for saksbehandling innen jord- og skogbruk og annen arealforvaltning.
2. Tilrettelegge og innføre rutiner slik at informasjonen i kommunenes naturdatabase (Natur2000) blir benyttet i løpende saksbehandling. Naturdata skal være tilgjengelig for relevante saksbehandlere i løpet av 2005. Det foreslås at ansvaret for oppdateringen av Natur2000 blir lagt til Næring- og miljøavdelingen.
3. Grunneiere av lokaliteter som er vurdert som "svært viktige" skal tilskrives personlig, og relevant informasjon med evt. skjøtselsråd skal legges ved. Det er deretter en ambisjon om å tilskrive også grunneiere med "viktige" lokaliteter.
4. Viltområdekartet er et viktig verktøy både i kommunens småskala arealforvaltning og i den landskapsøkologiske planleggingen. Viltområdekartet med tilhørende viltobservasjonskart bør gjøres tilgjengelig for saksbehandlere. Lokaliteter i viltobservasjonskartene som inneholder informasjon av sårbar karakter vil kun vises på det digitale kartet med et symbol og med en henvisning til å kontakte viltansvarlig i kommunen for ytterligere informasjon.
5. Kommunenes database med informasjon om det biologiske mangfoldet (Natur2000) bør vedlikeholdes og suppleres fortløpende, og det bør avsettes ressurser til videre kartlegging av det biologiske mangfoldet i kommunen da flere naturtyper er relativt dårlig kartlagt.
6. Alle lokaliteter som er kartlagt som særlig viktige- eller viktige lokaliteter for biologisk mangfold bør i fremtidige arealplaner minst ha planstatus LNF område uten adgang til spredt bebyggelse, eller ikke lavere planstatus enn tidligere.
7. Kommunene har etter hvert et stort datamateriale som i størst mulig grad bør gjøres tilgjengelige for grunneiere, innbyggere, skoleverket, m.fl. Kommunene skal utvikle et eget nettsted for biologisk mangfold hvor det kan legges ut informasjon om viltområder, viktige lokaliteter for biologisk mangfold, artslister, mm. På dette nettstedet bør det også ligge en digital versjon av planen for biologisk mangfold, samt f.eks. informasjon om tilskuddsordninger for fremme av biologisk mangfold.
8. Kommunen vil søke et tettere samarbeid med skolene for å øke bevisstheten hos den oppvoksende generasjonen om verdien av biologisk mangfold. Det er ønskelig at skolene i samarbeid med interesserte grunneiere tar for seg og følger opp utviklingen av et utvalg av kartlagte naturtyper i deres nærområde som en del av miljøundervisningen.
9. Det er kjent at artsmangfoldet og individtettheten av både dyr og planter er høyere på økologisk drevne landbrukseiendommer enn eiendommer med tradisjonell drift. Næring- og miljøavdelingen bør derfor sørge for å øke sin kompetanse på dette området for å kunne videreformidle denne type kunnskap til interesserte grunneierne.
10. Stimulere til et allsidig landbruk, bla. ved å fokusere på verdien av å holde beiter i hevd.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10
Næring- og miljøavdelingen og skolesjefen: 8
Næring- og miljøavdelingen og IKT-ansvarlig i kommunen: 7

Det presiseres at alle tiltak skal gjøres i samarbeid og forståelse med grunneierne.

Spesifiserte tiltak

Nedenfor følger en rekke spesifikke tiltak som vil bidra til å ivareta deler av mangfoldet i kommunene. Samtlige tiltak må koordineres med, og gjennomføres i samarbeid med grunneier.

Myr

Intakt lavlandsmyr

Myr er økosystem med høy grunnvannsstand og hvor det gjennom årtusener har blitt dannet et tykke lag med torv Viktige naturtyper av myr er i hovedsak koblet mot grad av urørthet, sjeldenhet, kontinuitet og artsrikdom. Myrene har direkte betydning for en lang rekke spesialiserte arter, men også indirekte som funksjonsområde for arter i tilknytning til omliggende areal. Myrene har også viktig funksjon som vannmagasin, og myrenes svampeffekt bidrar til at bekker og elver i skog og kulturlandskapet ikke blir tørrlagte i perioder med lite nedbør.

Fig. 6. Jyrihellermosen er en av de fineste myrene i kommunen og er vurdert som nasjonalt viktig. Foto: Ola M. Wergeland Krog 03.09.2003.

Svært mange av de opprinnelige myrene i kommunen er drenert og tilplantet med skog eller drenert og dyrket opp. Det er særlig rikmyrene som har blitt dyrket opp, og det er trolig lenge siden den siste rikmyra ble dyrket opp i Eidsberg. Myrgrøfting de siste årene har stort sett blitt gjort som et ledd i skogreisingen. Det er mange myrer i Eidsberg og i all hovedsak ligger disse i fjella øst i kommunen. Den myr-naturtypen som er mest aktuell i Eidsberg er "Intakt lavlandsmyr", og her er det særlig større, mest mulig urørte myrer på over 50 daa som er kartlagt. Totalt er det registrert 14 lokaliteter i kategorien "Intakt lavlandsmyr". Av disse er det kartlagt fem myrer som fremstår som nærmest helt urørte, samt ni lite berørte myrer.

Det må imidlertid påpekes at størrelse på ei myr kan være vanskelig å beregne bare ut i fra kart. Flere myrer kan henge sammen med lange myrstrenger eller halser og det blir nærmest et skjønnspørsmål om de kan betraktes som ei myr. Ofte vil navnetradisjonen påvirke inndelingen av et sammenhengende myrområde i flere enheter, mens de i virkeligheten kanskje tilhører samme myrsystem. Bliksen ved Ertevannet er et godt eksempel på et sammensatt myrkompleks (fig. 7). Bliksen er også den største av de registrerte myr-naturtypene i kommunen og er på ca. 325 daa.

Intakt lavlandsmyr står oppført på lista over truede og hensynskrevende naturtyper i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000 (Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand).

Mål
Arealet av myr bør ikke reduseres fra 2003-nivå da naturtypen har hatt sterk tilbakegang de siste 50 år.

Tiltak
Ved kommunens behandling av saker som gjelder grøfting av myr og skogsmark, legges det i biologisk mangfold-sammenheng vekt på følgende forhold:

1. Det skal være svært tungtveiende grunner til at enkeltmyrer kan grøftes, legges ut til torvtekt eller utsettes for annen aktivitet som fører til at myrarealet reduseres.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

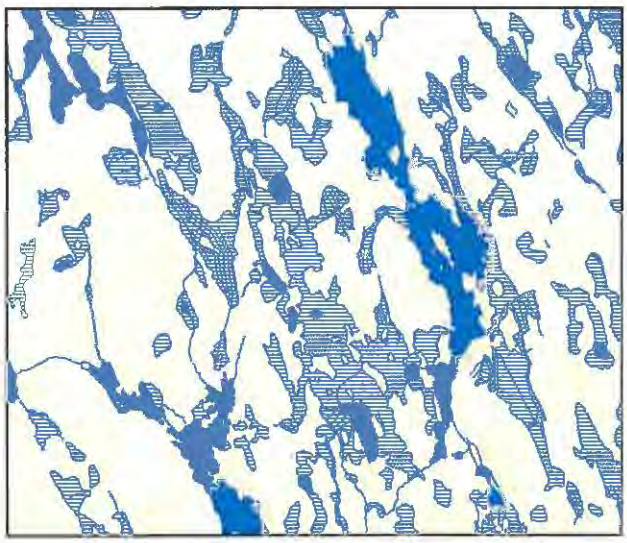

Fig. 7. Utsnitt av et område med mye myr i Fjella. Midt i bildet er Bliksen og den store sjøen til høyre er Ertevannet. Dette utsnittet illustrerer tydelig hvor vanskelig det kan være å avgrense enkeltmyrer.

Rasmark, berg og kantkratt

Sørvendt berg og rasmark
Omfatter områder under skoggrensa som har et varmere lokalklima enn det omkringliggende miljøet. For mange arter er dette en klimatisk gunstig biotop og disse områdene har ofte større artsrikdom enn et flatere terreng omkring. Særlig gjelder dette insektarter. Seks lokaliteter med berg og rasmark er kartlagt, alle ligger ned mot Glomma. Alle seks er sildreberg helt ned mot vannkanten og er små lokaliteter, fra 0,6 til 4 daa. For alle lokalitetene er det en eller flere rødlistede lavarter som er bakgrunnen for prioritering og avgrensning. De rødlistede lavaartene er dvergskjold (R), strandhinnelav (DM) og sørlandspolster (DM).
Den nasjonalt sjeldne lavarten dvergskjold er påvist på to av dem, og bringer disse lokalitetene opp til nasjonal verdi. Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmeld. 8/1999-2000.

Fig. 8. Sørvestvendt bergvegg ved Glomma hvor den rødlistede lavarten sørlandspolster er påvist. Foto: Ola Wergeland Krog

Mål
Sørvendte berg og rasmarker med betydning for biologisk mangfold skal ikke utsettes for fysiske inngrep.

Tiltak
1. Se generelle tiltak om informasjon til grunneiere. Naturtypen er generelt dårlig kartlagt og bør kartlegges nærmere. Kartleggingen bør utføres innen 2010.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Fig.9. Nærbilde av den lille unnselige lavarten dvergskjold.

Kulturlandskap

Områder der dagens kulturmarkstype eller arealtype og artsutvalg er betinget av tidligere og nåværende arealbruk og driftsformer. Mange ulike naturtyper som var vanlige før har gått kraftig tilbake. Disse naturtypene er ofte artsrike miljøer med mange spesialiserte arter som er avhengig av kulturpåvirkning. Mest unike i både nasjonal og internasjonal målestokk er ravinelandskapene. Spesielt flotte er leireravinene når de holdes åpne av beitende husdyr. For folk flest i Indre Østfold kan det virke rart at ravinelandskaper er sjeldne, men de er faktisk sjeldne globalt. Når de dessuten i flere tiår har blitt utsatt for holesletting med tunge bulldosere og at mange nå er i ferd med å gro igjen pga. opphør av beite, er det på tide å gjøre en ekstra innsats for å stoppe denne negative utviklingen. Tiltak for å holde beiteraviner i hevd bør derfor ha meget høy prioritet i arealforvaltningen i alle Indre Østfold-kommunene.

Fig. 10. Ravinelandskapet ved Dynjan og Lunde holdes fortsatt i hevd og er et av de flotteste i fylket og dermed også i internasjonal målestokk. Forsvinner beitedyra gror ravinelandskapet fort igjen med kratt og skog. Foto: Ola M. Wergeland Krog, 3. juni 2003.

Nedenfor følger det en presentasjon av de ulike naturtypene i kulturlandskapet som er påvist i kommunen, samt noen som burde kunne finnes, men som ikke er påvist:

Naturbeitemark og hagemark

Beite er ikke noe entydig begrep, snarere en samlebetegnelse på arealer som blir direkte høstet av husdyr. Jordtype, lokalklima, fuktighetsforhold, beitekontinuitet og

gjødselpåvirkning har betydning for artsmangfoldet. De mest artsrike typene beitemark er de ugjødslete beitene og hagemarkene. Hele 26 lokaliteter med naturbeitemark og 2 med hagemark er prioritert i kartleggingen. Skillet mellom de to naturtypene er flytende, særlig i vår region, og de omtales derfor sammen.

To lokaliteter er vurdert som nasjonalt viktige (A), fire som regionalt viktige (B) og 22 som lokalt viktige. Flere av lokalitetene kan nevnes, men ravinebeitene ved Dynjan – Lunde er i en egen klasse (fig. 10). En av de minste av de registrerte lokalitetene har også blitt prioritert som nasjonalt viktig. Dette er et lite hestebeite på Løkka i Hærland med stort artsmangfold og en av de største forekomstene av den rødlistede arten solblom i fylket (fig. 11).

Fig. 11. Et lite hestebeite på bare 7 dekar er et av de artsrikeste i kommunen og har en stor bestand av solblom. Foto: Ola Wergeland Krog 17. juni 2003.

En stor utfordring for å bevare beitelandskapet i kommunen er nedgangen i husdyrholdet. Husdyr er en forutsetning for å bevare beitelandskapet. Naturbeitemark står oppført som hensynskrevende og hagemark som truet i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål

Arealet med ugjødslet naturbeitemark og hagemark i bruk skal ikke være lavere enn arealet i 2003.

Tiltak

1. Prosjekter med formål å opprettholde eller gjenoppta bruken av denne naturtypen vil ha prioritet når det gjelder bruken av midlene til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL).
2. Samarbeide om tilrettelegging for beiting, koble husdyrprodusenter med aktuelle areal.

Ansvarlig

Næring- og miljøavdelingen: Alle

Fuktenger

Åpne, beitebetingete naturenger som er på våt eller permanent fuktig mark. Naturtypen opptrer gjerne i tilknytning til delta, elvesletter eller i forlengelsen av langgrunne innsjøbukter, og er den viktigste og mest artsrike åpne naturtypen i våtmarker. Fuktenger har hatt en vid utbredelse (trolig over hele landet) i tilknytning til våtmarksområder som delta og elvesletter, men er nå på rask tilbakegang pga. opphørt hevd.

Større fuktenger har en meget stor betydning som hekke- og rasteplass for fugl. Eksempler på hekkende arter kan være vipe, rødstilk, storspove, enkeltbekkasin og gulerle. Det finnes flere fuktenger langs Glomma, men utgjør som oftest en liten del av større ravinebeiter og er derfor ikke registrert spesielt. Eksempler på fine fuktenger finnes ved Lysakermoa og nedenfor Høie (fig. 12), begge langs Glomma.

Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000).

Mål
Arealet med fuktenger og kvaliteten (både beitet og ikke beitet) av fuktengene skal ikke være lavere enn 2003-nivå.

Tiltak
1. Motivere grunneiere til å opprettholde beite på fuktenger og gjenoppta beite der det er opphørt.
2. Prosjekter med formål å opprettholde eller gjenoppta bruken av denne naturtypen vil ha prioritet når det gjelder bruken av midlene til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL).

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Fig. 12. Fukteng ved Glomma nedenfor Høie. Uten beitedyr vil området raskt gro igjen med kvasstarr. Foto: Ola Wergeland Krog 15. juli 2003.

Slåtteenger
Artsrike slåtteenger som holdes i hevd med slått har etter hvert blitt en meget sjelden naturtype i landet. Gjengroing eller tilførsel av gjødsel, er de største truslene mot denne naturtypen som er så viktig for en rekke planter, sopp og insekter. Ingen registreringer ble gjort av denne typen i kartleggingsarbeidet. Enkelte mindre forekomster forekommer trolig, men disse er ikke blitt registrert. Oftest er det mindre områder som blir slått av estetiske årsaker som fortsatt finnes. Det bør fokuseres på å opprettholde eller reetablere et minimum av urterike slåttemarker slik at kommunen kan bidra til at denne så typiske Naturtypen står oppført som truet på lista over truede og hensynskrevende naturtyper i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål
Etablere noen ugjødsla slåtteenger med regelmessig skjøtsel innen 2007.

Tiltak
1. Gjennom samarbeid med bondeorganisasjoner, grunneiere og evt. historielag velge ut egnede lokaliteter med artsrike, ugjødsla slåtteenger som kan fungere som eksempel-arealer for naturtypen. Dette avklares innen 2007.
2. Vurdere muligheten for å etablere slåtteeng / blomstereng på deler av noen av de offentlige arealer.
3. Prosjekter med formål å opprettholde eller gjenoppta bruken av denne naturtypen vil ha prioritet når det gjelder bruken av midlene til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL).

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Artsrike veikanter
Artsrike veikanter fungerer som en erstatning for alle de artsrike slåtteengene som har forsvunnet. Grunnen til dette er at de for en stor del skjøttes som slåttemark; de slås hvert år, og det tilføres ikke gjødsel. Veikantenes betydning for det biologiske mangfoldet ble bekreftet i en svensk undersøkelse der veikanter kom på tredjeplass av 33 ulike markslagstyper når det gjaldt totalt antall kartlagte plantearter (Svensson 1988). Å flytte slåttetidspunktet til slutten av juli, samt å unngå bruk av sprøytemidler, er ofte det eneste som skal til for å framelske

artsrike veikanter. Kun to lokaliteter er registrert, men det finnes med sikkerhet flere. En av de kartlagte veikantene er meget eksklusiv. Dette er liten strekning langs den gamle kongeveien på strekningen mellom Svarverud og Trollebergtjern, som har en bestand av den i Østfold meget sjeldne arten bakkesøte. Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Fig. 13. Frodig veikant ved Nordheim i Hærland som er et godt eksempel på at det er mulig å ha artsrike veikanter langs kornåkre hvor både sprøytemidler og kunstgjødsel utgjør en stor trussel mot artsmangfoldet. Foto: Ola Wergeland Krog 17. juni 2003.

Mål
Bevare de artsrike veikantene i kommunen og legge til rette for at øvrige veikanter får et høyere artsmangfold.

Tiltak
1. Utarbeide en instruks for slått av veikantene langs de kommunale veiene i løpet av 2006 og samtidig etablere målbare tilstandsmål for naturtypen.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen og teknisk etat: Alle

Småbiotoper
Småbiotoper er små artsrike «oaser» i et ellers ensartet jordbrukslandskap som f.eks. åkerholmer, steingjerder, murer, gravhauger, bergknauser, rester av naturlig vegetasjon langs eiendomsgrenser, gårdstun, åkerreiner, etc. Det kan også være små lokaliteter med forekomst av sjeldne arter som av og til kan dukke opp på uventede steder. I et intensivt utnyttet kulturlandskap har småbiotopene en viktig økologisk funksjon som tilfluktssteder for mange av artene i landskapet. Småbiotopene kan fungere bl.a. som overvintringssteder for insekter, de gir ly, føde og de kan fungere som spredningskorridorer i landskapet. Kun én lokalitet er registrert som småbiotop og dette er en forekomst av den sjeldne busken tysbast ved Svarverud (lok. 79). Det er imidlertid sikkert at det finnes mange lokalt viktige småbiotoper spredt over kommunen, men disse har det ikke vært ressurser til å prioritere kartleggingen av i denne kartleggingen. Naturtypen står oppført som truet i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål
Ivareta kartlagte småbiotoper med lokalt, regional og nasjonalt sjeldne arter, samt øke kunnskapen om forekomsten av denne naturtypen.

Tiltak
1. Se generelle tiltak. Tilskrive grunneiere som har kartlagte småbiotoper med informasjon om spesielle funn og om skjøtsel av den enkelte lokalitet.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Store gamle trær

Store og gamle frittstående lauvtrær i kulturlandskapet, kan være svært artsrike og representerer lang kontinuitet. De er viktige habitat for sjeldne og rødlistede arter av både lav, sopp, mose og insekter. Omkring trærne er det ofte en smal randsone der mange eng- og kantsonearter har mulighet til å overleve, noe som også gir verdifulle tilskudd til artsmangfoldet. I Eidsberg er det registrert 19 forekomster av denne naturtypen og av disse er det to som har blitt vurdert til nasjonal verdi og spesielt. Den ene trolig den største eika (størst diameter) i Eidsberg og står på gården Rud Østre. Denne ble fredet etter naturvernloven den 16.02.1963. Den andre som har fått nasjonal verdi er ei kjempeask på Hjelmark bla. med funn av den sjeldne lavarten bleikdoggnål. Naturtypen står oppført som truet i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Fig. 14. Store gamle trær er livsviktige for mange spesialiserte arter. Bildet viser ei kjempeask på Hjelmark som er av av de absolutt største i regionen. Den sjeldne lavarten bleikdoggnål er påvist på aska. Foto: Ola Wergeland Krog 26.05.2003

Mål

I fremtiden skal antall store gamle trær i kulturlandskapet, spesielt av treslagene eik, lind, spisslønn, alm, ask, selje og osp, ikke være lavere enn 2003-nivå.

Tiltak

1. Informere grunneiere som har trær som er vurdert som nasjonalt eller regionalt viktige om verdien av disse. Søke fram de 11 forekomstene av store trær i databasen Natur2000 hvor det er skrevet inn skjøtselsråd og informere grunneierne om dette. Skjøtselsrådene dreier seg i de fleste tilfeller om å fristille trærne da store løvtrær krever mye lys.
2. Kartlegge de 10 største trærne av hvert edelløvtreslag i kommunen. Av pedagogiske hensyn bør det gjennomføres som et skoleprosjekt.
3. Motivere til å plante trær som skal bli store og monumentale i fremtiden. Aktuelle steder å plante trær er skolegårder, barnehager, grøntområder/friområder, parker, eiendomsgrenser i jordbrukslandskapet, langs veier og gang-/sykkelveier.

Ansvarlig

Næring- og miljøavdelingen: 1, 2
Forvaltning, drift og vedlikehold (FDV): 3

Parklandskap

Gamle parklandskap består ofte av mange ulike elementer som sammen danner en helhetlig naturtype med mange kvaliteter for sjeldne og truede arter. Store gamle løvtrær, steingjerder, dammer, gamle bygninger, stabile vegetasjonssamfunn mm. er viktige elementer i parklandskap, og er viktige indikatorer på naturtypen. Mangel på biotoper med lang kontinuitet er en av de viktigste årsakene til at mange arter i dag regnes som truede eller sårbare. Mange av disse artene har funnet seg til rette i gamle parker eller alléer, nettopp på grunn av de stabile miljøene disse representerer. Størst artsrikdom finnes i parker med stort innslag av gamle lauvtrær, og gjerne i de middels skjøttede parkene. Det er registrert hele 18 prioriterte parklandskap og alléer i kommunen. Av disse er det én som regnes som nasjonalt viktig, dette er parkanlegget på Mustorp hvor det i tillegg til en mengde store trær av mange arter også er påvist sjeldne arter. Av regionalt viktige hageanlegg/ parker kan Salmonrud, Foss, Sulerud m.fl. nevnes. Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Fig. 15. Det flotte hageanlegget på Mustorp inneholder mange store trær, og som et eksempel til etterfølgelse har ei stor gammel stormbrukket lind fått lov til å stå. Denne er viktigere for artsmangfoldet enn et friskt stort tre. Foto: Ola Wergeland Krog 15.09.2003.

Mål

Ivareta alle gamle parklandskap med deres biologiske kvaliteter.

Tiltak

1. Det bør etableres rutiner for kommunale grøntanlegg slik av kunstgjødsel og sprøyting i størst mulig grad unngås, og at store gamle trær som kan være farlige for forbipasserende heller beskjæres kraftig enn å hogges ned. Det bør også legges vekt på at det benyttes trær med potensiale til å bli flere hundre år gamle når det planlegges kommunale grøntanlegg. Det har i en periode blitt benyttet mye svenskeasal, bjørk og andre kortlivede arter som har langt mindre verdi for artsmangfoldet når de blir gamle.

Ansvarlig

Teknisk etat: Alle

Erstatningsbiotoper
Samlebetegnelse på menneskeskapte biotoper som erstatter/supplerer naturlige leveområder for sjeldne arter. Naturtypen har flere likhetstrekk med naturtypen skrotemark, men på skrotemark består floraelementet gjerne av innførte arter. Et eksempel er sand- og grustak, som har blitt viktige leveområder for mange sjeldne insektarter som er avhengige av naken sand- og grusmark. Disse artenes naturlige leveområder kan ha vært naken sand på brente furumoer, erosjonsskråninger langs elver og lignende habitater som i dag er på tilbakegang p.g.a. effektiv brannslukking, elveforbygninger og andre tiltak for å hindre ras og erosjon generelt.
Ingen lokaliteter er kartlagt, men da dette er ny kunnskap, er det lite kunnskap om forekomster av denne naturtypen. Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål
Kartlegge og bevare verdifulle erstatningsbiotoper i kommunen.

Tiltak
1. Erstatningsbiotoper i kommunen bør kartlegges, eksempelvis om det finnes gamle grustak med interessant flora eller fauna. Dette avklares innen 2010.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Skrotemark
Skrotemark er en samlebetegnelse på menneskeskapte naturtyper som i hovedsak oppstår i forbindelse med deponering av masser, samt industri- og anleggsvirksomhet. Naturtypen er ofte noe forstyrrelsesbetinget, og inneholder gjerne innførte arter eller konkurransesvake arter som etablerer seg i ledige nisjer.
Mange skrotemarksområder har forekomster av sjeldne arter, og kan dessuten framvise stabile vegetasjonssamfunn. Naturtyper som ballastplasser er etterhvert blitt sjeldne. Deponier i forbindelse med gruvevirksomhet kan også huse interessante og spesialiserte arter. Ingen lokaliteter av denne naturtypen er kartlagt i kommunen, men da forståelsen for betydningen av denne naturtypen representerer relativt ny kunnskap i offentlig naturforvaltning, er lite gjort i kartleggingssammenheng. Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål
Framskaffe en oversikt over verdifulle skrotemarkslokaliteter og sørge for en forsvarlig forvaltning av disse.

Tiltak
1. Skrotemarkslokaliteter i Eidsberg bør kartlegges innen utgangen av 2010 og grunneiere informeres om hva som er kartlagt og hvordan de enkelte naturtypene skal skjøttes.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Grotter/gruver
Frostfrie og uoppvarmede hulrom som holder stabil temperatur, og hvor vintertemperaturen i hele eller deler av hulrommet ikke går under frysepunktet. Oftest med høy luftfuktighet og/eller med vannansamlinger.
Naturtypen kan inneholde spesialiserte arter. Mange arter benytter gruver og grotter som oppholdssted i visse perioder, eller de tilbringer hele livet i denne typen lokaliteter. Den mest kjente artsgruppen som benytter seg av naturtypen til overvintring er flaggermus, hvorav flere

er rødlistede, men også insekter, snegl, krepsdyr, edderkopper m.fl. forekommer. Kun én kartlagt lokalitet; Høytorp fort (lok.nr. 7). Dette er en av de viktigste overvintringslokalitetene for flaggermus i landet.
Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Fig. 16. Høytorp fort er en viktig lokalitet for overvintrende flaggermus. Her en gruppe nordflaggermus i dvale. Foto: Ola Wergeland Krog

Mål
Gruver, grotter og festningskjellere sikres/opprettholdes som overvintringsplasser for flaggermus og andre arter som er avhengige av naturtypen.

Tiltak
1. I forbindelse med bruksendringen av Høytorp fort bør det settes opp retningslinjer for videre utbygging. Retningslinjene bør inneholde en beskrivelse av tiltak, materialer og bruk som kan være skadelig for flaggermusene.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Fig. 17. Høytorp fort. Foto: Jostein Flåøien

Ferskvann / våtmark

Alle naturtyper som betinges av åpent ferskvann. Norge har en uvanlig stor tetthet av ulike ferskvannstyper, som er utbredt over hele landet. Ferskvannsnaturen har en viktig økologisk funksjon som påvirker mange naturtyper ellers. Selv om norske vann og vassdrag generelt er karakterisert som ione- og næringsfattige, har vi en lang rekke spesialiserte arter, hvorav mange er truede. Viktige naturtyper i ferskvann er i hovedsak koblet mot grad av urørthet, økologisk funksjon, sjeldenhet og artsrikdom.
Eidsberg kommune har mange vann og tjern, og det er særlig i fjella sørøst i kommunen at det er særlig vannrikt. I følge digitalt kartverk er det 170 vannflater på over to dekar i kommunen. Noen av disse er elve- og bekkeløp men korrigerer en for dette er det anslagsvis 160 vann og tjern i kommunen. Til sammenligning finne det ikke et eneste vann eller tjern i nabokommunen Askim. I tillegg til mange vann og tjern har kommunen uvanlig mange dammer samt en lang strandlinje mot Glomma.

Mudderbanker

Åpne, beskyttede strandsoner og gruntvannsområder på finsubstrat (leire, mudder, silt, finsand). Ofte kulturpåvirket og avhengig av beite. Særlig knyttet til bakevjer, bukter og dammer langs stilleflytende elver, samt til deltaområder, men også ved grunne innsjøer. Karakterisert av nærmest naken leirebunn, men med mange små, ettårige, amfibiske (periodevis vannlevende) planter som gjerne betegnes som "pusleplanter". (Må ikke forveksles med gjenslammingsområder med f.eks. takrørskog). Ofte viktige rastelokaliteter for trekkende vadefugler. Den største forekomsten av mudderbanker i kommunen er Lysakermoa naturreservat (lok.nr. 64), hvor størstedelen av reservatet er mudderbanker og gruntvannsområder. Langs Glomma er det dessuten kartlagt flere lokaliteter som består av en varierende andel mudderbanker, men hvor de inngår i sammensatte områder som f.eks. Lekumevja (lok.nr. 62). Her er det påvist en rekke pusleplanter og det er et rikt både dyre- og planteliv.

Fig. 18. Mudderbankene på Lysakermoa er viktig for mange viltlevende planter og dyr, men hestene trekker nok dit helst for å unngå fluer og klegg. Foto: Ola Wergeland Krog 1995.

Endret vannreguleringsreglement med døgnregulering, helgeregulering mm. kan være en trussel mot naturtypen eller det biologiske mangfoldet på mudderbankene, men på dette området finnes det i dag liten kunnskap.
Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål

Mudderflatene langs Glomma skal bevares.

Tiltak

1. I samarbeid med grunneiere opprettholde og helst øke bruken av områdene langs Glomma som beitemark.

2. Følge med på utviklingen på mudderbankene i forbindelse med endrede vannføringsregimer i Glomma.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Viktige bekkedrag
Bekkene og de små vassdragene er blodårene i landskapet, særlig i intensivt drevne kulturlandskap og fattige skogsmiljøer. Verdien ligger både i vannstrengen og i kantsonene langs bekkene. Kartleggingen fokuserer på spesielt verdifulle partier og bekker med landskapsøkologisk betydning. Av flere årsaker kan små vassdrag karakteriseres som biologiske oaser i landskapet. Den biologiske produksjonen er generelt høy, og naturtypen er ofte artsrik. Bekkene fungerer dessuten som spredningskorridorer/vandringsveger. Spesielt i et fragmentert landskap som i Eidsberg har bekkene en meget viktig funksjon som ferdselsårer og spredningsveier for dyre- og plantearter og åpne bekker har stor økologisk verdi selv om det ikke er påvist spesielle arter der. I Eidsberg er lokaliteter prioritert. Alle de fire er gitt regional verdi. Det største vassdraget (sett bort i fra Glomma) er Hæra, som renner gjennom hele kommunen. At det ikke er flere skyldes manglende ressurser, for i et intensivt jordbruksområde vil bekkene alltid ha en viktig funksjon. Skjøtsel av bekker bør sees i sammenheng med stell av bekkekanter og kantvegetasjonen hvor noen stikkord er; slakkere bekkekanter og utvidelse av kantbredden, hindre at store trær bryter rota ut i bekken, tynning for å hindre utskygging av undervegetasjonen, mm. Naturtypen står oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål
De biologiske verdiene i viktige bekkedrag opprettholdes eller forbedres fra 2000-nivå, og det er et mål at krepsebestanden i Dørja skal være livskraftig innen 2010.

Tiltak
1. I samarbeid med grunneiere prøve å forbedre livsmiljøet i bekkene ved å øke vannkvaliteten og vannvolumet i bekkene ved anlegging av fangdammer, terskler, ol.
2. I samarbeid med Rakkestad kommune, samt grunneiere både i Eidsberg og Rakkestad, skal det jobbes videre med å styrke krepsebestanden i Dørja.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Dammer
Små og grunne vannansamlinger, hovedsakelig i kulturlandskapet, naturlige eller anlagte. Levested for mange arter som på grunn av naturtypens sterke tilbakegang regnes som truede. Naturtypen kan dessuten ha en viktig økologisk funksjon, f.eks. som drikkevannskilde i ellers tørre kulturlandskap for kulturlandskapsarter som piggsvin, flaggermus, rådyr og småfugl. Stor og liten salamander er typiske damarter og begge står og har stått på den norske rødlista i mange år. Eidsberg er en av "damkommunene" i landet, og kommunen har et spesielt ansvar for denne naturtypen. I forarbeidene til kartleggingen ble det totalt søkt fram ca. 550 vannforekomster under 2 daa. Etter en gjennomgang på kart ble ca. 100 av de små vannforekomstene utelatt som myrpytter, bekkestrenger, bassenger, ol. og av de resterende 450 er anslagsvis halvparten besøktda dette var Det var ikke ressurser til en systematisk gjennomgang av alle disse dammene, men anslagsvis halvparten av dammene er besøkt. Totalt er 135 eksisterende dammer registrert. Av disse er det 23 dammer med stor salamander, 53 dammer med liten salamander og tre dammer med salamander hvor det er usikkert hvilken av artene det er. Av de 135 dammene er 70 vurdert som nasjonalt viktige A, 45 regionalt

viktige B og 20 lokalt viktige C. På et eget digitalt kartlag er det også registrert hvilke dammer som er forsvunnet, dette vil være nyttig ved framtidig kartleggingsprosjekter. Den største trusselen mot dammer er gjenfylling, drenering, gjengroing og forurensing/forsøpling. For mange av de typiske damartene er utsetting av fisk eller ender/gjess en trussel. Naturtypen står oppført som truet i St.melding nr. 8 /1999-2000.

Fig. 19. Beitemarksdam på Eidsberg prestegård. Full av ekkel grønske for den ukyndige, en juvél for den kyndige. Hele vannflaten er dekket med den rødlistede flytebladsplanten stor andemat og de store lysegrønne tuene i dammen er rødlistearten nikkebrønsle. Dammen er vurdert til å være av nasjonal verdi. Foto: Ola M. Wergeland Krog 15. juli 2003.

Mål

Antall kartlagte dammer skal økes i forhold til 2000-nivå.

Tiltak

1. Grunneierne skal oppfordres og motiveres til å opparbeide nye eller restaurere gamle gjenfylte dammer. Det bør arrangeres kurs i temaet, gjerne som en integrert del av et fangdamkurs og øvrige kurs som avholdes i forbindelse med kulturlandskapsforvaltning.
2. Øke antall dammer på kommunal grunn, f. eks. i forbindelse med eksisterende og fremtidige parkanlegg, samt utbedring av skolearealer.
3. Videreføre det påbegynte samarbeidsprosjektet med skolene i kommunen for å få en skikkelig oversikt over status for dammene i kommunen.

Ansvarlig

Næring- og miljøavdelingen: Alle

Kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti

Meandrerende elveparti er partier der elva slynger seg i store buer over en flat elveslette. Elva graver i ytterkant, og sedimenterer i innerkant av meanderbuen. Flomdammer er små, grunne (< 5 m) vannforekomster på elvesletter som oversvømmes ved flom. Ofte med begrenset levetid. Kroksjøer er avsnørte elvebuer (meanderbuer), mens flomdammene ofte er rester av gamle flomløp, oppdemte bekkemunninger o.l.

Forekomstene er karakterisert av arter som finnes spredt til sjelden i selve elvestrengen, og dels arter som hører hjemme i små, grunne vannforekomster.

Kun én lokalitet er registrert, men hele Hæra prioritert som én regionalt viktig lokalitet. Den kunne gjerne vært delt opp i flere lokaliteter med kun meandrerende strekninger, men det ble valgt å se helhetlig på hele elvesystemet. Hæra har flere partier med mange meandersvinger (fig. 20), f.eks. over hele Homstvedtssletta.

På grunn av oppdyrking av våtmark og elveforbygninger, har naturtypen blitt relativt sjelden i landskapet.

Naturtypen representerer «oaser» i vassdraget med et ofte stort og særpreget biologisk mangfold og høy produksjon. Naturtypen står oppført som truet i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

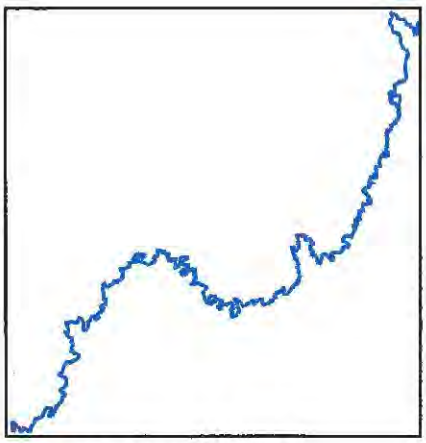

Fig. 20. Hæra er flott meandrert i nesten hele sitt løp fra Trøgstadgrensen til Lekumfossen.

Mål

Lengden og kvaliteten av meandrerende elveparti i fremtiden skal ikke være mindre enn 2003-nivå. Avsnørte kroksjøer skal bevares.

Tiltak

1. Bevare kantsoner langs meandrerende elver/bekker ved å arrangere kurs i forvaltning av naturtypen.

Ansvarlig

Næring- og miljøavdelingen: Alle

Naturlige fisketomme innsjøer og tjern

Myrtjern samt mer eller mindre høyereliggende innsjøer som pga. spredningshindere eller uegnete forhold for reproduksjon er naturlig fisketomme, og hvor det heller ikke har vært satt ut fisk. Naturtypen inneholder sjeldne samfunn av bunndyr og plankton som er særlig følsomme overfor fiskepredasjon. Flere rødlistearter.

I Eidsberg er det kartlagt 9 lokaliteter med fisketomme myrtjern. To av disse er vurdert til nasjonal verdi pga. funn av den rødlistede

Fig. 21. Fisketomt myrtjern på Bergvannsmosen. Foto: Ola M. Wergeland Krog 26.08.2003

øyenstikkerarten måneblåvannymfe. Naturtypen har blitt sjelden pga. utsetting av fisk, og enkelte arter tilpasset fisketomme lokaliteter er blitt truet på regional/nasjonal basis. Naturtypen står oppført som truet i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål
Bevare samtlige naturlig fisketomme innsjøer/tjern i kommunen for fremtiden.

Tiltak
1. Avgjøre hvilke innsjøer og tjern det ikke bør drives fiskekultiveringstiltak i for fremtiden med vekt på de naturlige fisketomme vannforekomstene. Dette bør avklares innen 2006.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Rike kulturlandskapssjøer
Innsjøer i kulturlandskapet, karakterisert av relativt kalk- og næringsrikt vann. Naturtypen er blant de mest artsrike ferskvannsforekomstene våre og er viktigste habitat for en rekke ione- og næringskrevende planter og dyr i innsjøer. På grunn av utstrakt senkning og drenering er naturtypen i dag regionalt sjelden.
Det er registrert tre forekomster av rike kulturlandskapssjøer i Eidsberg, og den mest interessante av disse er Svarverudtjern, som trolig er den rikeste øyenstikkerlokaliteten i hele landet. De andre to lokalitetene ligger i samme område, og samtlige er vurdert som nasjonalt viktige. En rekke rødlistearter er registrert i disse vannene.
Naturtypen er utsatt for en rekke trusler som: overgjødsling (for mye næringstilførsel fra jordbruk, kloakk m.m.) fører bl.a. til algeoppblomstringer, tilgroing og oksygensvinn som igjen har negative konsekvenser særlig for bunnlevende dyr og planter, tekniske inngrep som utfyllinger, gjengroing pga. opphørt beite. Naturtypen står oppført som truet i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

Mål
Arealet av de rike kulturlandskapssjøene skal ikke være lavere enn 2000-nivå. Kvaliteten på kantsonene langs sjøene skal være minst like variert som den var i 2003 (beitede og ubeitede partier).

Tiltak
1. Forslag om regulerings- eller senkningstiltak etc. skal konsekvensutredes.
2. Det arbeides for å innføre beite i noen av kantsonene til Svarverudtjern, Moenstjern eller Engatjern.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Fig. 22. Svarverudtjern er trolig det mest artsrike øyenstikkertjernet i landet. Den nye E18 ført i høybro over tjernet og vil trolig ikke påvirke øyenstikker-faunaen. Foto: Ola Wergeland Krog 17. juni 2003.

Skog

Skog omfatter alle områder hvor trær er dominerende. Noen typer av trebevokste arealer er imidlertid oppført under naturtypen kulturlandskap. Disse er skogsbeiter, parklandskap, store gamle trær, hagemark og enkelte utforminger av småbiotoper.
I en naturlig skog uten skogsdrift er det et stabilt mikroklima med store mengder død ved med et utall spesialiserte sopper, insekter, moser, lavarter mm. Disse artene er avhengige av at kontinuiteten ikke brytes, dvs. at det til enhver tid finnes trær i alle stadier fra frø, livskraftige trær, til døde og råtne stammer i alle nedbrytningsfaser. I et produksjons-skogbruk med flatehogst bryter vi kontinuiteten i skogklima og i forekomst av trær i alle livs- og dødsfaser. Dermed ødelegger vi livsbetingelsene for en mengde arter. Følgen av dette er at hele 1619 av totalt 2811 arter på den norske rødlista er knyttet til skog.
For å bevare disse artene må vi ha et variert skogbruk med et system av nøkkelbiotoper/MIS-biotoper og evighetstrær, samt ivareta generelle flerbrukshensyn. I tillegg kommer verneområdene i skog som er opprettet over hele landet, hvor det ikke skal foretas noen som helst inngrep.

Fig. 23. Delefurua ved Rokovann markerer grensepunktet mellom tre kommuner og to fylker. Foto: Ola M. Wergeland Krog 26. august 2003

Miljøregistrering i skog MIS

Parallelt med kartleggingen av naturtyper i Eidsberg har det også blitt utført en registrering av miljøverdier i skogene i Eidsberg – såkalt MIS-registrering.
Denne ble utført av konsulentfirmaet Siste Sjanse som i utgangspunktet avgrenset 117 MIS-biotoper, hvorav 92 ble stående som naturtyper. Disse ble dessuten klassifisert og verdivurdert i henhold til DN-håndbok 13-1999.
Naturtypekartleggingen ble derfor konsentrert om de arealene i kommunen som ikke dekkes av MIS-kartleggingen. Det vil si alt areal i kommunen som ikke var hogstklasse IV eller V.
Sammenlagt ble det i de to prosjektene kartlagt 99 naturtyper i skog. Fordelingen av disse er framstilt i tabell 2.

Tab.2. Fordeling av de 99 naturtypene i skog samt antall i hver verdikategori. A=svært viktig, B=viktig, C=lokal verdi, U=uprioritert.

Naturtyper i skog	Antall reg.	A	B	C	U
Rik sumpskog	3			1	2
Rik edellauvskog	13		3	10	
Gråor-heggeskog	20	3	6	10	1
Gammel lauvskog	13	3	8	2	
Urskog/gammelskog	3		1	2	
Andre viktige forekomster	47	5	11	12	19

Kartleggingen av skogen i kommunen viser at fjella-områdene arealmessig har færre prioriterte naturtyper enn de rikere ravineskogområdene nedenfor marin grense. Igjen er det faktum at ravineområdene, enten de er beitet eller skogbevokste, er spesielle i både nasjonal og internasjonal målestokk og derfor kan skogarealer som innfødte i Indre Østfold anser som vanlige, være langt fra vanlige i et større perspektiv.

Siden trusselen mot alle de kartlagte naturtypene i skog i hovedsak er den samme, og fordi skogbruket har kommet relativt langt når det gjelder å ta vare på det biologiske mangfoldet i skog, er det satt opp et felles mål for alle naturtypene, samt en del tiltak som også er felles for alle naturtypene i skog i kartleggingsområdet.

Av de kartlagte naturtypene i skog i kommunen er rikere sumpskog, rik edellauvskog og urskog/gammelskog oppført som truet mens gråor heggeskog og gammel lauvskog er oppført som hensynskrevende i Stortingsmelding nr. 8 / 1999-2000.

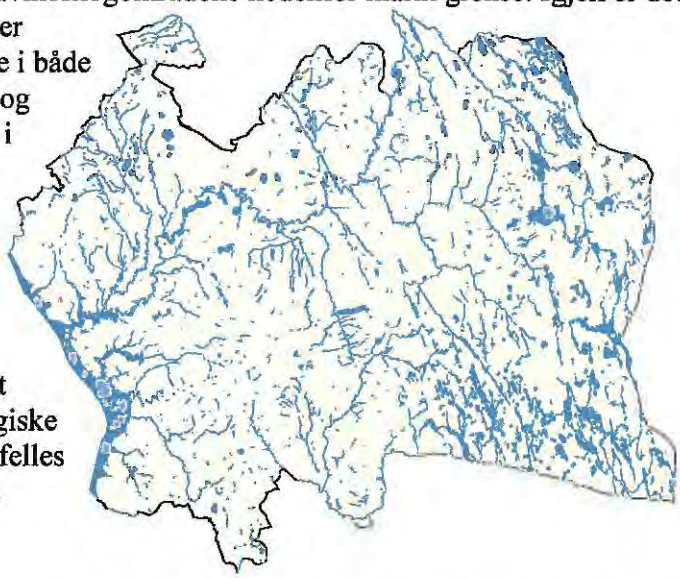

Fig. 24. Selv om de store skogområdene ligger øst i kommunen, er skog-naturtypene ganske godt fordelt i hele kommunen. Dette skyldes hovedsakelig at det er færre naturtyper pr arealenhet skog i de skrinne fjella enn i de rike ravinedalene under marin grense.

Mål

Skogene i Eidsberg skal forvaltes slik at det biologiske mangfoldet ikke forringes og at opprinnelige skogsarter og elementer beholdes for ettertiden. Ved rullering av skogbruksplan for kommunens egne eiendommer bør det legges særlig vekt på å etablere mål og tiltak for lauvskogsarealene.

Tiltak

1. Det avsettes et utvalg skogtyper i form av nøkkelbiotoper i kommunen som skal utvikle seg fritt. Arealet skal være minimum 1% av det produktive skogarealet i kommunen (i henhold til Levende Skog-standarden). Av skogtyper skal det avsettes nøkkelbiotoper/restaureringsbiotoper av gammel lauvskog, gråor-heggeskog, rik edellauvskog, rikere sumpskog og urskog/gammelskog, bekkekløfter, brannfelt, samt lokaliteter med rødlistede arter. Kommunen vil prioritere tilskudd til bevaring/ aktiv skjøtsel av biotoper som krever dette.

Fig. 25. Lungenever er en signalart som ble funnet i åtte av naturtypene i skog. Foto: Ola M. Wergeland Krog

2. Bidra til at skogeierne i kommunen får tilbud om kurs som omhandler biologisk mangfold i skog.
3. Motivere til å øke andelen av løvtreslag som f.eks. ask og eik på bedre boniteter hvor gran er dominerende treslag i dag.

Ansvarlig
Næring- og miljøavdelingen: Alle

Vilt

Viltet er en viktig del av det biologisk mangfoldet. Ikke i artsantall men i folks bevissthet og til dels økonomisk. Artsmessig utgjør viltartene bare et par prosent av det totale artsantallet i Norge, men med den posisjonen viltet har i samfunnet, ble viltet i 1981 regulert av et eget lovverk – Viltloven av 1981.

> ***Hva er vilt***
> *Vilt som forvaltningsbegrep er mer enn de jaktbare artene som folk flest oppfatter som vilt. Viltlovens definisjon av vilt er:*
> *"Alle viltlevende landpattedyr, fugler, amfibier og reptiler" (Viltlovens § 2)*
> *Viltet blir både i lovverket og forvaltningen skilt ut som et eget tema, men er i biologisk forstand bare en liten, men svært synlig, del av det biologiske mangfoldet.*

I årene 1995-96 ble det gjennomført en kartlegging av viktige viltlokaliteter samt prioriterte leveområder for viltet i Eidsberg. Viltobservasjonene ble lagt inn i databasen Natur og viltlokalitetene ble tegnet inn på analoge kart i M711 serien i målestokk 1:50 000. Viltlokalitetene ble i ettertid digitalisert av Fylkesmannens miljøvernavdeling. I forbindelse med den foreliggende kartleggingen av naturtyper lå det en mengde relevante opplysninger i viltkartverket. Eksempelvis kunne en rekke salamanderdammer identifiseres på grunnlag av viltkartverket. De eksisterende viltobservasjonene ble revidert, supplert og lagt inn i databasen Natur2000. Eldre og usikre observasjoner, samt observasjoner som ikke anses å være av betydning for arealforvaltningen, er slettet eller lagt i en samlepost (nr. 999 Eidsberg kommune) som ikke er inntegnet på kart. Et eksempel på en observasjon som er plassert på lokalitet 999 er et funn av steppebruntrost fra oktober 1889. Funnet har ingen betydning for arealforvaltningen, men er interessant for fugleinteresserte, skoleverk etc.

I forbindelse med naturtypekartleggingen ble de digitaliserte viltlokalitetene revidert og justert i henhold til digitalt kartverk samt ØK-raster (digitale bilder av økonomisk kartverk). I temalaget for viltobservasjoner er det lagt inn overlappende polygoner i samsvar med metodikken i Naturbasen. I egenskapstabellen til temalaget vilt (viltobs2004.shp) ligger kun lokalitetsnummeret og alle andre egenskapsdata ligger i Natur2000. Viltkartleggingen som ble gjennomført i 1995-96 ble behandlet og vedtatt som en kommunedelplan med konkrete tiltak for ivaretakelse av viltet og dets leveområder. Det henvises derfor til denne kommunedelplanen når det gjelder viltområder, viktige trekkveier for hjortevilt samt konkrete tiltak for ivaretakelse av viltet og dets leveområder i Eidsberg kommune (Wergeland Krog 1997).

Fig. 26. Nordflaggermus er den vanligste flaggermusarten i landet. De fleste trekker trolig ut av landet om vinteren, men noen overvintrer i gruveganger, kjellere og andre frostfrie steder. Foto: Ola Wergeland Krog

Ordforklaringer

Biotop Økologisk term for et område av en spesiell type, definert av de organismene (planter, dyr og mikroorganismer) som typisk lever der.

Biologisk mangfold Summen av all biologisk variasjon, både innen arten, mellom artene og mellom de ulike økosystemene..

Brannregime Det naturlige brannregime er mønsteret i de brannene som antennes av naturlige tenningskilder i en region. De vil i Norge si lynnedslag (Mysterud 1997).

Bonitet Voksestedets evne til å produsere trevirke. Benevnes med overhøyden til trærne ved brysthøydealder 40 år (H40-bonitet).

Buffersone Med *buffersone* rundt nøkkelbiotoper menes et areal i tilknytning til biotopen der det tas spesielle hensyn i skogbehandlingen. Det er først og fremst rundt kontinuitetsbetingede nøkkelbiotoper det er nødvendig med buffersone, i det snauhogst inntil biotopen påvirker spenn i temperatur, relativ fuktighet, lysforhold og vindhastighet langt inn i biotopen (Olsen 1995). Faktorer som påvirker behovet for buffersone rundt nøkkelbiotoper er: Formen på bestandskanten, beliggenhet i forhold til herskende vindretning og den topografiske lokaliseringen av biotopen.

Edelløvskog Varmekjære skogsamfunn med treslag som eik, ask, alm, lind, lønn, bøk, hassel og svartor.

Fattigbarkstre Trær med lav pH i barken. Bjørk, gran, furu or og bøk.

Forstyrrelse Med forstyrrelse mener vi her stormfelling, brann, jord-, stein- og snøskred. Slike naturlige hendelser fører til foryngelse av skogen, og i disse områdene finnes det spesielle arter som bare trives der.
(Skogbranner har vært en spesielt viktig forstyrrelsestype på Østlandet, og brann har i enkelte områder oppstått 1-2 ganger pr. 100 år, spesielt på tørre vegetasjonstyper. Både sjølve brannflata med den brente veden og utviklingstrinnene etter brannen er viktige naturtyper som inneholder mange truede arter.)

Gadd Stående, død ved.

Habitat Lokaliteten eller miljøet som en organisme eller gruppe av organismer lever i.

Impediment Skogmark med lavere produksjonsevne for trefiber enn det som kreves for å nå opp i laveste bonitetsklasse.

Kontinuitet Begrepet innebærer i skoglig sammenheng at et miljø har inneholdt de samme elementene over lang tid. Det er da ofte snakk om perioder på 150-200 år eller mer. Man kan snakke om flere former for kontinuitet, hvorav fire nevnes her (Haugset et al. 1996).
Kontinuitet i marksjikt: De økologiske forholdene i jordbunn og humusmatte er stabile over lang tid.
Kontinuitet i kronesjikt: Skogen har hatt et stabilt kronesjikt og trær i ulik alder over tid. Foryngelsen har skjedd kontinuerlig etter at trær eller tregrupper har gått om kull. I en plukkhogd skog kan man fremdeles ha kontinuitet i kronesjiktet.
Kontinuitet i gamle trær: Skogen har jevn tilgang på gamle trær over lang tid.
Kontinuitet i død ved: Skogen har hatt jevn tilgang på liggende og

	stående død ved av ulike nedbrytningsstadier og dimensjoner over tid. Kontinuitet i død ved forutsetter normalt kontinuitet i kronesjiktet.
Kulturskog	Skog som er sterkt preget av skogbruk. De naturlige prosessene er dermed sterkt undertrykket og trærne er sjelden over hogstmoden alder. Skogen har gjerne "monokulturpreg"
Læger	Liggende, død ved.
Mellomrik bark	Trær med middels høy pH i barken. Lind, eik, hassel, selje og rogn.
Naturskog	Fleraldret skog som har vokst fram ved naturlig foryngelse fra stedegne treslag. Det kan ha forekommet begrensete menneskelige inngrep i form av plukkhogst o.l., men ikke i en slik grad at det har virket forstyrrende på de opprinnelige skogøkologiske prosessene.
Nisje	En arts plassering og rolle i et samfunn. Bestemt av f. eks. næringsforhold, konkurranse, klimatiske forhold osv.
Predasjon	Uttrykk som beskriver rovdyrs "beiting" på en byttedyrbestand.
Populasjon	En gruppe individer av samme art i et gitt område som potensielt utveksler gener.
Rikbarkstre	Treslag med høy pH i barken. Alm, ask, lønn.
Rødlistearter	Arter som er med på lista over truede arter i Norge (Direktoratet for Naturforvaltning 1999). Se vedlegg 4 for inndeling i truethetskategorier.
Signalarter	Arter som kan være til hjelp ved gjenkjenning av bestemte miljøer, men som ikke oppfyller alle kravene til en indikatorart. En rekke signalarter kan vise seg å være gode indikatorarter, men indikatorverdien er enda ikke godt utprøvd.
Sjiktning	Ensjiktet skog har trær i kun en alders- og høydeklasse. Flersjiktet skog har trær i alle alders- og høydeklasser.
Styvingstre	Løvtrær, særlig ask og alm, som ved en viss alder og størrelse fikk toppen og de største greinene kutta av. Det amputerte treet utviklet en kraftig hovedstamme og dannet friske skudd som kunne høstes med jevne mellomrom.
Suksesjon	Endringer i artssammensetningen som foregår over tid i et økosystem eller et plantesamfunn. Suksesjonen etterfølger ofte forstyrrelser i skogen, og kan deles inn i ulike faser eller utviklingstrinn. I skog går utviklingen fra snaumark via ulike gjenvekstfaser til sluttet bestand.

Observatører

Følgende personer har bidratt med opplysninger til kartleggingen av naturtyper i Eidsberg kommune. Mange av observatørene er kontaktet direkte, men de fleste er oppført på bakgrunn av at de er referert i ulike typer publikasjoner. Uten et godt samarbeid med flere av disse observatørene hadde det ikke vært mulig å lage denne rapporten, og disse observatører takkes spesielt. Observatørene er sortert alfabetisk etter fornavn da de i rapport og database blir henvist til ved bruk av initialer.

Navn	Initial
Anders Haneborg	AHN
Anne Johanne Dal	AJD
Anne Lise Steen	ALS
Arnold Lysaker	ALY
Atle Haga	AHA
Bjørn Aksel Bjerke	BAB
Bjørn Petter Løfall	BPL
Carl Bolghaug	CBO
Dag Svalastog	DSV
Edith Tangen	ETA
Eidsberg viltnemnd	EVI
Eivind Eriksen	EER
Emil Raddum	ERA
Erik Smestad	ESM
Erlend Grundt	EGR
Geir Gislo	GGI
Geir Gaarder	GGA
H. O. Kjær	HOK
Hans Olsvik	HOL
Hr. Moseby	HMO
Ikke oppgitt	NNN
Ingvar Spikkeland	ISP
J. Kjærandsen	JKJ
Jan Johansen	JJO
Jan Åsland	JÅS
Jan-Erik Almark	JEA
Jens Herland	JHE
John A. Løken	JAL
John Jahren	JJA
John Robert Bjørnstad	JRB
Johnny Steen	JST
Jon Moe	JMO
Jul-Lars Kværnhusengen	JLK
Jørgen Granberg	JGR
Jørgen Tronstad	JTR
Kai Nikolaisen	KNI
Kai Tønsberg	KTØ
Klemet Holmsen	KHO

Navn	Initial
Knut Herland	KHE
Krisitan Skaarer	KSK
Kristian Elverhøy	KEL
Leif Ruud	LRU
Lennart Blomberg	LBL
Magnar Søpler	MSØ
Marit Eriksen	MER
Marit Svendsby	MSV
Marlena M. Hamre	MHA
Mary Presthus	MPR
Mats Wallin	MWA
Monica Kristiansen	MKR
Morten Eikeland	MEI
Morten Raddum	MRA
Morten Steen	MST
Morten Tutturen	MTU
Morten Viker	MVI
Nils Orderud	NOR
Nils Skaarer	NSK
Nina Østenby	NØS
Odd Bredholt	OBR
Odd Staås	OST
Ola Wergeland Krog	OWK
Olav Erikstad	OER
Ole Roger Lindås	ORL
Ole Ås	OÅS
Ottar Krohn	OKR
Per Berglund	PBE
Per Jahren	PJA
Per Kristiansen	PKR
Per Otto Suther	POS
Per Tangen	PTA
Ragnar Duserud	RDU
Randi Finstad Sand	RFS
Raymond Herland	RHE
Rita Myhre	RMY
Robert Houtman	RHO
Roy Torbergsen	RTO

Navn	Initial
Runar S. Larsen	RSL
Sigurd Fundingsrud	SFU
Sigurd Sandem	SSA
Silje Bratland	SBR
Steinar Pedersen	SPE
Steinar Aas	SAA
Svein Haugen	SHA
Thomas Krüger-Monsen	TKM
Thomas Aarvak	TAA
Thor Harald Ringsby	THR
Tor Sigurd Mysen	TSM
Torbjørn Tveter	TTV
Torgeir Vaa Lien	TVL
Trevor James Roberts	TJR
Ukjent	UOB
Øyvind Grytland	ØGR
Øyvind Høytomt	ØHØ
Aagot Holene	AHO

Litteratur

Nedenforstående referanser til publikasjoner er hentet fra databasen Natur2000 og inneholder naturfaglige opplysninger fra Eidsberg kommune. I tillegg inneholder listen enkelte publikasjoner som inneholder informasjon av generell art, disse er merket med en stjerne (*).

Andreassen, Kristian 1962. Vipa i Indre Østfold. *Naturen (86):* 447s..

Andreassen, Kristian 1964. Notiser fra Østfold. *Naturen (88):* 373-376.

Bendiksen, E. & Svalastog, D. 1999. Barskogsundersøkelser på Østlandet i forbindelse med utvidet verneplan. *NINA Oppdragsmelding 619:* 1-104.

Bjørgan, Arne & Viker, Morten 1984. Prosjekt piggsvin i Østfold. Verdens Villmarksfond Upubl.: 51.

Bolghaug, Carl 1995. Dammer og småtjern i Østfold, med vekt på amfibier. Arbeidsrapport.. Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Østfold -661.

Borch, H. & Wergeland Krog, O.M. 2000. Databasesystemet Natur2000, utviklet for kommunal og regional naturforvaltning. Naturkart DA, Degernes.

Båtvik, J.I.I. 1996. Verdifulle kulturlandskap i Østfold. *Fylkesmannens miljøvernavd. Rapp. 9-1996:* 712s.

Collett, Robert 1911-1912. *Norges pattedyr.* Aschehoug & Co., Kristiania. 744s.

*Direktoratet for naturforvaltning 1996. Viltkartlegging. *DN-håndbok 11.* 112 s.

*Direktoratet for naturforvaltning 1999a. Kartlegging av naturtyper. Verdsetting av biologisk mangfold. *DN-håndbok 13*-1999.

*Direktoratet for naturforvaltning 1999b. Nasjonal rødliste for truete arter i Norge 1998. *DN-rapport 1999-3.* 162 s.

Efteland, S. 1978. Fossekallen i søraustlege delar av Norge. *Vår Fuglefauna (1):* 16-20.

*Erikstad, L. 1991. Østfold. Kvartærgeologisk verneverdige områder. - *NINA Utredning 26:* 1-61

Fjeldstad, H. & Gaarder, G. 1995. E18 Melleby-Askim. Konsekvensutredning på tema Naturområder, Plante- og dyreliv. *Miljøfaglig utredning, rapport 1995*:17.

Fylkesmannen i Østfold 1979. Miljøvernavdelingen. Utkast til verneplan for edellauvskog i Østfold fylke. 62s.

*Gram Andersen, K. 1985. To ravineområder i Indre Østfold - naturgrunnlag, områdebruk og verneverdi. Hovedoppgave, Inst. for naturforvaltning, NLH. 97s.

Haga, Atle 1980. Plante og dyreliv i Trømborgfjella, Eidsberg. *Østfold Natur (8):* 32.

Haga, Atle 1983. Habitatbeskrivelse og fuglefauna i 20 av Østfolds innsjøer. *Østfold-Natur (17):* 43.

Haga, Atle 1985. Fuglelivet ved Lysakermoa, Eidsberg. *Østfold Natur (23):* 36.

Haga, Atle 1987. Kjernebiter, gresshoppesanger og dvergsvane i Indre Østfold. *Natur i Østfold (6):* 49-50.

*Hallingbäck 1991. Mossor som indikerar skyddsvärd skog. *Svensk Botanisk Tidskrift 1991(vol. 85 nr. 5):* 321-332.

Hardeng, Geir 1988. Vandrefalken i Østfold: Tilbakegang, utryddelse og reetablering. *Østfold-Natur (27):* 35.

Hardeng, Geir 1991. Flaggermus - arter i Østfold. *Natur i Østfold 10(2):* 93-97.

Hardeng, Geir 1992. Høstspill hos Skimmelflaggermus i Fredrikstad, Moss og Halden. *Natur i Østfold (11):* 33.

Hardeng, Geir & Haga, Atle 1978. Miljøtyper, plante- og dyreliv; i Komité, red. *Heggen og Frøland, Fellesbind for bygdene Askim, Eidsberg og Trøgstad*, Første del av annet halvbind. , Mysen. s. 9-103.

Holthe, V., Lanestedt, G. & Schmedling, T. 1986. Viltområdekart og viltopplysninger for kommunen. Fylkesmannen i Østfold

Indre Smaalenenes Avis 1981. Hjort ved Steinsvannet, *Indre Smaalenenes Avis*, mandag 5. januar 1981.

Indre Smaalenenes Avis 1983. Ukjent, *Indre Smaalenenes Avis*, onsdag 13. juli 1983.

Iversen, Ingar 1983. Bestanden av fiskeørn (Pandion haliaetus) og storlom (Gavia arctica) i Østfold fylke. Konfidensiell rapport til fylkesmannen i Østfold og Miljøverndepartementet 20.

Korsmo, H. & Svalastog, D. 1993. Inventering av verneverdig barskog i Østfold. *NINA Oppdragsmelding 217:* 100.

Langangen, A. Lokalitetsliste for norske kransalger status pr. 20.11.1998. 36s.

Larsen, Runar S. 1988. Vintererlas forekomst og utbredelse i Østfold. *Natur i Østfold (2):* 101-108.

Løfall, B.P. 2001: Truete karplanter i Østfold - forvaltningsplan. *Fylkesmannen i Øsfold, miljøvernavd., rapp. nr.3 - 2001:* 1-199.

Løfall, B.P. 2003. Øyenstikkerfunn i Østfold. Upublisert liste over alle øyenstikkerfunn i Østfold.

Olsvik, H. 2000. Olevanns øyenstikkere. Gårdsdammen Olevann på Garseg, Eidsberg, Østfold. i: Hardeng, G. (red.) 2000. Naturfaglige undersøkelser av områder i Østfold (1970-99). IV. *Fylkesmannen i Østfold, miljøvernavd. Rapport nr. 1B – 2000:* 301-304.

Olsvik, H. 2000. Øyenstikkervisitt i Østfold 7.-11. juli 1999. *Natur i Østfold 19(1):*10-16.

Rasch, H 1838. Fortegnelse og Bemerkninger over de i Norge forekommende Fugle. *Nyt Mag. Naturv. (1):* 357-389.

Rudie, G. (red.) 1966. *Bygdebok for Eidsberg*. Bygdehistorien I, 1537-1800.

*Sigmond, E.M.O., M. Gustavson & D. Roberts 1984. Berggrunnskart over Norge 1:1 mill. - Nasjonalatlas for Norge.

Ukjent 1984a. Piggsvinet er ikke borte i Mysen, *Indre Smaalenenes Avis*, fredag 17. august 1984.

Ukjent 1984b. Pinnsvin på Slitu, *Indre Smaalenenes Avis*, fredag 31. august 1984.

Viker, Morten 1990. Fuglefaunaen i Berg skog, Eidsberg kommune. Fylkesmannen i Østfold, miljøvernavdelingen Upubl.: 9.

Wergeland Krog, O. M. 1994. Vurdering av ørretbestanden i elva Dørja i Rakkestad kommune, Østfold, med vekt på reproduksjon og habitatforbedrende tiltak. Rakkestad kommune. Upubl. 9 s.

Wergeland Krog, O. M. 1997. Viltet i Eidsberg. Kartlegging av viktige viltområder. Forvaltningsplan for viltressursene. 101s.+ kart.

Aarvak, Thomas 1992. Fossekallens forekomst og utbredelse i Østfold. *Natur i Østfold (1):* 9-14.

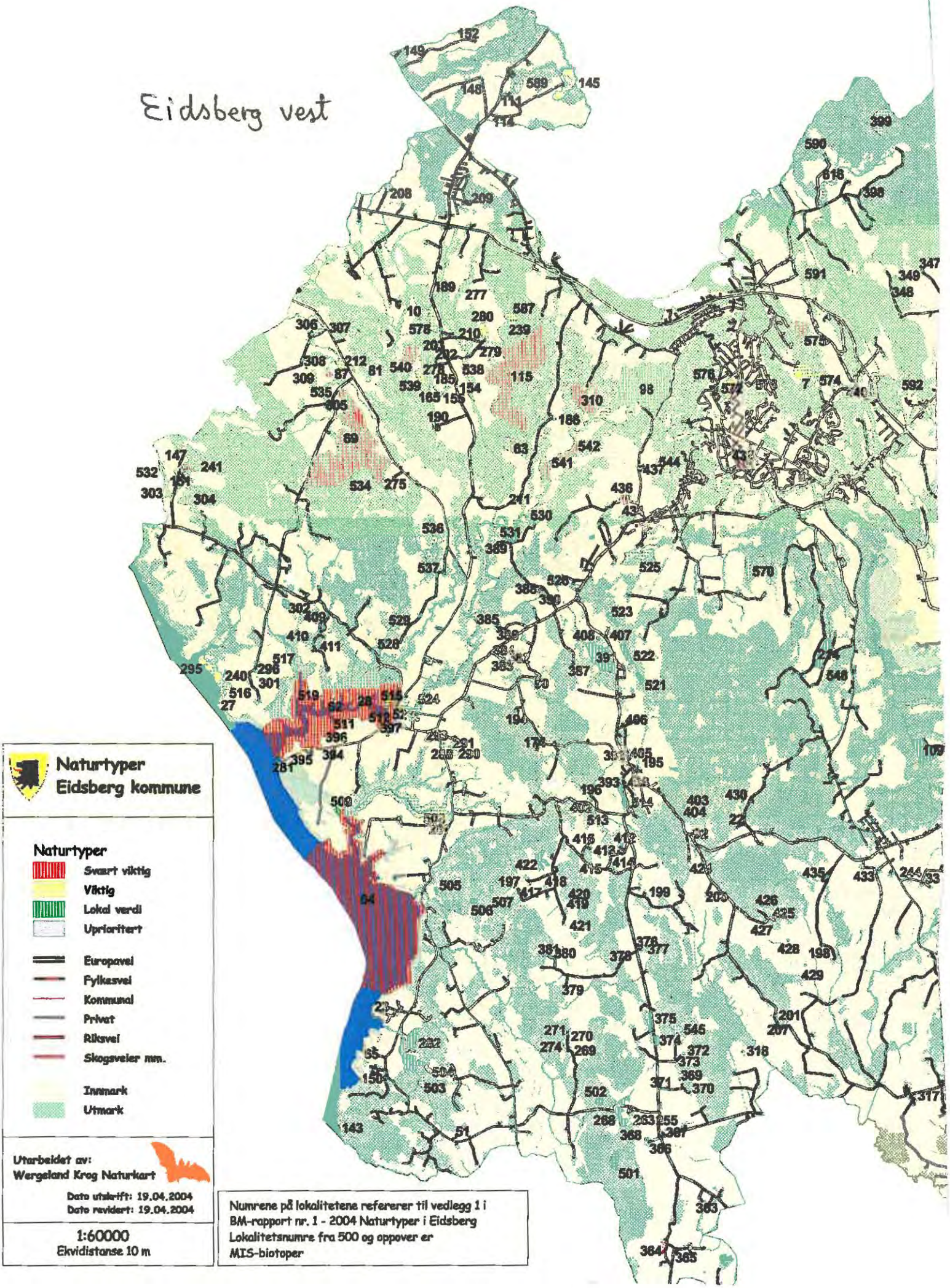
Eidsberg vest
Naturtyper
Eidsberg kommune
Naturtyper
Svært viktig
Viktig
Lokal verdi
Uprioritert
Europavei
Fylkesvei
Kommunal
Privat
Riksvei
Skogsveier mm.
Innmark
Utmark
Utarbeidet av:
Wergeland Krog Naturkart
Dato utskrift: 19.04.2004
Dato revidert: 19.04.2004
1:60000
Ekvidistanse 10 m
Numrene på lokalitetene refererer til vedlegg 1 i
BM-rapport nr. 1 - 2004 Naturtyper i Eidsberg
Lokalitetsnumre fra 500 og oppover er
MIS-biotoper

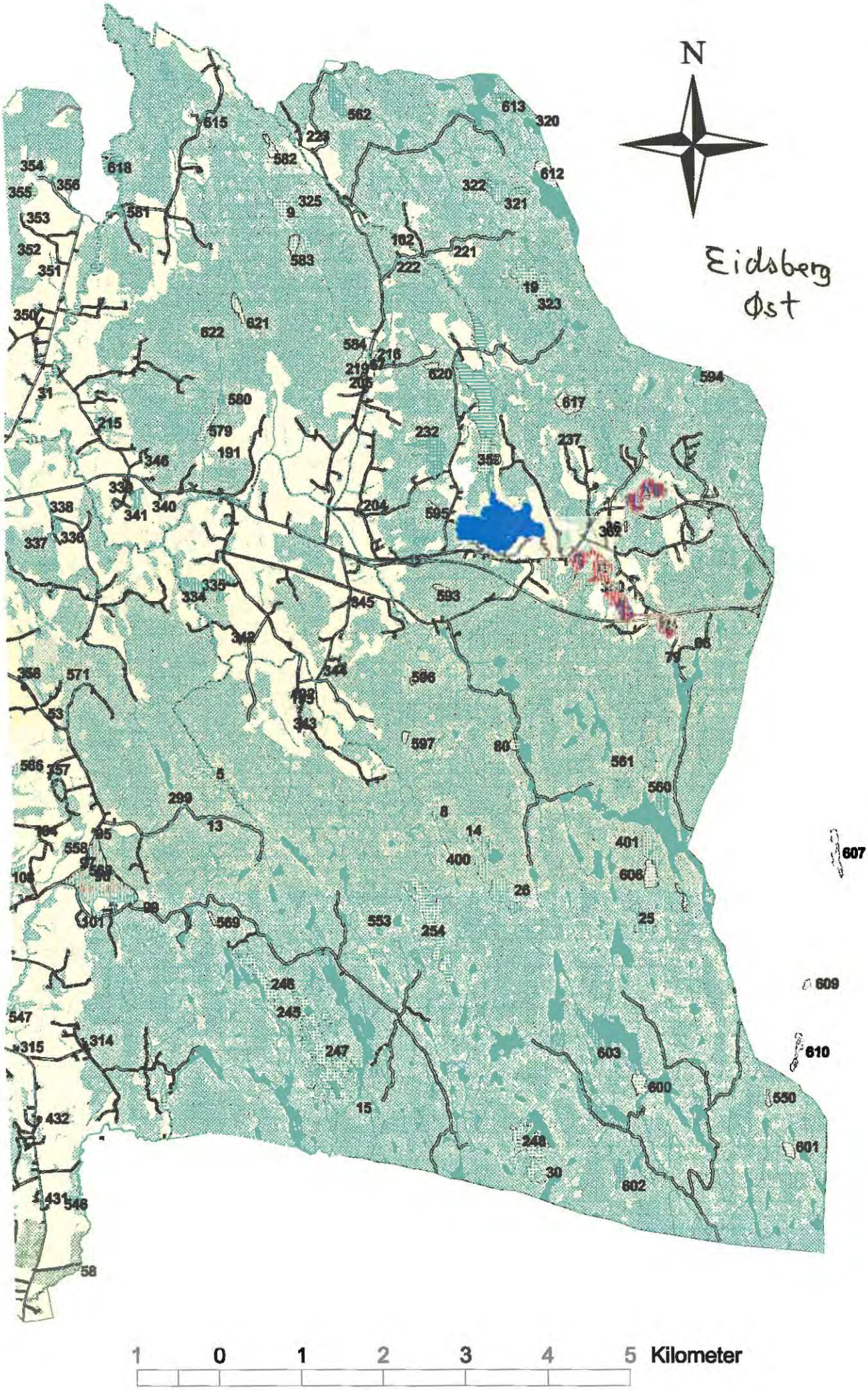
N
Eidsberg
Øst
1 0 1 2 3 4 5 Kilometer

Vedlegg 1. Liste over kartlagte naturtyper i Eidsberg

Registrerte naturtyper i Eidsberg kommune pr. feb. 2003. Kolonnen Verdi viser hvilken verdi området har for biologisk mangfold. Denne verdisettingen må imidlertid betraktes som en indikasjon på lokalitetens verdi, da kunnskapsgrunnlaget om hver enkelt lokalitet ofte er mangelfull. Lokaliteter som har fått verdien "Uprioritert", skyldes oftest at kunnskapsgrunnlaget er svært mangelfullt, eller at det er tvil om lokaliteten fortsatt eksisterer.

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
3	Engatjern	Rike kulturlandskapssjøer	Næringsrikt tjern med registrerte rødlistede øyenstikkerarter.	A
4	Moenstjern	Rike kulturlandskapssjøer	Næringsrikt tjern med bla. rødlistede øyenstikkerarter.	A
5	Dugla	Intakt lavlandsmyr	Stort myrområde som omkranser bekken/elva Dugla, relativt urørt myr.	B
7	Høytorp fort	Grotter/gruver	Festningsanlegg med overvintringsplasser for flaggermus og virvelløse dyr.	B
8	Brumosen	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Fisketomt myrtjern.	A
9	Gukilmosen	Intakt lavlandsmyr	Større, nærmest intakt lavlandsmyr	B
10	Slitu stasjon V	Dammer	Nærningrik skogsdam.	B
13	Askevannsveien, myrtjern	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Fisketomt myrtjern.	B
14	Kalvetjern	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Fisketomt myrtjern.	A
15	Bliksen V. Ertevann	Intakt lavlandsmyr	Stor og relativt lite berørt lavlandsmyr	B
19	Hakatjernmosen	Intakt lavlandsmyr	Stor lavlandsmyr hvor de sydlige deler er lite påvirket av grøfting.	B
22	Skjervenga	Dammer	Næringsfattig skogsdam.	B
23	Skjørshammer brygge N	Sørvendte berg og rasmarker	Sildreberg langs Glomma med to av svært få rødlistede lavarter i fylket.	A
25	Jyrihellermosen	Intakt lavlandsmyr	Større urørt lavlandsmyr med myrtjern	A
26	Heiamosen	Intakt lavlandsmyr	Større urørt lavlandsmyr	A
27	Søreng V	Sørvendte berg og rasmarker	Sildreberg langs Glomma med den rødlistede lavarten strandhinnelav.	B
28	Dananeset	Sørvendte berg og rasmarker	Sildreberg langs Glomma med den rødlistede lavarten strandhinnelav.	B
30	Basdalmosen	Intakt lavlandsmyr	Stor og lite berørt lavlandsmyr	B
31	Hæra	Kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti	Viktig elveløp med stor betydning for artsmangfoldet i landskapet.	B
33	Trømborg	Dammer	Næringsrik åkerdam.	B
34	Svarverudtjern	Rike kulturlandskapssjøer	En av landets mest interessante øyenstikkerlokaliteter, mange rødlistearter påvist.	A
51	Kjeve N	Dammer	Næringsrik åker-/ tundam.	B
52	Lekum naturreservat	Rik edellauvskog	Naturreservat edelløvskog.	A
53	Øyerud	Dammer	Dam med betydning for fugl og liten salamander	A
58	Dørja	Viktige bekkedrag	Bekkedrag med viktig økologisk funksjon samt stedegen kreps og ørretbestand, stedvis rik edelløvskog langs elva, kulturminner.	B

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
62	Lekumevja	Andre viktige forekomster	Vannfylt ravineområde med høy biologisk produksjon og mange sjeldne arter.	A
63	Olevann (Søndre Garseg)	Dammer	Dam med flere rødlistearter.	A
64	Lysakermoa naturreservat	Mudderbanker	Naturreservat med mudderbanker og gruntvannsområder med stor betydning for trekkende fugl og sjeldne plantearter (pusleplanter).	A
65	Sletta V	Sørvendte berg og rasmarker	Sildreberg langs Glomma med den rødlistede lavarten strandhinnelav.	B
66	Skjæla	Artsrike veikanter	Vei og veikanter bla. med forekomst av den regonalt rødlistede arten bakkesøte.	B
67	Løkka V	Naturbeitemark	Et lite hestebeite med stor artsrikdom og kommunens, og kanskje fylkets, største bestand av rødlistearten solblom.	A
69	Berg naturreservat	Urskog/gammelskog	Naturreservat	A
79	Svarverudsaga	Småbiotoper	Forekomst av tysbast.	U
80	Tysbasthølet v Dalavann	Andre viktige forekomster	Forekomst av tysbast.	U
81	Tykeruddammen	Dammer	Gårdsdam med rødlistearter.	A
87	Hjelmark NV	Store gamle trær	Kjempeask med sjelden lavart - bleikdoggnål.	A
90	Rud Østre	Store gamle trær	En stor eik fredet som naturminne	A
92	Finnestad	Andre viktige forekomster	Fredet "bordgran" (gran med spesiell form).	U
95	Dynjan	Dammer	Gårdsdam med naturlig ørretbestand.	B
96	Dynjan - Lunde	Naturbeitemark	Et av fylkets største og fineste ravinebeitelandskap.	A
97	Dynjan SV	Dammer	Dam med liten salamander.	A
98	Mona øst	Urskog/gammelskog	Ravineskogslokalitet med lokal verneverdi.	C
99	Lunde Ø	Dammer	Liten massetaksdam, uprioritert.	U
101	Neple	Dammer	Inngjerdet dam.	B
102	Dalselva	Viktige bekkedrag	Elvestrekning med klart vann som renner sammen med Hæra ved Åmot. Viktig leveområde for flere mindre vanlige arter, samt viktig økologisk korridor i landskapet.	B
104	Krosby	Dammer	Parkdam med liten salamander	A
108	Krosby	Naturbeitemark	Ravinebeite med relativt stor artsrikdom	C
109	Grasbakke	Naturbeitemark	Ravinebeite med relativt stor artsrikdom	C
111	Ultvedt	Parklandskap	Blandet allé med store edelløvtrær.	C
114	Ultvedt S	Dammer	Dam med liten salamander	A
115	Sletner naturreservat	Urskog/gammelskog	Naturreservat, høybonitet barskog.	A
143	Køya SV	Sørvendte berg og rasmarker	Sildreberg langs Glomma med to av svært få rødlistede lavarter i fylket.	A
145	Ultvedtskogen	Naturbeitemark	Ravinebeite med relativt stor artsrikdom	B
147	Torkelsrud øvre dam	Dammer	Vanningsdam anlagt før 1950, stor salamander påvist.	A
148	Ultvedt	Dammer	Gårdsdam.	B
149	Elgetun	Store gamle trær	Stor ask i hageanlegg.	C
150	Lislerud	Sørvendte berg og rasmarker	Sildreberg langs Glomma med to av svært få rødlistede lavarter i fylket.	B
151	Torkelsrud nedre dam	Dammer	Gårdsdam med utsatt karpe	B
152	Trollerud vest	Dammer	Gårdsdam	B
154	Tenor kirkeruin	Parklandskap	Gårdsdam	C

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
155	Sletner	Store gamle trær	Store eiketrær med lavarten lungenever	B
165	Sletner	Store gamle trær	Monumental eik i ravinebeite	B
174	Vestby	Dammer	Dam med stor andemat	A
185	Sletner	Store gamle trær	Store eiketrær i ravinebeite	B
186	Nordre Garsegg	Dammer	Gårdsdam.	B
189	Slitu st. nord	Dammer	Skogsdam med stor og liten salamander	A
190	Moen, nord	Dammer	Tundam med karuss	B
191	Berger, sør	Dammer	Næringsrik åkerdam i skogkanten	B
192	Solberg, nordre dam	Dammer	Næringsrik tundam med stor og liten salamander.	A
193	Solberg S	Dammer	Næringsrik beitemarksdam med liten salamander.	A
194	Skaltorp	Dammer	Næringsrik tundam med stor og liten salamander.	A
195	Haug, østre dam	Dammer	Næringsrik åker/skogsdam.	B
196	Finnestad	Dammer	Næringsrik beitemarksdam med stor og liten salamander samt nikkebrønsle.	A
197	Klemetsrud, vest	Dammer	Næringsrik åkerdam med flere rødlistearter	A
198	Spestad, nord	Dammer	Næringsrik tundam med liten salamander.	A
199	Bjørnerud	Dammer	Dam med stor og liten salamander.	A
200	Fundingsrud	Dammer	Næringsrik åkerdam med stor og liten salamander.	A
201	Rånås, midtre (vestre dam)	Dammer	Næringsrik tundam med stor og liten salamander.	A
202	Slitu tundam	Dammer	Næringsrik tundam med stor og liten salamander samt stor andemat.	A
203	Slitu (nordre dam)	Dammer	Næringsrik beitemarksdam med liten salamander.	A
204	Løken østre	Dammer	Næringsrik beitemarksdam med kransalger og rødlistearter.	A
205	Løkka tundam	Dammer	Tundam med liten salamander.	A
207	Rånås midtre (østre dam)	Dammer	Beitemarksdam under gjengroing	B
208	Kråka	Dammer	Dam med liten salamander	A
209	Morstong	Dammer	Dam med liten salamande	A
210	Sletner	Dammer	Branndam / pryddam inntil grusvei, trolig gammel. Salamander og karuss påvist.	A
211	Søndre Garsegg	Parklandskap	Blandet allé med alm og ask.	C
212	Hjelmark vanningsdam	Dammer	Vanningsdam	B
214	Smerkerud	Naturbeitemark	Havnehage hvor det opprettholdes beite.	C
215	Korterud	Naturbeitemark	Havnehage hvor det opprettholdes beite.	C
216	Løkka Ø	Naturbeitemark	Et lite hestebeite med rødlistearten solblom.	B
219	Løkka beitedam	Dammer	Liten beitemarksdam	B
221	Øvre Hedemarken	Parklandskap	Liten lønn- og eikeallé.	C
222	Nordheim	Artsrike veikanter	Artsrik veikant	C
223	Dal	Dammer	Ørretdam	C
232	"Snekkerudmyra"	Andre viktige forekomster	Stor myr, delvis ødelagt av torvtekt men vurderes som lokalt viktig.	C
237	Åsland	Dammer	Tundam med liten salamander	A
239	Sletner Ø	Naturbeitemark	Ravinebeite med fin og tett grasvoll	C
240	Høie åkerholme	Store gamle trær	To store eiketrær på en åkerholme	C
241	Torkelsrud beite	Naturbeitemark	Naturbeitemark ved dam	C

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
244	Trømborg	Parklandskap	Ensidig askeallé.	C
245	Krokvannet Ø	Intakt lavlandsmyr	Stor og relativt lite berørt lavlandsmyr	B
246	Kroktjern Ø	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Intakt lite myrtjern	B
247	Ø Slottstjern	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Intakt lite myrtjern	B
248	Basdalsmyra tjern	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Intakt lite myrtjern	B
254	Merramyr	Intakt lavlandsmyr	Stor, variert og lite berørt lavlandsmyr	B
255	Hen N	Dammer	Gårdsdam	B
263	Svenneby	Dammer	Gårdsdam	A
268	Svenneby	Naturbeitemark	Estetisk utformet beitemark med større artsmangfold enn det forventes å finne i gjødslet kultureng.	C
269	Knoll dam Ø	Dammer	Estetisk og artsrik beitemarksdam med flere rødlistearter.	A
270	Knoll dam 1 N	Dammer	Artsrik beitemarksdam med minst tre rødlistearter.	A
271	Knoll dam 2 N	Dammer	Gårdsdam med minst to rødlistearter.	A
274	Knoll dam V	Dammer	Gårdsdam med minst én rødlisteart.	A
275	Bakker	Store gamle trær	Stor ask med voldsom rotplate, sjelden lavart.	B
277	Sletner	Naturbeitemark	Ravinebeiter som fortsatt holdes i hevd.	C
278	Slitu ravinebeite	Naturbeitemark	Ravinebeite	C
279	Sletner tuntre	Store gamle trær	Stor ask - tuntre	C
280	Sletner N	Parklandskap	Gammelt gedigent hageanlegg under gjengroing.	B
281	Grønnsund	Store gamle trær	Meget stor, hul rogn.	C
282	Brattås	Naturbeitemark	Ravinelandskap med sjeldent fin utforming	C
287	Huseby Ø	Dammer	Dam med liten salamander	A
288	Eidsberg prestegård	Dammer	Liten beitemarksdam	B
290	Eidsberg prestegård	Dammer	Dam med rødlisteartene stor andemat og nikkebrønsle.	A
291	Eidsberg prestegård	Hagemark	Fint utformet hagemark / skogsbeite	B
293	Eidsberg kirke	Parklandskap	Kirkegård med lindetrær	B
295	Høie	Naturbeitemark	Ravinebeite, strandeng og hagemark med store eiker	B
296	Høie	Dammer	Parkdam med stor andemat	B
299	Dynjan, øst for	Dammer	Dam med rødlisteartene stor og liten salamander.	A
301	Høie	Dammer	Parkdam med stor andemat og nikkebrønsle	B
302	Rud	Naturbeitemark	Hagemark / naturbeitemark	C
303	Torkelsrud beite V	Naturbeitemark	Naturbeitemark med eiketrær	C
304	Torkelsrud beite Ø	Naturbeitemark	Naturbeitemark som som holdes i hevd	C
305	Lunder	Dammer	Dam med liten salamander	A
306	Sulerud	Dammer	Dam med rødlisteartene stor salamander, nikkebrønsle og stor andemat	A
307	Sulerud hageanlegg	Parklandskap	Parkanlegg med store edelløvtrær og den sjeldne lavarten bleikdoggnål.	B
308	Sulerudmyra	Dammer	Tidligere beitemarksdam.	B
309	Sulerudmyra V	Dammer	Liten tidligere beitemarksdam.	B
310	Holene	Andre viktige forekomster	Ekstremt ravinelandskap - sjelden naturtype	A
314	Rud søndre	Dammer	Dam i veikant	C

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
315	Sviu	Dammer	Gårdsdam	B
317	Vesterby	Dammer	Gårdsdam med salamander g nikkebrønsle	A
318	Trippestad	Dammer	Gårdsdam	B
320	Delefurua v Rokovann	Andre viktige forekomster	Delefuru mellom tre kommuner og to fylker.	C
321	Bergvannsmosen	Intakt lavlandsmyr	Større intakt og urørt lavlandsmyr	A
322	"Bergvannsmosetjern a"	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	To små intakte myrtjern	B
323	"Hakatjernsmosetjern"	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Lite intakt myrtjern	B
325	"Gukilmosetjern"	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Lite intakt myrtjern	B
334	Dugla	Viktige bekkedrag	Bekkeløp med stor landskapsøkologisk betydning.	B
335	Buskerud	Naturbeitemark	Ravinebeite som beites av sau. Stort restaureringspotensiale.	C
336	Skaarer	Hagemark	Hagemark / park med spisslønn, ask, bjørk. Delvis beitet.	C
337	Skaarer vanningsdam	Dammer	Vanningsdam	C
338	Skaarer	Parklandskap	Blandingsallé med ask og bjørk	C
339	Hærland kirkegård	Parklandskap	Kirkegård med edelløvtrær	C
340	Vister	Naturbeitemark	Naturbeitemark med dam	C
341	Vister	Dammer	Beitemarksdam	B
342	Grini Øvre	Dammer	Dam med liten salamander	A
343	Solberg S	Dammer	Åkerdam	B
344	Bråten	Naturbeitemark	Ravinebeite	C
345	Østby	Dammer	Dam med liten salamander	A
346	Vister	Dammer	Liten skogsdam	B
347	Skubberud	Dammer	Liten gårdsdam	C
348	Holkerud S	Dammer	Nyanlagt dam	B
349	Holkerud Ø	Dammer	Dam med stor og liten salamander	A
350	Homstvedt	Dammer	Dam med stor og liten salamander	A
351	Høitomt	Dammer	Dam med liten salamander	A
352	Høitomt	Dammer	Dam med stor og liten salamander	A
353	Østli	Dammer	Åkerdam	C
354	Holene V	Dammer	Liten dam ved tunet	C
355	Holene SV	Dammer	Stor kunstig dam / tjern med liten salamander	B
356	Holene Ø	Dammer	Gammel isdam med karuss	B
357	Fjell	Dammer	Gårdsdam / badedam med liten salamander	A
358	Bøltorp	Dammer	Tundam med stor og liten salamander	A
359	Skinnerud Ø	Intakt lavlandsmyr	Større, nærmest urørt myr på ca. 58 daa.	B
360	"Lundebysumpene"	Kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti	Større, nærmest urørt myr på ca. 58 daa.	A
361	Elgetun øst	Dammer	Gammel parkdam med liten salamander og nikkebrønsle med kantkroner.	A
362	Elgetun vest	Dammer	Gammel parkdam med liten salamander og nikkebrønsle med kantkroner.	A
363	Stompeslett	Dammer	Gårdsdam med liten salamander	A
364	Glomsrud	Dammer	Gårdsdam med stor liten salamander	A
365	Glomsrud øst	Dammer	Gårdsdam med liten salamander	A
366	Melleby	Parklandskap	Alle med edelløvtrær	B

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
367	Melleby	Store gamle trær	Stor eik - tuntre	C
368	Melleby	Dammer	Dam i utkant av tun	B
369	Krosby NØ	Dammer	Dam med liten salamander og stor andemat.	A
370	Krosby SØ	Dammer	Dam med liten salamander	A
371	Krosby	Parklandskap	Askeallé	C
372	Skårer	Dammer	Dam i åkerkant / skog.	B
373	Skårer	Dammer	Tundam med liten salamander	A
374	Berger s	Naturbeitemark	Ravinebeite	C
375	Berger n	Naturbeitemark	Ravinebeite	C
376	Tutturen	Dammer	Tundam med nikkebrønsle og stor andemat	A
377	Tutturen	Dammer	Tundam med nikkebrønsle og stor andemat	A
378	Hungerholt	Dammer	Vannfylt gruve	C
379	Torud	Dammer	Åkerdam med stor andemat	B
380	Pytt	Dammer	Tundam	B
381	Pytt	Dammer	Dam med rødlisteartene stor andemat og liten salamander.	A
382	Kolstad	Dammer	Tundam	B
383	Kolstad	Dammer	Tundam	A
384	Kolstad	Parklandskap	Spisslønnallé	C
385	Udal	Dammer	Tundam med liten salamander	A
386	Udal	Dammer	Tundam	B
387	Mortvet	Dammer	Tundam	B
388	Elvestad	Dammer	Tundam med rødlistearter	A
389	Elsnes	Dammer	Tundam med rødlisteart	A
390	Elvestad	Store gamle trær	Stor ask i veikant	C
391	Bjørnestad	Naturbeitemark	Større ravinebeite med potensiale	C
392	Haug V	Dammer	Dam i åkerlandskap	B
393	Eidsberg st. (Høvleri)	Naturbeitemark	Lite ravinebeite med stor eik	C
394	Salmonrud	Parklandskap	Storslått allé med gamle ask- og almetrær.	B
395	Salmonrud V	Parklandskap	Bjørkeallé med uvanlig store bjørker	B
396	Salmonrud Ø	Store gamle trær	To store edelløvtrær - alm og spisslønn	C
397	Foss	Parklandskap	Allé og parkanlegg med uvanlig mange store edelløvtrær.	B
398	Torper	Dammer	Dam med salamander	B
399	"Ulverudmosen"	Intakt lavlandsmyr	Større lavlandsmyr med restaureringspotensiale	B
400	Lomtjernmosen	Intakt lavlandsmyr	Større urørt lavlandsmyr med noe bakkemyrpreg	A
401	"Vesleputtmyra"	Intakt lavlandsmyr	Større urørt lavlandsmyr med myrtjern	A
402	Finnestad	Store gamle trær	Monumental eik i hage	C
403	Eidsberg st. 1SØ for	Dammer	Kunstig anlagt dam.	C
404	Eidsberg st. 2SØ for	Dammer	Kunstig anlagt dam.	C
405	Haug	Dammer	Tundam med liten salamander	A
406	Tangeland	Dammer	Beitemarksdam	B
407	Hobøl	Dammer	Hagedam	B
408	Hobøl V	Store gamle trær	Stor og særpreget ask i kanten av beitemark	C
409	Høie nordre	Dammer	Gårdsdam med rødlistearter	A
410	Høie mellom	Dammer	Beitemarksdam	C
411	Høie mellom	Dammer	Beitemarksdam	C
412	Tokerud	Store gamle trær	Stor frittstående eik	C
413	Tokerud	Dammer	Gårdsdam med liten salamander og nikkebrønsle	A

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
414	Tokerud	Dammer	"Skogsdam" med rødlisteart	A
415	Veiby	Dammer	Gårdsdam i jordekant	B
416	Skykkelstad	Dammer	Gårdsdam m. rødlisteart	B
417	Gammelsrud	Dammer	Gårdsdam m. rødlistearter	A
418	Fykerud	Dammer	Gårdsdam m. rødlistearter	A
419	Fykerud øst for	Dammer	Skogsdam	C
420	Fykerud øst for	Dammer	Skogsdam	C
421	Teig	Dammer	Tundam med rødlisteart	A
422	Jonsrud	Naturbeitemark	Ravinebeite med potensiale	C
423	Eidsberg stasjon	Dammer	Dam i åkerkant.	B
424	Fundingsrud N	Dammer	Vanningsdam med rødlisteart	A
425	Svenke Rånås	Dammer	Tundam med rødlistearter.	A
426	Svenke Rånås	Dammer	Skogsdam med restaureringspotensiale.	C
427	Svenke Rånås vest	Dammer	Skogsdam med restaureringspotensiale.	C
428	Svenke Rånås S	Store gamle trær	Stor solitær eik i åkerlandskapet	C
429	Svenke Rånås S	Store gamle trær	Stor solitær eik i åkerlandskapet	C
430	Fossummyra	Dammer	Dam i åkerlandskap med en rødlisteart.	B
431	Berg	Store gamle trær	Dam i åkerlandskap med en rødlisteart.	C
432	Filtvet	Dammer	Gåsedam i hage.	C
433	Kolshus	Dammer	Tundam truet av gjenfylling	C
434	Mustorp	Parklandskap	Storslått parkanlegg og allé, lindelysthus med sjelden art.	A
435	Fossum	Parklandskap	Allé med eik og spisslønn	C
436	Mustorp	Dammer	Parkdam med ender	C
437	Narvestad	Dammer	Parkdam med ender	C
438	Nordre Mysen	Dammer	Gårdsdam med rødlisteart.	A
440	Rustad	Dammer	Dam i ravinedal	C
501	Melleby V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
502	Svenneby V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
503	Torp V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
504	Torp NV	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
505	Lysaker Øvre S	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
506	Klemetsrudåsen V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
507	Husebyåsen	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
508	Huseby N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
509	Buskelsrud Ø	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
511	Salmonrud NØ	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	A
512	Foss N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
513	Finnestad S	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
514	Eidsberg st. S	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
515	Lekumfoss	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
516	Høye vestre V	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
517	Høye Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
519	Høye Søndre SV	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	A
521	Bjørnestad Ø	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
522	Bjørnestad N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
523	Hobøl N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
524	Lekum N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
525	Hol Ø	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
526	Elvestad NØ	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
528	Moen Søndre V	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
529	Moen Mellom V	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
530	Birkeland V	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	A
531	Elsnes N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
532	Torkelsrud V	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
534	Granberg N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
535	Lunder N	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
536	Ås S	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
537	Moen Nordre N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
538	Tenor N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
539	Slitu S	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
540	Slitu Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	A
541	Lagnes N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	A
542	Narvestad V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	A
544	Narvestad Ø	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
545	Skårer N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
546	Berg Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
547	Sivu N	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
548	Boli vestre N	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
550	Østre Rundtjern Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
553	Skjærtjern V	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
558	Krosby Ø	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
560	Steinsborg Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
561	Østre Hakatjern S	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
562	Dal Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
566	Bøli Østre Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	A
568	Lunde V	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
569	Krokvannsåsen N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
570	Berg S	Rik sumpskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
571	Dalehøgda N	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
572	Vandugbakken Ø	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
573	Skogveien	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
574	Enga SV	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
575	Skofterud S	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	A
576	Granveien	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
578	Slitu St. V	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
579	Revhaug N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
580	Berger Østre V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
581	Våler Ø	Rik sumpskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
582	Dal V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
583	Røysåsen	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
584	Løkka N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
587	Fjellengen V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
589	Ultvet	Rik edellauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
590	Torper V	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
591	Langbrekke Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
592	Rustad Ø	Gråor-heggeskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
593	Veiby N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
594	Svarverud N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
595	Lundbyvannet V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
596	Østbybråten SØ	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
597	Slora N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U

Lok. nr.	Lokalitet	Naturtype	Kort beskrivelse	Verdi
600	Svarttjern Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
601	Blestjern V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
602	Søndre kjelen V	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
603	Kulevannet V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
606	Gyrihellern Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
607	Nordre Lervannet N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog) NB! Ligger i Marker kommune	U
609	Malttjern N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog) NB! Ligger i Marker kommune	U
610	Elghue	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog) NB! Ligger i Marker kommune	U
612	Kølabonn	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
613	Dalsetra	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
615	Glansenberg	Rik sumpskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
616	Torper V	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	B
617	Åsland N	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
618	Hæra Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C
620	Skinnerudtjern V	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
621	Kvilleråsen Ø	Urskog/gammelskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	U
622	Kvilleråsen	Gammel lauvskog	MIS-biotop (nøkkelbiotop i skog)	C